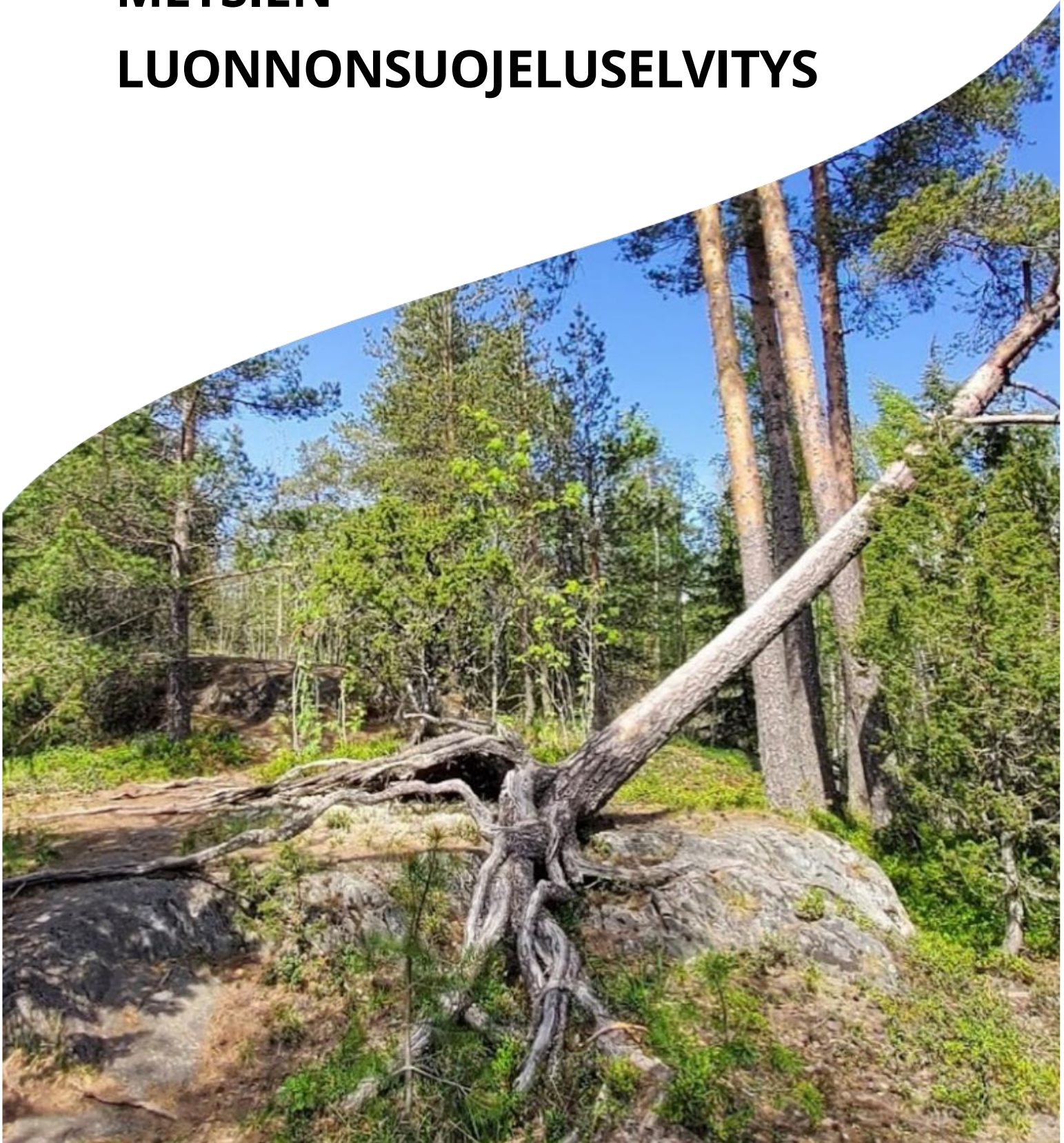

HYVINKÄÄ

HYVINKÄÄN KAUPUNGIN METSIEN LUONNONSUOJELUSELVITYS

Sisällys

Sisällys.....	2
Hyvinkään kaupungin metsien luonnonsuojeluselvytys	3
Kohteiden valinta	4
Kohteiden rajausta.....	5
METSO-ohjelmaan soveliaat kohteet	6
Usmi	7
Aarinnansuo	9
Usminkallio.....	13
Usminjärvi.....	17
Hirvijärvi.....	21
Isosaari ja Pienisaari	21
Noppo – Suomies.....	25
Palosenkallio	26
Hirvisuo.....	31
Jätinlukot.....	35
Palopuro	40
Sammalsuo.....	40
Myllykylä	45
Niinikoski	45
Keskustaajama	49
Tehtaansuo.....	49
Omaehtoinen luonto- ja käyttöarvojen turvaaminen	54
Luontoarvoiltaan omaehtoisesti suojeltavat kohteet.....	55
Vantaanjoki.....	58
Paalijoki, Usmi	63
Palojoki	64
Ridasjärven Aulinjoki	65
Hyvinkäänjärven tulvaniityt.....	66
Keskustaajaman kallioalueet	67
Kruununpuiston pikkulammensuo	68
Metsä-Kaltevan metsät.....	69
Nokanmaa	71
Pässinlukot, Hikiä	72
Liitteet	73

Teksti ja kuvat: Ville Selonen

Karttapohja: Maanmittauslaitos, maastokartta

Kohteiden valinta

Luonnonsuojeluselvityksen tarkastelun valittujen kohteiden valinta pohjautuu suurelta osin Hyvinkään kaupungin metsäsuunnitelmaan. Metsäsuunnitelman tietojen lisäksi kohteiden valinnassa käytettiin olemassa olevia paikkatietoja sekä aikaisempia kartoituksia ja selvityksiä. Paikkatiedoista merkittävimmät taustamuuttajat olivat lajistohavainnot (esimerkiksi liito-oravan elinympäristöt) sekä monimuotoisuudelle tärkeät metsäalueet (SYKEN zonation-metsäanalyysi). Metsäsuunnitelman, taustatietojen ja ekologisen kytketyneisyyden pohjalta analysoitiin sekä suojelualueiden alueellinen tarve että Hyvinkään kaupungin metsien luonnonsuojelullinen soveltuvuus.

Kohteiden valintaan vaikuttavia tekijöitä luonnonsuojelullisten tekijöiden lisäksi ovat muun muassa muut lakiin pohjautuvat tekijät, jotka rajoittavat alueen maankäyttöä tai muuten rajoittavat alueen käyttöä. Kohteiden valinnassa ja rajauksessa on otettu huomioon Hyvinkään kaupungin maan käytön suunnittelu ja yleiskaava sekä kaavoituksen tarkasteltavalle alueelle osoittama säätely.

Kohteiden luonnonsuojelullinen soveltuvuus pohjautuu monimuotoisuutta ylläpitäviin tai ylläpitoa tukeviin kohteisiin sekä muuten monimuotoisuutta täydentäviin kohteisiin. Merkittävimmät tarkasteltavat muuttajat kohteilla olivat luonnontilaisuus, puuston ikä ja elinympäristöt. Elinympäristöjen tarkastelu sisältää sekä kohteiden erilaiset luontotyypit että lajille tai lajistolle sopivien elinympäristöt. Suoranaista lajistokartoitusta tässä luonnonsuojeluselvityksessä ei kohteille tehty.

Lopullisessa kohteiden valinnassa kohteet jaettiin kahteen ryhmään: METSO-ohjelmaan soveliaat kohteet ja omaehtoiseen suojeluun esitettävät kohteet. METSO-ohjelmaan soveliaat kohteet painottuvat enemmän taajamametsien ja asemakaava-alueen ulkopuolella (METSO-ohjelmasta tarkemmin edempänä). Omaehtoiseen suojeluun esitettävissä alueissa painottuvat sekä asemakaava-alueen taajamametsät että metsät, joilla ei ole niin selkeää talousmetsän roolia. Tämänkaltaisia, ei selkeästi talousmetsiä, ovat muun muassa osa Hyvinkään metsäsuunnitelman jokivarsien metsiköistä.

Tässä selvityksessä rajatut METSO- ja omaehtoisen suojelun kohteet eivät ole ainoat luonnonsuojelullisesti tärkeät kohteet Hyvinkään kaupungin omistamista alueista. Selvityksen tavoitteena on ollut nostaa esille ne ensisijaiset kohteet, joille suojelua tulisi kohdentaa. On kuitenkin mahdollista, mutta ei tarkoituksen mukaista, että on olemassa muitakin yhtä arvokkaita tai jopa arvokkaampiakin luontokohteita Hyvinkään kaupungin mailla, jotka ovat jääneet jostain syystä tämän selvityksen ulkopuolelle.

Kohteiden rajaus

Kohteiden rajauksessa otettiin sekä luonnonsuojelulliset että metsätaloudelliset arvot huomioon. Rajausta tehdessä huomioitiin muun muassa alueet, jotka ovat metsätalouden näkökulmasta huonosti tuottavia tai hoitotoimenpiteiltään hankalia. Muita rajaukseen vaikuttavia tekijöitä ovat muut metsähoitotoimenpiteissä huomioonotettavat tekijät, kuten saavutettavuus sekä hakkuurajoitteet. Esimerkiksi metsälakikohteiden osalta metsähoitotoimenpiteisiin kohdistuu rajoitteita, jolloin näiden kohteiden yhdistäminen rajaukseen on mielekästä. Jos kohteella useita luonnonsuojelullisesti arvokkaita elinympäristöjä lähekkäin, on rajauksessa nämä otettu huomioon ja rajattu yksi suurempi. Tämä siksi, että metsätaloustoimissa huomioon otettavien kohteiden tiheä esiintyminen hankaloittaa hoitotoimenpiteitä näiden kohteiden välissä, eikä näin ollen ole kannattavaa. Toinen metsätalouden näkökulmasta otettu tekijä on se, että onko metsätalouden toimenpiteet ylipäättään käytännössä mahdollisia tai edes kannattavia. Näin esimerkiksi jyrkät rinteet ja jyrkänteet sekä kivikot ja kalliot.

Tässä selvityksessä tehdyt rajaukset ovat suuntaa antavia rajausehdotuksia, eivätkä ole lopullisia suojelurajauksia. Rajaukset perustuvat ensisijaisesti kohteiden luontoarvojen perusteella tehtyihin rajauksiin, eikä niissä ole aina otettu huomioon esimerkiksi kiinteistörajoja tai muiden metsäsuunnitelman kuvioiden rajoja. Lopullista suojelupäätöstä tehtäessä tulee ottaa tarkemmin huomioon sekä kiinteistöjen rajat että muut kaupungin metsäkuviot kyseisellä alueella. Liitteessä 1 on esitetty kiinteistörajat METSO-ohjelmaan sopivien kohteiden alueelta.

Tilanteessa, jossa suojeluratkaisuna päädytään metsäalueen myyntiin valtiolle maapohjineen, tulee pohtia suuremman alueen laajempaa suojelukokonaisuutta. Tällöin selvityksessä tehtyä rajausta voidaan täydentää muilla metsäkuvioilla siitä huolimatta mitä lisättävien metsäkuvioiden luonto- tai metsätalousarvo on.

METSO-ohjelman soveliaat kohteet

Tämän kappaleen kohteiden valinta ja rajausta nojautuu pääosin METSO-ohjelman kriteereihin elinympäristön ominaispiirteistä. METSO-ohjelman kriteerit muodostuvat monimuotoisuudelle arvokkaiden elinympäristön kolmesta eri laatuluokasta ja laatuluokat perustuvat muun muassa kohteen puuston rakennepiirteisiin. METSO-kriteerien luokkien I ja II kohteet ovat monimuotoisuuden säilymisen kannalta tärkeitä ja kohteet, joilla esiintyy useita eri luokkien I ja II ominaispiirteitä, ovat erityisen arvokkaita ja sovelialta liitettäväksi METSO-ohjelmaan. Eri elinympäristöjen METSO-kriteerit on esitetty METSO-ohjelman internet-sivuilla: www.metsonpolku.fi.

METSO-ohjelmaan sopivien kohteiden tarkastelussa käytettäviä rakennepiirteitä ja ominaisuuksia:

- Lahopuu: lahot maapuut, pöckelöt, kelot, pystypuut, kolopuut, tuulenkaadot
- Vanhat lehti- ja havupuut
- Jalot lehtipuut
- Palanut puuainees
- Puuston erirakenteisuus, latvusaukkoisuus.
- Lehtoisuus, kalkkivaikutus, ravinteinen kallioperä
- Pohjavesivaikutus, lähteisyys ja tihkuisuus
- Soistuneisuus, lettoisuus, luhtaisuus, korpisuus ja rämeisyys
- Suon luonnontilainen tai ennallistamiskelpoinen vesitalous

Kuva 1. Luonnonsuojeluselityksen METSO-ohjelmaan soveliaiden arvokkaiden luontokohteiden rajausten sijainnit.

Tässä selvityksessä METSO-kohteiksi soveliaita kohteita (kuva 1) on yhteensä 190 hehtaaria, joista suurimpana yksittäisen kohteena on Hirvisuo. Alueellisista rajauksista Uusimaa alueella kohteita on rajattu 69 hehtaaria. Suurin osa rajatuista alueista on

metsäisiä kohteita, noin 120 hehtaaria. Loput noin 70 hehtaaria ovat vähäpuustoista suoelinympäristöä.

Kunkin esitellyn METSO-kohteen jälkeen olevat tarkemmat kohdekuvaukset ovat kohdekortteja tarkempaa suojeluarviointia ja -suunnitelmaa varten. Näissä kohdekorteissa on kohdekuvausten lisäksi esitetty lyhyesti muun muassa kullekin kohteelle suoritettavista kunnostus- ja hoitotoimenpiteistä.

Metsien monimuotoisuuden toimintaohjelma METSO:n myötä kaupungille tarjoutuu sekä keinoja että rahoitusta metsien luontoarvojen suojeluun. METSO-ohjelman myötä saadaan osa monipuolisesta metsäluonnosta säilytettyä sekä kaupunkilaisten että matkailijoiden erilaisten virkistyskäyttömuotojen piiriin.

Usmi

Usmin alue kuuluu laajempaan Kytäjä-Usmin alueeseen, joka on laaja yhtenäinen, rakentamaton ja erämaaluonteinen metsäaluetta ja josta osa kuuluu Natura 2000 -verkostoon (Kytäjä-Usmin metsäalue). Kokonaisuutena Kytäjä-Usmin alue on metsäinen ylänköalue, joka on pääosin yli 100 metrin korkeudella merenpinnasta. Alueelle ominaista ovat lukuisat pienet vesistöt ja suot topografialtaan vaihtelevassa ja kalliiossa maisemassa. Kallioinen metsäalue on maisemallisesti merkittävä ja tärkeä.

Alueen metsät ovat pääasiassa kangasmetsiä, joissa suuressa osassa on metsätalouden vaikutuksia. Osa metsistä on kuitenkin jäänyt vähemmälle metsätalouden vaikutukselle. Alueella esiintyy myös useita pienalaisia lehtometsiä kallioiden ja purojen varsilla. Korpia esiintyy kalliopainanteissa, joista usein myös lähtee puroja tai noroja.

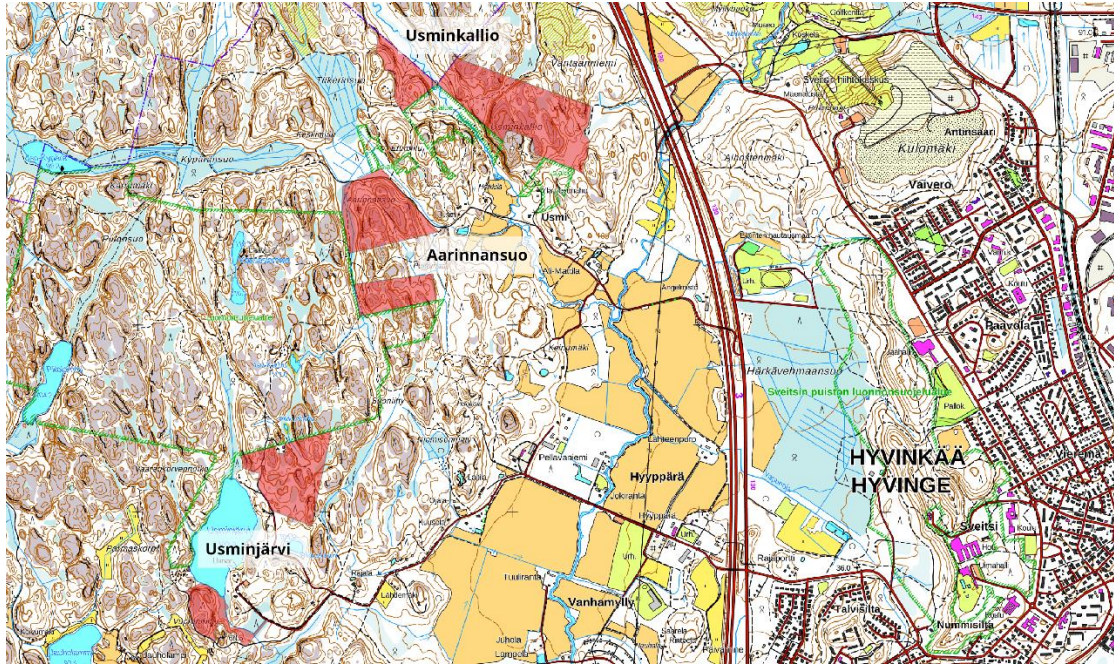
Kytäjä-Usmin alueen luonnonsuojellusarvo perustuu Uudenmaalla harvinaisen laajaan ja rakentamattomaan luontokokonaisuuteen, jolla esiintyy monia uhanalaisia lajeja ja elinympäristöjä. Alueella on myös suuri merkitys retkeily- ja virkistyskäyttökohteena ja siellä kulkee useita ulkoilu- ja patikointireittejä.

Poikkeuksellisen runsaan lintu- ja nisäkäslajiston sekä monien muiden lajien elinalueen lisäksi, alue on myös tärkeä riistaeläinten elinalueena, jossa myös suurpetoja esiintyy.

Alueen itäosissa johon tarkastelun kohteet sijoittuvat, metsäalueet ovat Valtion omistamaa luonnonhoitometsää sekä yksityisten ja valtion luonnonsuojelualueita.

Alueelle on perustettu vuonna 2021 uusi luonnonsuojelualue, johon luonnonsuojeluselvityksen tarkastellut alueet rajoittuvat.

Luonnonsuojeluselvityksessä rajatut alueet laajentavat ja tukevat olemassa olevia luonnonsuojelualueita ja parantavat osiltaan näiden luonnonsuojelualueiden perustamistarkoitusten säilymistä. Selvityksessä rajattujen alueiden myötä saadaan turvattua Kytäjä-Usmin alueen säilyminen laajana ja rakentamattomana erämaaluonteisena sekä luonnonsuojelluksellisesti mielekkäänä kokonaisuutena.

Kuva 2. Tarkastelun Usmin alueen eli Usminkallion, Aarinnansuon ja Usminjärven arvokkaiden luontokohteiden sijainnit.

Selvityksessä Usmin alueelta tarkasteltiin Hyvinkään kaupungin omistamien metsien osalta niitä alueita, jotka ovat sekä lajien ja elinympäristöjen turvaamisen kannalta että myös Kytäjä-Usmin alueen muun käytön kannalta mielekkäitä. Tarkastelussa otettiin huomioon olemassa olevat luonnonsuojelualueet ja niiden turvaaminen mahdollisilta ympäröivien alueiden häiriöiltä sekä alueen virkistyskäyttö.

Alueen tarkastelun kohteena olivat Usmin luonnonsuojelualueen itä- ja koillispuolelle jäävät alueet Usminjärven etelä- ja koillispuolelta sekä Aarinnansuon alueelta (Kuva 2). Etäämmällä koillisessa Usminkallioiden alueella tarkastelu kohdennettiin siellä olevien pienalaisten valtion ja yksityisten suojelualueiden tuntumaan. Tavoitteena oli saada sinne laajempi ja yhtenäisempi kokonaisuus suojeltua luontoa, estäen alueen pirstoutumisen. Alueella esiintyy muun muassa liito-oravan elinalueita.

Alueiden rajaukseen on erilaisten pienalaisten elinympäristöjen moninaisuus ja mosaiikkimaisuus vaikuttanut alueen maisemassa. Pienalaisina kohteina alueet ovat herkkiä ympäröiville häiriöille, joten laajemman kokonaisuuden rajaaminen suojeluehdotukseksi on perusteltua.

Aarinnansuo

Aarinnansuon kohde koostuu kahdesta erillisestä alueesta, joiden välissä on yksityisessä omistuksessa oleva metsäalue. Molemmat selvityksen alueet rajautuvat lännessä 2021 perustettuun Usmin luonnonsuojelualueeseen ja eteläisempi rajattu kohde myös eteläreunaltaan.

Suojeltuna Aarinnansuon alue yhdistää Usmin luonnonsuojelualueen Etumiilun ja Usminkallion pienempiin luonnonsuojelualueisiin luoden luonnonsuojelullisesti järkevän kokonaisuuden, jolla on myös ekologisten yhteyksien kannalta merkittävä rooli. Huomioitavaa on, että Usminkallioiden alueelle on luonnonsuojeluselvityksen yhteydessä tehty myös suojelurajausehdotus, johon Aarinnansuon rajauksella saadaan luotua yhteys.

Aarinnansuon alueella esiintyy paikoin melko hyvin lahoppuuta. Puuston ja kosteiden elinympäristöjen myötä lahoppumäärien lisääntyminen on mahdollista joko luontaisesti tai ennallistamistoimien myötä. Aarinnansuon alueella esiintyy METSO-kriteerien mukaisia elinympäristöjen ominaispiirteitä (Kuva 3) ja kohde on METSO-ohjelmaan kelvollinen (Taulukko 1.)

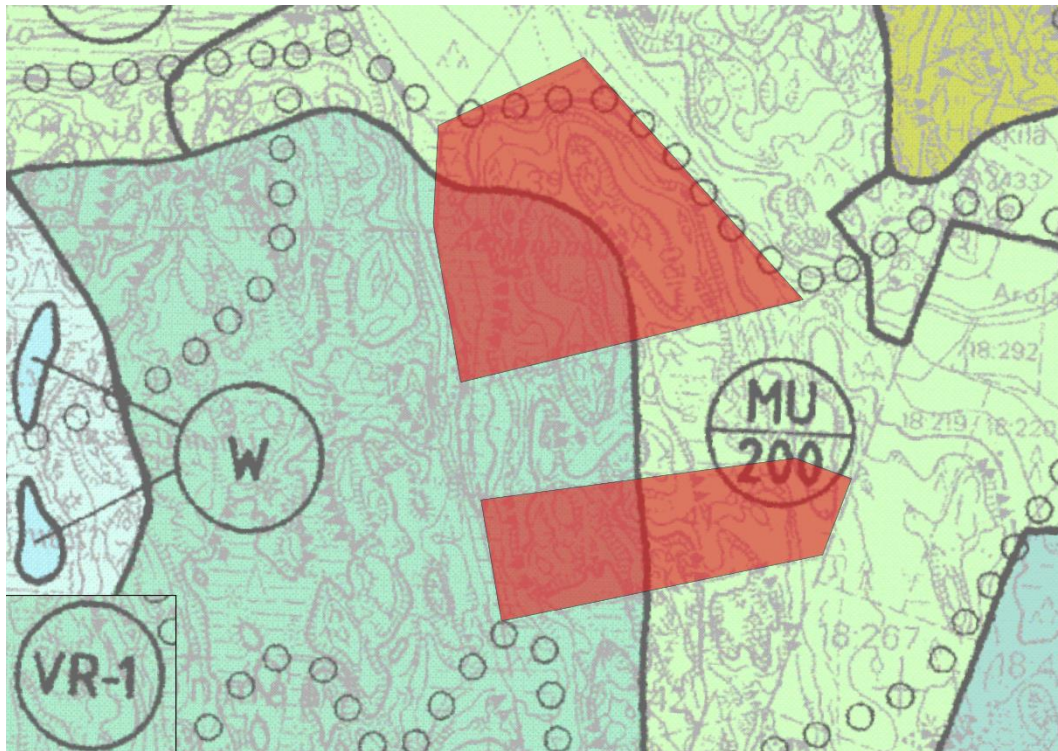
Aarinnansuon kohde sijaitsee Kytäjän osayleiskaavaan alueella. Suurin osa Aarinnansuon kohteen rajauksesta idässä on kaavamääräykseltään MU-aluetta, joka on maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on ulkoilunohjaamistarvetta ja ympäristöarvoja. Kaava-alue on tarkoitettu maa- ja metsätalouden harjoittamiseen sekä haja-asutusluonteiseen rakentamiseen. Aarinnansuon rajauksen länsireuna kuuluu yleiskaavassa VR-1-alueeseen, joka on kaavamääräykseltään retkeily- ja ulkoilualue (Kuva 4).

Kuva 3. Aarinnansuon alueella kallioalueiden välissä esiintyy muun muassa korpilaikkuja ja niiltä alkunsa saavia noroja.

Taulukko 1. Aarinnansuon rajauksen alueelta havaitut METSO-kriteerien mukaiset elinympäristöjen ominaispiirteet.

Luokka I	Luokka II	Luokka III
Kaikki vesitaloudeltaan luonnontilaiset tai sen kaltaiset korvet.	Lehtomaisen ja tuoreen kankaan puuston rakennepiirteiltään monipuoliset metsiköt, joissa kookkaita yksittäisiä haapoja tai haaparyhmiä	Luokan I tai II kohteiden yhteydessä sijaitsevat kohteet, joihin kehittyä luonnonarvoja tukevia rakennepiirteitä verrattain nopeasti joko itsestään tai aktiivisten luonnonhoitotoimien seurauksena.
Korvet, joiden puusto on vanhaa (yli 80 vuotta) ja rakennepiirteiltään edustavaa.		

Kuva 4. Aarinnansuon alueen kaavamääräykset. Aarinnansuon alueen rajaukset kuuluvat Kytäjän osayleiskaavaan.

KOHDE: Aarinnansuo

SIJAINTI: Usmi

Kiinteistö: Päivärinne ja Koivusaari

106-405-39-0 ja 106-405-41-0

Kuvio(t): 773, 774, 777-779 (Päivärinne)

787, 792-795 (Koivusaari)

GPS (WGS84): Lat 60.647 N

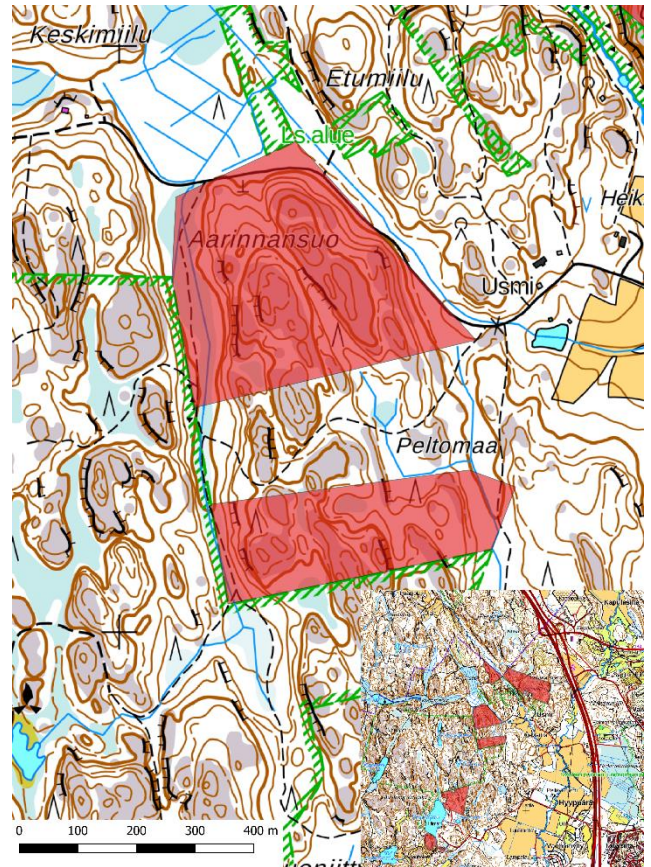
Lon 24.774 E

Pinta-ala: 20,7 ha

Puusto: Mänty ja kuusi. Kuuset 52-92-vuotiaita, männyt 27-47-vuotiaita. Seassa muun muassa koivua, pihlajaa ja raitaa.

Kohdekuvaus

Aarinnansuon alue on osa laajempaa Hyvinkään luoteisosassa sijaitseva laajaa yhtenäistä, rakentamatonta ja erämaaluonteista metsäaluetta. Alue on topografialtaan hyvin vaihtelevaa, jossa kallioisten alueiden välissä esiintyy pienalaisia korpipainanteita. Suolaikulta lähtee usein pieniä noroja, jotka lisäävät alueen elinympäristön monimuotoisuutta.

Aarinnansuon kohde koostuu kahdesta erillisestä alueesta. Alueiden väissä on yksityisessä omistuksessa olevaa talousmetsää. Kohteet rajautuvat lännessä uuteen, vuonna 2021 perustettuun Usmin luonnonsuojelualueeseen.

Alue on sekä maisemallisesti että luonnonarvoiltaan hieno. Alueella on liito-oravan elinympäristöjä.

Kohteella on ulkoilureittejä. Alueen arvo perustuu Uudellemaalle ainutlaatuiseen ja laajaan luontokokonaisuuteen, jolla esiintyy monipuolisesti luontotyypppejä ja lajistoa. Elinympäristöistä ja lajeista osa on luokiteltu uhanalaiseksi.

Luontotyytit ja tila

Alueen luontotyytit koostuvat pääosin kallioympäristöistä ja niiden väliin jääviin suo- ja kangasmetsistä.

Kallioalueet ovat kalliometsää (NT), karua poronjäkäla-sammalkalliota (NT) sekä valoisa ja varjoista kalliojyrkännettä (LC ja NT).

Metsät ovat piirteiltään kuvien ja kuivahkojen kankaiden metsiä sekä tuoreiden ja lehtomaisten kankaiden metsiä (NT - VU). Kosteammat paikat ovat pääosin korpea (EN). Alueella on metsätalouden vaikutuksia hakkuiden ja ojitusten muodossa. Paikoittain metsissä ja korvissa on luonnontilaisen kaltaisia piirteitä.

Kunnostus- ja hoitotoimenpiteet

Alueen läpi kulkee käytössä oleva ulkoilureitti ja ulkoilureittiä pidetään kunnossa. Ulkoilulle haitalliset tai vaaralliset puut tulee poistaa.

Alueella tehdään tarvittavat hoito- ja kunnostustoimenpiteet siltä osin, kun ne ovat perustamistarkoituksen mukaisia ja ovat suojelutavoitteet huomioon ottaen perusteltuja. Hoitotoimet voidaan yhteensovittaa muiden lähistöllä olevien suojelualueiden suojelutavoitteiden mukaisesti.

Alueelle voidaan tarvittaessa laatia erilliset hoito-, kunnostus- ja käyttösuunnitelmat, jos toimenpiteet luonnonympäristön hoitamiseksi, ennallistamiseksi tai alueen luontaisen kehityksen palauttamiseksi ovat tarpeen.

Rauhoitusmääräyksistä poikkeaminen

Alueen käyttö ulkoilu- ja liikuntareittinä on sallittu ja näiden kunnossapitoon tarvittavat hoitotoimenpiteet ovat sallittuja.

Alueen käytön, hoidon, kunnostamisen ja luontaisen kehityksen turvaamisen kannalta perustellut toimenpiteet ovat alueella sallittuja, jos ne eivät vaaranna alueen perustamistarkoituksena olevia luonto- ja muita arvoja.

Edellä mainittujen toimenpiteiden suorittaminen moottoriajoneuvolla on sallittu, kun suorittaminen ei luo tarpeetonta häiriötä ja häiriötä luonnolle eikä alueen perustamistarkoituksena oleville ominaisuuksille.

Usminkallio

Usminkallioiden alueen rajaukset koostuvat kahdesta erillisestä alueesta. Alueet rajautuvat koillis- ja luoteisreunoiltaan Riihimäen kaupungin rajaan. Kaakkois- ja lounaisreunoiltaan alueet rajautuvat olemassa oleviin luonnonsuojelualueisiin. Näiden alueiden sekä selvityksen Aarinnansuon rajausehdotuksen kautta alueet ovat yhteydessä Usmin luonnonsuojelualueeseen.

Usminkallion rajausehdotuksen myötä saadaan laajennettua olemassa olevien Usmin pohjoispuolisten suojelualueiden kokonaisuutta ja yhtenäisyyttä. Alue on, yhdessä Aarinnansuon rajauksen kanssa, täydentämässä alueellisia ekologistia yhteyksiä. Usminkallion alueella esiintyy sekä kalliojyrkänteitä alusmetsineen (Kuva 5) että liito-oravan elinympäristöä. Aikaisemmin havaittujen liito-oravahavaintojen lisäksi, alueella on laajalti liito-oravalle sopivaa elinympäristöä. Usminkallion eteläpuolella kulkee Paalijoki, joka luo monimuotoisia vesistöjen ja niiden lähiympäristöjen elinympäristöjä (Taulukko 2).

Usminkallion kohde sijaitsee Kytäjän osayleiskaavaan alueella. Suurin osa Usminkallion kohteen rajauksesta on kaavamääräykseltään m-2-aluetta, joka on metsätalousalue, jolla on luonnonsuojellullisia arvoja. Kaava-alue on tarkoitettu metsätalouden harjoittamiseen. Pienet osat Usminkallion rajauksesta kuuluvat yleiskaavassa MU-alueeseen, joka on kaavamääräykseltään maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on ulkoilunohjaamistarvetta ja luonnonsuojellullisia arvoja (Kuva 6).

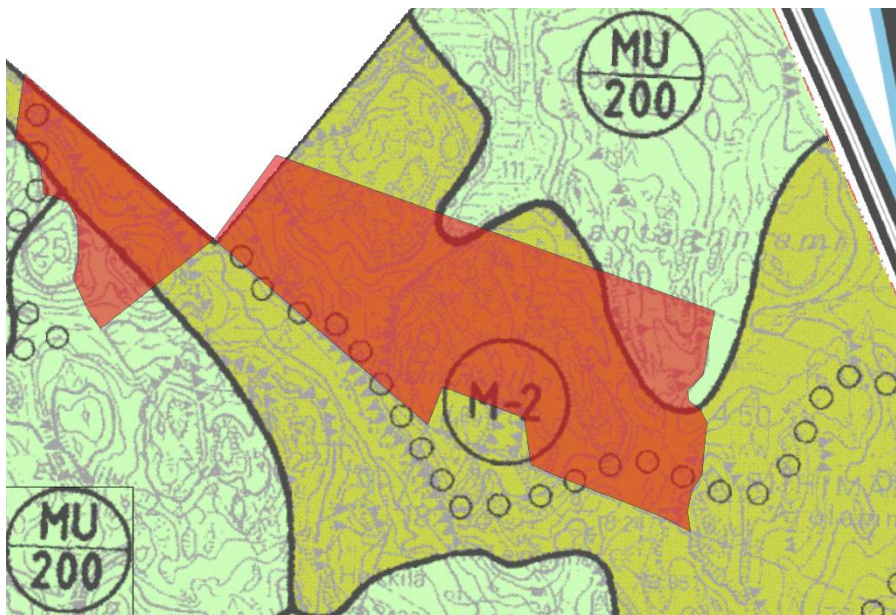

Kuva 5. Usminkallion kalliometsää ja jyrkänteitä.

Usminkallion suojeluratkaisun ollessa metsäkiinteistöjen myynti valtiolle, kannattaa alueeseen sisällyttää koko Usminkallion Tiiverin kiinteistö (106-401-4-50). Samalla kyseisen alueen kaakkoispuolella olevan Väli-Mattilan kiinteistön (106-403-18-452) liittäminen alueeseen kannattaa pohtia. Kiinteistöjen liittäminen kokonaisuudessaan tuke Hyvinkään alueen luonnonsuojelullisia tavoitteita laajemmaltakin. Näiden alueiden liittäminen olemassa oleviin luonnonsuojelualueisiin on esitetty mahdolliseksi.

Taulukko 2. Usminkallion rajauksen alueelta havaittavat METSO-kriteerien mukaiset elinympäristöjen ominaispiirteet

Luokka I	Luokka II	Luokka III
Tuoreen kankaan havupuuvaltaiset yli 120-vuotiaat metsät.	Lehtomaisen ja tuoreen kankaan puuston rakennepiirteiltään	Luokan I tai II kohteiden yhteydessä sijaitsevat kohteet, joihin kehittyä luonnonarvoja tukevia rakennepiirteitä verrattain nopeasti joko itsestään tai aktiivisten luonnonhoitotoimien seurauksena.
Lehtomaisen kankaan havupuuvaltaiset yli 100-vuotiaat metsät.	monipuoliset metsiköt, joissa kookkaita yksittäisiä haapoja tai haaparyhmiä.	
Puustoltaan yli 100-vuotiaat jyrkkien rinteiden luonnontilaisen kaltaiset metsät ja jyrkänteet alusmetsineen.		
Kaikki vesitaloudeltaan luonnontilaiset tai sen kaltaiset korvet.		
Korvet, joiden puusto on vanhaa (yli 80 vuotta) ja rakennepiirteiltään edustavaa.		

Kuva 6. Usminkallion alueen kaavamääräykset. Usminkallion alueen rajaukset kuuluvat Kytäjän osayleiskaavaan.

KOHDE: Usminkallio

SIJAINTI: Usmi

Kiinteistö: Tiiveri ja Rotkola

106-401-4-50 ja 106-405-25-0

Kuvio(t): 750-753, 757-762, 764-766, 768

GPS (WGS84): Lat 60. 653 N

Lon 24.786 E

Pinta-ala: 29,17 ha

Puusto: Pääosin mäntyä. Paikoin kuusta ja seassa haapaa ja koivua. Mäntyjen iät vaihtelevat 32-vuotiaasta 112-vuotiaaseen. Vanhimmat kuuset ovat 122-vuotista. Osa haavoista ja koivuista melko järeitä ja iäkkäitä. Pensaskerroksessa esiintyy pääosin pihlajaa, raitaa, haapaa ja tuomea.

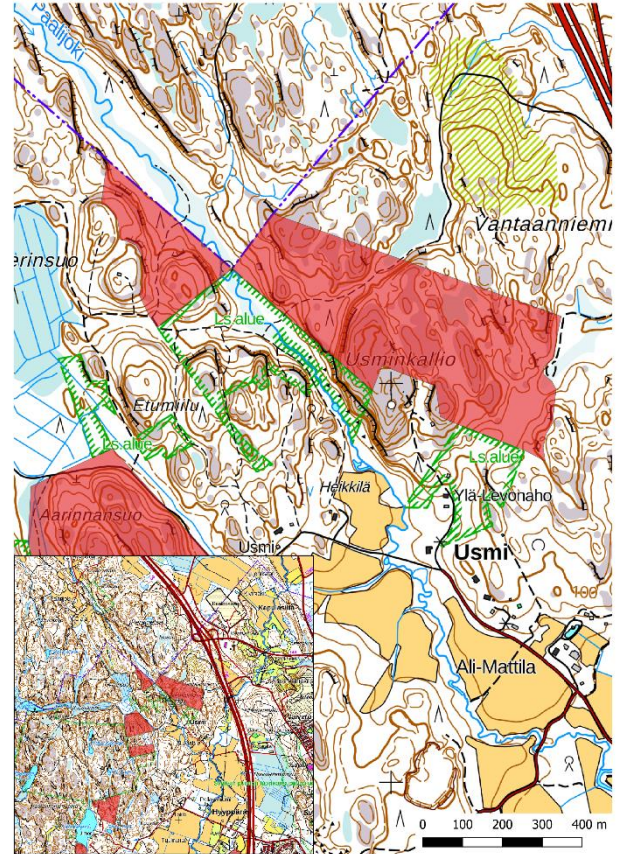
Kohdekuvaus

Usminkallion alue on osa laajempaa Hyvinkään luoteisosassa sijaitseva laajaa yhtenäistä, rakentamatonta ja erämaaluonteista Kytäjä-Usmin metsäaluetta. Alue on topografialtaan hyvin vaihtelevaa, jossa kallioisten alueiden välissä esiintyy pienalaisia korpipainanteita. Suolaikuilta lähtee usein pieniä noroja, jotka lisäävät alueen elinympäristön monimuotoisuutta.

Usminkallion kohde koostuu kahdesta erillisestä alueesta. Osa alueesta rajautuu pohjoispuoleltaan Riihimäen kaupunkiin. Eteläpuolella sijaitsee vuonna 2021 perustettuun Usmin luonnonsuojelualueeseen sekä yksityisiä ja puolustusvoimien omistuksessa olevia maita.

Usminkallion alue on osa valtakunnallisesti arvokasta kallioaluetta ja Usminkallion lounaisrinteessä on arvokas kivikko, talusrinne, joka merkittävä jyrkän rinteiden rapautumisen tuloksena irronneiden kivien muodostuma.

Alue on sekä maisemallisesti että luonnonarvoiltaan hieno. Alueella on liito-oravan elinympäristöjä. Kohteella on ulkoilureittejä. Alueen arvo perustuu Uudellemaalle ainutlaatuisuuteen ja laajaan luontokokonaisuuteen. Alueella esiintyy monipuolisesti luontotyyppisiä ja lajistoa, joista osa on luokiteltu uhanalaiseksi.

Luontotyypit ja tila

Alueen luontotyypit koostuvat pääosin kallioympäristöistä ja niiden väliin jääviin suo- ja kangasmetsistä.

Kallioalueet ovat kalliometsää (NT), karua poronjäkälä-sammalkalliota (NT) sekä valoisaa ja varjoista kalliojyrkännettä (LC ja NT).

Kallioalueiden väliin jäävät metsät vaihtelevat kuvien ja kuivahkojen kankaiden metsien ja tuoreiden ja lehtomaisten kankaiden metsiä (NT - VU) välillä. Pienialaisesti myös lehtomaisia piirteitä. Kallioiden välisissä painanteissa esiintyy usein korpea (EN) ja paikoin niistä lähteviä noroja tai latvapuroja (VU)

Osalla aluetta on havaittavissa metsätalouden vaikutuksia hakkuiden ja ojitusten muodossa. Vanhimman puuston kohdalla metsätalouden merkit ovat vähäisempiä ja niissä luonnontilaisen kaltaisia piirteitä.

Lahopuumäärät ovat runsaita muun muassa osassa kallioalueita ja kalliojyrkänteiden alapuolen metsissä sekä Usminkallion luoteispuoleisella sijaitsevassa 122-vuotiasaa kuusikossa.

Kunnostus- ja hoitotoimenpiteet

Alueen käyttö ulkoilu- ja liikuntareittinä on sallittu.

Alueen läpi kulkee käytössä oleva ulkoilureitti ja ulkoilureittiä pidetään kunnossa.

Ulkoilulle haitalliset tai vaaralliset puut tulee poistaa.

Alueella tehdään tarvittavat hoito- ja kunnostustoimenpiteet siltä osin, kun ne ovat perustamistarkoituksen mukaisia. Hoitotoimet voidaan yhteensovittaa muiden lähistöllä olevien suojelualueiden suojelutavoitteiden mukaisesti.

Alueelle voidaan tarvittaessa laatia erilliset hoito-, kunnostus- ja käyttösuunnitelmat, jos toimenpiteet luonnonympäristön hoitamiseksi, ennallistamiseksi tai alueen luontaisen kehityksen palauttamiseksi ovat tarpeen.

Rauhoitusmääräyksistä poikkeaminen

Alueen käyttö ulkoilu- ja liikuntareittinä on sallittu ja näiden kunnossapitoon tarvittavat hoitotoimenpiteet ovat sallittuja.

Alueen käytön, hoidon, kunnostamisen ja luontaisen kehityksen turvaamisen kannalta perustellut toimenpiteet ovat alueella sallittuja, jos ne eivät vaaranna alueen perustamistarkoituksena olevia luonto- ja muita arvoja.

Edellä mainittujen toimenpiteiden suorittaminen moottoriajoneuvolla on sallittu, kun suorittaminen ei luo tarpeetonta häiriötä luonnolle eikä alueen perustamistarkoituksena oleville ominaisuuksille.

Usminjärvi

Usminjärven etelärantaan rajautuva ja järven koillispuolella olevat kohteet ovat Kytäjä-Usmin alueelle tyypillistä maisemaa, jossa vaihtelevat kalliot ja niiden väliin jäävät metsät. Kallioiden väliset metsät ovat kuusivaltaista kangasmetsää, joissa on paikoin lehtomaisia piirteitä. Osa notkelmien metsistä ovat vaihtelevan kokoista korpea, joista usein lähtee pieniä noroja tai puroja. Erikokoisia kalliojyrkänteitä esiintyy yleisesti. Oman lisän tuo Usminjärven läheisyys sekä järven eteläpäästä lähtevä laskupuro.

Usminjärven eteläpuoleinen kohde sijoittuu kallioalueen ympärille, rajautuen pohjoisessa Usminjärven etelärantaan. Etelärannan on kalliojyrkänteen alapuolista yli 100-vuotiaista lehtomaista kangasta. Kohteen itäreuna rajautuu Usminjärven laskupuroon sekä puronvarren näyttävään yli 110-vuotiaaseen korpeen. Kallioalueella kasvaa paikoin isohkoja haapoja sekä paikoin runsaasti nuoria haapoja. Alue on liito-oravan keskeisiä esiintymisalueita. Usmin luonnonsuojelualue sijaitsee lähellä Usminjärven länsipuolella.

Usminjärven koillispuolen kohde rajoittuu lounaassa Usminrinteentiehen ja pohjoisessa Usmin luonnonsuojelualueeseen. Kohteella esiintyy järeitä haapoja ja nuoria metsälehmäksiä ja lähistöllä on liito-oravan esiintymisalueita. Puusto ja elinympäristöt liito-oravalle suotuisia. Kytäjä-Usmin alueelle tyypillisesti esiintyy kallioalueita ja niiden välisiä kosteampaa metsää. Metsät ovat lehtomaisia ja lehtipuustoltaan monimuotoisia kuusivaltaisia sekametsiä, jossa kasvilajistossa lehtomaisia lajeja muun muassa kevätlinnunhernettä. Kosteimmat kallioiden väliset alueet ovat korpea pienine laskupuroineen tai -noroineen.

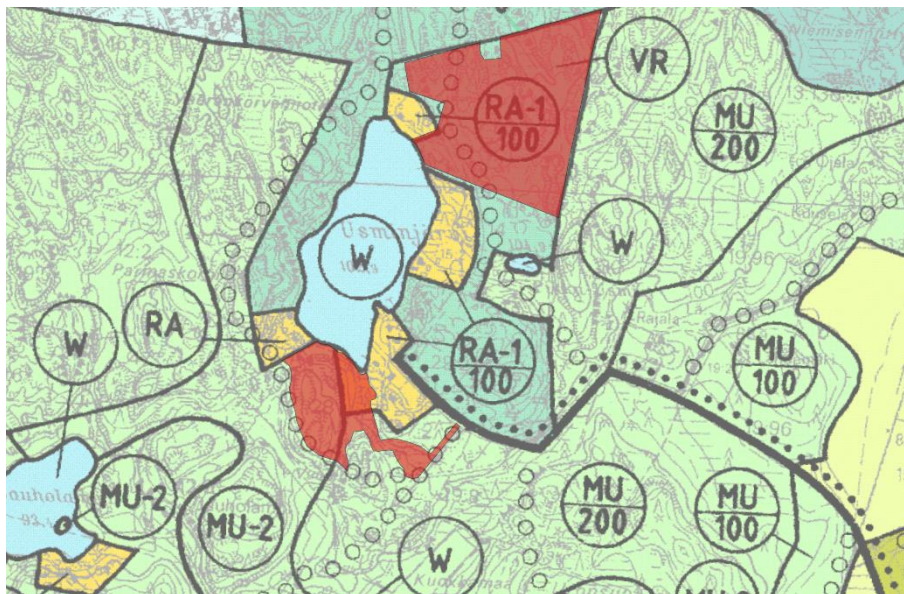

Kuva 7. Usminjärven alueella kallioiden välissä esiintyy usein suometsää. Monesta korvesta saa myös alkunsa pieni puro tai noro.

Usminjärven kohde sijaitsee Kytäjän osayleiskaavaan alueella. Pohjoinen alue Usminjärvi rajauksessa kuuluu kaavamääräykseltään VR-alueeseen, joka on retkeily- ja ulkoilupalvelujen alue. Usminjärven etelärajaus on pääosin MU-2-aluetta, joka on maa- ja metsätalousalue, jolla on ulkoilunohjaamistarvetta ja luonnonsuojelullisia arvoja. Alue on tarkoitettu maa- ja metsätalouden harjoittamiseen. Pieni osa eteläisestä rajauksesta kuuluu RA-1-alueeseen, joka on kaavamääräyksenä lomarakennusten alue (Kuva 8).

Taulukko 3. Usminjärven rajauksen alueelta havaittavat METSO-kriteerien mukaiset elinympäristöjen ominaispiirteet.

Luokka I	Luokka II	Luokka III
Lehtomaisen kankaan havupuuvaltaiset yli 100-vuotiaat metsät.	Lehtomaisen ja tuoreen kankaan puuston rakennepiirteiltään monipuoliset metsiköt, joissa kookkaita yksittäisiä haapoja tai haaparyhmiä.	Luokan I tai II kohteiden yhteydessä sijaitsevat kohteet, joihin kehittyä luonnonarvoja tukevia rakennepiirteitä verrattain nopeasti joko itsestään tai aktiivisten luonnonhoitotoimien seurauksena.
Kaikki vesitaloudeltaan luonnontilaiset tai sen kaltaiset korvet.		
Korvet, joiden puusto on vanhaa (yli 80 vuotta) ja rakennepiirteiltään edustavaa.		
Vesitaloudeltaan luonnontilaisten tai sen kaltaisten vesistöjen ja norojen lähimetsät, joissa on monimuotoisuudelle merkittäviä puuston rakennepiirteitä.	Haavikkoiset metsät vanhoja haapoja kasvavien suojelualueiden läheisyydessä.	
Puustoltaan yli 100-vuotiaat jyrkkien rinteiden luonnontilaisen kaltaiset metsät ja jyrkänteet alusmetsineen.		

Kuva 8. Usminjärven alueen kaavamääräykset Kytäjän osayleiskaavassa.

KOHDE: Usminjärvi

SIJAINTI: Usminjärvi

Kiinteistö: Sillankorva ja Nousiala

106-405-28-0 ja 106-405-31-0

Kuvio(t): 806-810, 813, 815-817, 819, 823, 825, 826

GPS (WGS84): Lat 60.635 N

Lon 24.766 E

Pinta-ala: 19,07 ha

Puusto: Usminjärven eteläpuolella (Sillankorva) kuusi 102-111-vuotista ja mänty 112-vuotiasta. Lehtipuista haapa paikoin runsaana. Myös mm. pihlajaa, raitaa ja koivua.

Usminjärven koillispuolella (Nousiala) puusto pääosin 87-92-vuotiasta kuusikkoa, jossa 37-47-vuotiasta mäntyä pääosin kallioalueilla.

Lehtipuista pihlajaa, raitaa ja haapaa sekä Usminrinteentien läheisyydessä metsälehmusta.

Kohdekuvaus

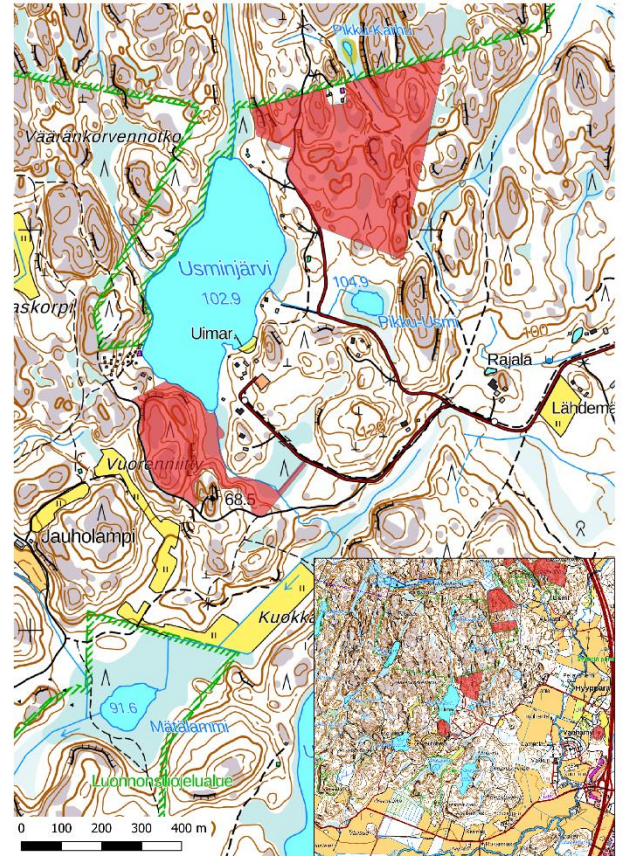
Kohde muodostuu kahdesta erillisestä alueesta Usminjärven etelä- ja koillispuolelle ja alue on osa Kytäjä-Usmin alueen laajaa rakentamatonta ja erämaaluonteista metsäaluetta.

Usminjärven koillispuolen alueen topografia on vaihtelevaa, jossa kallioiset ja metsäiset alueet vaihtelevat. Kallioalueiden välissä esiintyy korpilaikkuja sekä pieniä noroja.

Rinteet ovat lehtoamista kangasta ja kallioiden läheisyydessä kuivahkoa kangasta. Alueen pohjoisreunalla on Pikku-Karhun suolampeen yhteydessä oleva korpi. Paikoin esiintyy kohtalaisesti lahoppuuta. Alueella sijaitsee ulkoilureittejä sekä pohjoisrajalla partiolaisten maja. Pohjoisreuna rajautuu vuonna 2021 perustettuun Usmin luonnonsuojelualueeseen. Länsireunalla kulkee Usminrinteentie.

Usminjärven etelärannalle rajoittuva kohde, jossa kallioisen mäen ympärillä korpea ja lehtomaista kangasta. Kallioaluetta ympäröivät jyrkänteet alusmetsineen pohjoisessa ja idässä. Pohjoisosastaan kalliojyrkänteiden alusmetsät rajautuvat Usminjärveen ja osittain luoteessa kiinteistön pihapiiriin. Idässä kohde rajautuu puroon. Kallioalueen itäpuolella ja puron välissä on luonnontilaisen kaltainen korpi, jossa kuuset 111-vuotiaita. Lännessä ja etelässä kohde rajautuu vuorenniityntiehen.

Alueen arvo perustuu Uudellemaalle ainutlaatuisen ja laajaan luontokokonaisuuteen, jolla esiintyy monipuolisesti luontotyyppisiä ja lajistoa. Osa elinympäristöistä ja lajeista on luokiteltu uhanalaiseksi.

Luontotyypit ja tila

Luonnontilaisen kaltainen varpukorpi (EN) sekä sen yhteydessä oleva puro (EN).

Kallioalueella esiintyy kalliometsää (NT) ja karua poronjäkälä-sammalkalliota (NT) sekä valoisaa ja varjoista kalliojyrkännettä (LC ja NT).

Metsätalouden vaikutukset kohteella ovat melko lieviä. Luonnontilaisuuteen vaikuttavia tekijöitä ovat lähinnä muilla kuvioilla tapahtuvat metsätaloustoimet sekä eteläpuoleinen tie. Kohteella muutamia lahopuita.

Kunnostus- ja hoitotoimenpiteet

Alueella tehdään tarvittavat hoito- ja kunnostustoimenpiteet siltä osin, kun ne ovat perustamistarkoituksen mukaisia. Hoitotoimet voidaan yhteensovittaa muiden lähistöllä olevien suojelualueiden suojelutavoitteiden mukaisesti.

Alueelle voidaan tarvittaessa laatia erilliset hoito-, kunnostus- ja käyttösuunnitelmat, jos toimenpiteet luonnonympäristön hoitamiseksi, ennallistamiseksi tai alueen luontaisen kehityksen palauttamiseksi ovat tarpeen.

Rauhoitusmääräyksistä poikkeaminen

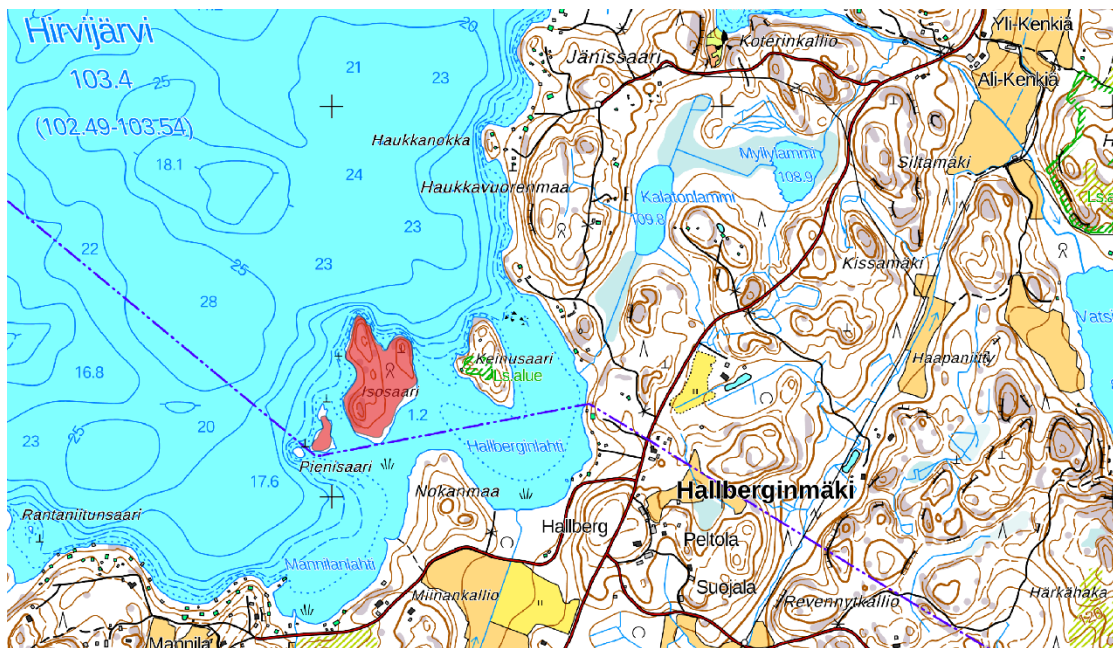
Alueen käyttö ulkoilu- ja liikuntareittinä on sallittu.

Alueen käytön, hoidon, kunnostamisen ja luontaisen kehityksen turvaamisen kannalta perustellut toimenpiteet ovat alueella sallittuja, jos ne eivät vaaranna alueen perustamistarkoituksena olevia luonto- ja muita arvoja.

Edellä mainittujen toimenpiteiden suorittaminen moottoriajoneuvolla on sallittu, kun suorittaminen ei luo tarpeetonta häiriötä luonnolle eikä alueen perustamistarkoituksena oleville ominaisuuksille.

Hirvijärvi

Hyvinkään luoteiskulman Hirvijärveen sijoittuva kohde koostuu kahdesta saaresta: Isoaaresta ja Pienisaaresta (Kuva 9). Saaret ovat noin 100 metriä järven etelärannalla sijaitsevan Nokanmaan niemen pohjoispuolella. Saaria kuvastaa metsien kehittyminen melko lailla luonnontilaisen kaltaisesti. Järven mataluus nimen ja saarten välissä sekä saarten läheisyys niemelle tekevät kohteet yhdeksi kokonaisuudeksi. Kohteilla on merkitystä virkistysalueina ja Nokanmaan länsirannalla on uimaranta ja nuotiokatos sekä itärannalla pienvenepaikkoja.

Kuva 9. Hirvijärven kohteen rajaus sisältää kaksi saarta, Isoaaren ja Pienisaaren.

Isosaari ja Pienisaari

Saarien osalta puusto on ollut yli puoli vuosisadan ajan pääosin ilman metsätalouden hoitotoimenpiteitä. Saarten puusto on saanut kehittyä melko lailla luonnontilaisesti. Isoaaren pohjoisosassa oleva puusto on yli 110-vuotiasta mäntykangasta. Saarella on melko monimuotoisesti erilaisia elinympäristöjä kosteasta lehdosta kalliometsiin. Saarta ympäröivistä ranta-alueista etelärannat ovat matalaa ja lähes yhtenäistä ruovikkoa järven etelärantaan ja Nokanmaan niemeen saakka. Pohjoispuolella saaria, järvi syvenee nopeasti ja rannat ovat jyrkkiä ja hienoja kalliorantoja (Kuva 10). Saarien eteläpuolella ja Hirvijärven etelärannalla sijaitseva Nokanmaan niemi, on Hyvinkään kaupungin omistama ja puustoltaan edustava metsäalue.

Isosaari ja Pienisaari sijaitsevat Riihimäen kaupungin puolella. Hyvinkään ja Riihimäen kaupunkien raja kulkee saarien eteläkärjestä. Molemmat saaret ovat Riihimäen yleiskaavassa merkitty maa- ja metsätalousvaltainen alueeksi, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta ja/tai ympäristöarvoja. Saarien kohdalta Hirvijärven Hyvinkään puoleinen Nokanmaan niemi ja sen ranta on merkitty Hirvijärven osayleiskaavassa retkeily- ja ulkoilualueeksi. Nokanmaan niemellä sijaitsee kaupungin ylläpitämä uimaranta ja nuotiopaikka sekä venepaikkoja.

Taulukko 4. Isosaaren ja Pienisaaren rajauksen alueelta havaittavat METSO-kriteerien mukaiset elinympäristöjen ominaispiirteet.

Luokka I	Luokka II
Kosteat lehdot, joissa on luonnontilainen tai sen kaltainen vesitalous ja monimuotoisuuden kannalta tärkeitä puuston rakennepiirteitä.	Lehtomaisen ja tuoreen kankaan puuston rakennepiirteiltään monipuoliset metsiköt, joissa on eri lahovaiheessa olevia maapuita tai runsaasti kuolleita pystypuita.

Kuva 10. Isosaaren pohjoispään kalliorantaa ja iäkstä kalliometsää.

KOHDE: Isosaari ja Pienisaari

SIJAINTI: Hirvijärvi

Kiinteistö: Isosaari

694-409-1-244

Kuvio(t): 850-852

GPS (WGS84): Lat 60.661 N

Lon 24.642 E

Pinta-ala: 3,86 ha

Puusto: Kuusi, mänty, haapa ja koivu sekä leppä.

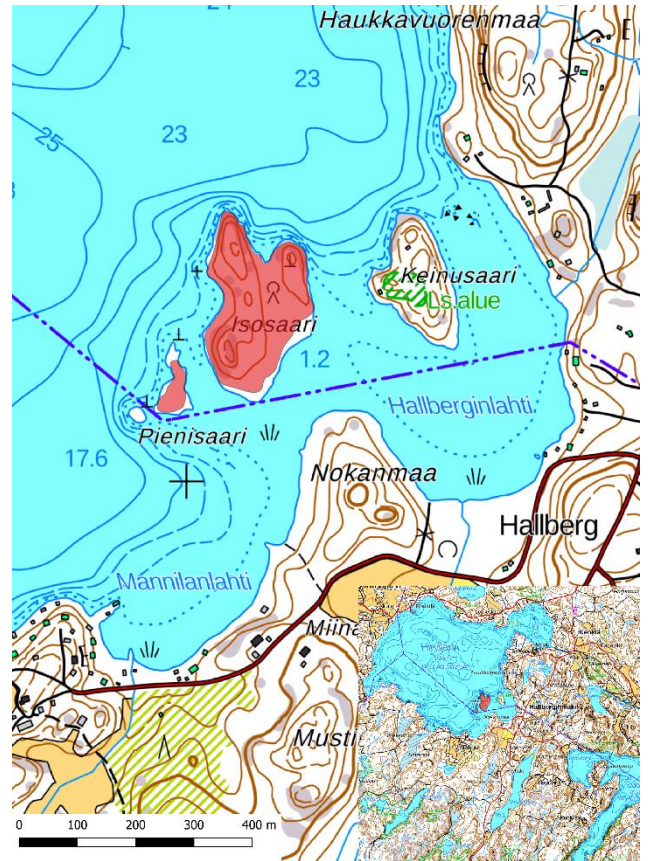
Pensaissa muun muassa pihlajaa, pajuja,
tuomea leppää

Kohdekuvaus

Kohde on noin 3,5 ha kokoinen Isosaari Hirvijärven eteläosassa. Kohteeseen kuuluu myös pienempi saari, noin neljännehehtaarin kokoinen Pienisaari Isosaaren lounaispuolella. Molemmat kohteet ovat olleet todennäköisesti vähintään yli 60 vuotta ilman mitään metsätaloustoimia. Tämä näkyy puuston ja pensaskerroksen monimuotoisuutena ja kerroksellisuudessa. Saari on melko lailla luonnontilaisen kaltainen.

Isosaaren voi katsoa jakautuvan kahteen itä- ja länsipuolen osaan, joiden välissä saaren keskiosassa on kosteampi lehtomainen notkelma. Saaren itä- ja länsipuolella maasto nousee kalliolle, josta länsipuoli on korkeampi. Saaren länsipuolen pohjoisosa on yli 110-vuotiasta mäntymetsää. Muuta saaren osat ovat puustoltaan yli 60-vuotiasta, jossa tosin seassa myös tätä vanhempia puita.

Isosaaren lounaispuolella oleva Pienisaari on alle 3 hehtaarin kokoinen saari, jonka eteläpuoli on puustoltaan yli 90-vuotiasta mäntykangasta ja pohjoispää tiheää lehtipuustoa. Lehtipuustoa kuvastaa rantapuustomaisuus, pajuineen ja leppineen. Pienisaari on myös ollut pitkään ilman mitään metsätaloustoimia. Sekä Pienisaari että Isosaari ovat ulkoilukäytössä.

Luontotyypit ja tila

Isosaaren länsiosan sekä koillisosan kallioalueet ovat kalliometsää (NT) sekä varttunutta kuivahkoa ja kuivaa kangasta (EN, VU). Rinteillä esiintyy lehtomaista kangasta (NT) sekä saaren keskiosassa tuoretta ja kosteaa lehtoa (NT-VU). Saarten metsät pitkälti luonnontilaisen kaltaisia, joissa metsätaloustoimien vaikutus on vähäinen. Retkeily- ja virkistyskäytön jälkiä (kulumista ja nuotiopaikkoja) nähtävissä pääasiassa saarten kallioalueilla.

Saarien rannat ovat pääosin luonnontilaisia järvien kivikkorantaa (LC). Isosaaren pohjoisosan poukamassa pienialaisena hiekkarantaa (EN), jonka yhteydessä saaren sisäosaan päin kosteaa runsasravinteista lehtoa (VU) sekä tulvametsän piirteitä (EN). Saarten välissä sekä saarten ja mantereen välissä rannat ovat ruovikkoa (LC) ja paikoin pensaikkoa (LC).

Kunnostus- ja hoitotoimenpiteet

Alueella tehdään tarvittavat hoito- ja kunnostustoimenpiteet siltä osin, kun ne ovat perustamistarkoituksen mukaisia.

Alueelle voidaan tarvittaessa laatia erilliset hoito-, kunnostus- ja käyttösuunnitelmat, jos toimenpiteet luonnonympäristön hoitamiseksi, ennallistamiseksi tai alueen luontaisen kehityksen palauttamiseksi ovat tarpeen.

Rauhoitusmääräyksistä poikkeaminen

Alueen käytön, hoidon, kunnostamisen ja luontaisen kehityksen turvaamisen kannalta perustellut toimenpiteet ovat alueella sallittuja, jos ne eivät vaaranna alueen perustamistarkoituksena olevia luonto- ja muita arvoja.

Edellä mainittujen toimenpiteiden suorittaminen moottoriajoneuvolla on sallittu, kun suorittaminen ei luo tarpeetonta häiriötä ja häiriötä luonnolle eikä alueen perustamistarkoituksena oleville ominaisuuksille.

Noppo – Suomies

Hyvinkään keskustaajaman eteläisen puoleiset kohteet sijoittuvat Nopon ja Suomiehenkylän sekä teiden E12 ja 25 risteyksen alueelle. Alue kuuluu I Salpausselän vyöhykkeeseen, jolla kulkee pohjois-eteläsuunnassa harjuja. Alue on harjujaksoiltaan pääsoin hiekka- ja soravaltaista sekä harjujen väliin jääviin hieta-, hiesu- ja savimaihin. Harjujen väliin jää itä-länsisuuntainen kallioalue sekä suoalue. Harjualueella esiintyy myös muinaisrannan kivikkoa, muun muassa Jätinkatu.

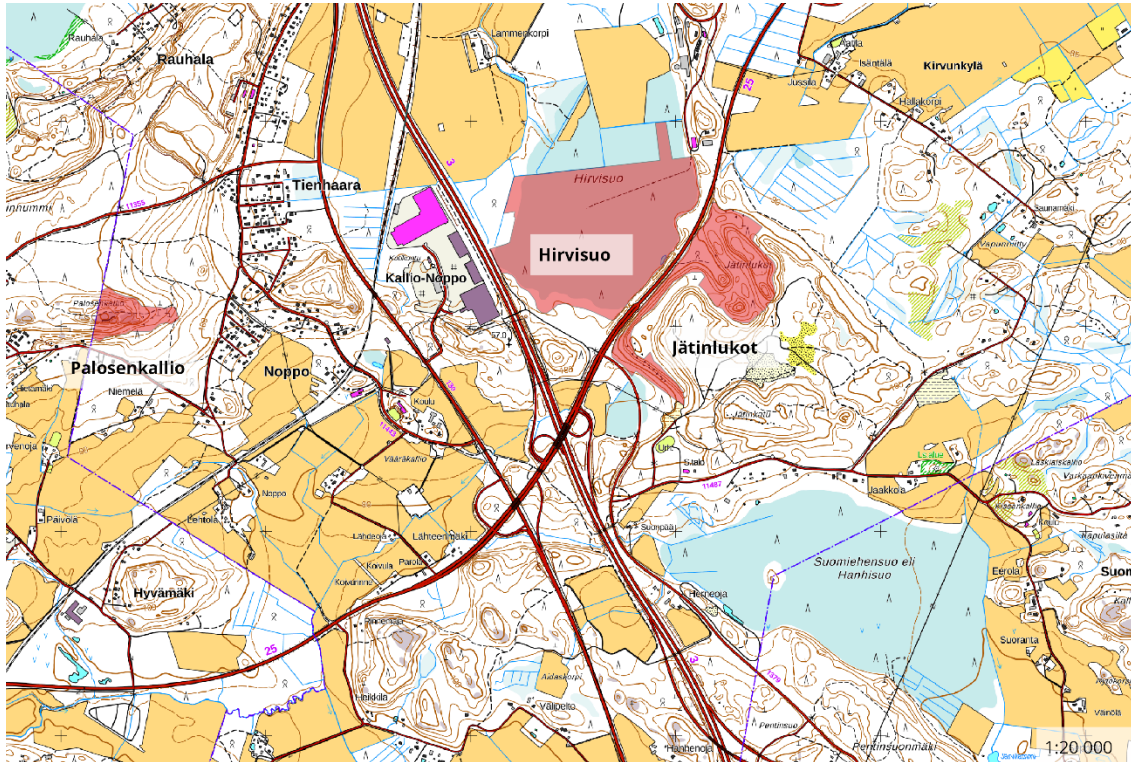
Alueella metsät ovat pirstoutuneet tieväylien ja peltojen johdosta, ja ne ovat olleet metsätalouden piirissä. Osa harju- ja kallioalueiden metsistä ovat jääneet vähemmälle metsätaloustoimille, muun muassa kallionlaet ja jyrkänteet sekä harjujen suppametsät. Metsät ovat pääosin kangasmetsiä, joiden seassa esiintyy pienalaisina lehtoja tai kalliometsiä. Suometsät painottuvat tällä alueella luoteis-kaakkoissuuntaisesti sijoittuville kolmelle suolle: Petkelsuolle, Hirvisuolle ja Suomiehensuolle. Nopon-Suomiehen alueella on suuri merkitys Hyvinkään eteläpuoleisten ekologisten yhteyksien yläpidossa. Suuret tieväylät muodostavat alueelle esteen varsinkin eläinten liikkumiselle. Alueen Hirvisuo on luokiteltu valtakunnallisesti arvokkaaksi suoalueeksi, josta suurin osa luonnontilaisesta suosta on Hyvinkään kaupungin omistuksessa. Yhdessä Jätinlukkojen suppa- ja harjualueen kanssa, alue erottuu ekologisten arvojen tarkastelussa tärkeänä alueena. Nämä alueet ovat tärkeitä sekä erikseen että osana suurempaa ekologista viherverkostojen kokonaisuutta.

Nopon-Suomiehen alueelta tarkasteltiin Hyvinkään kaupungin omistamien metsien osalta niitä alueita, jotka ovat suotuisia sekä lajien että elinympäristöjen turvaamiseen. Tarkastelussa huomioitiin Hyvinkään keskustaajaman eteläpuoleisten alueiden ekologisten yhteyksien tärkeyttä koko Uudenmaan alueen ekologisten verkostojen kytkeytyneisyydessä. Uudenmaan pohjoisosien itä-länsisuuntaisessa kytkeytyneisyydessä on pullonkaula juuri Hyvinkään kaupungin keskustaajaman eteläpuolella. Tämän alueen ekologinen yhteys on ainut jäljellä oleva ekologinen yhteys Uudenmaan länsi- ja itäosien välillä. Siksi juuri keskustaajaman eteläpuolen maankäytön vaikutus on merkittävä koko Uudenmaan ja Etelä-Suomen ekologisiin verkostoihin.

Alueen tarkastelun kohteena olivat Palosenkallio ja sen ympäristö, Jätinlukkojen harjualue sekä Hirvisuo (Kuva 11). Hirvisuo ja Jätinlukkojen alue sijaitsevat lähes vierekkäin ja joiden välissä kulkee Hangonväylä. Palosenkallio sijaitsee Hyvinkään ja Nurmijärven rajalla ja jonka kallioalueesta puolet on Nurmijärven puolella. Palosenkalliolla on pitkä historia kasvilajien seurannasta, muun muassa mätäsrikon ja kangasajuruohon esiintymistä. Näistä kangasajuruohoa esiintyy vielä kallioalueella. Mätäsrikko on silmälläpidettävä laji ja sen viimeinen havainto Palosenkalliolta on vuodelta 1999.

Nopon-Suomiehen tarkastelualueen kohteet sijaitsevat kukin eri osayleiskaavan alueella. Palosenkallio kuuluu Nopon, Hirvisuo Keskustaajaman ja Jätinlukot Palopuron-Ridasjärven osayleiskaavan alueeseen. Tällä tarkasteltavalle alueella osayleiskaavojen rajat kulkevat moottoritien (tie E12) ja Hangonväylän (tie 25) kohdalla.

Kuva 11. Palosenkallion, Hirvisuon ja Jätinlukon luontokohteiden rajaukset.

Palosenkallio

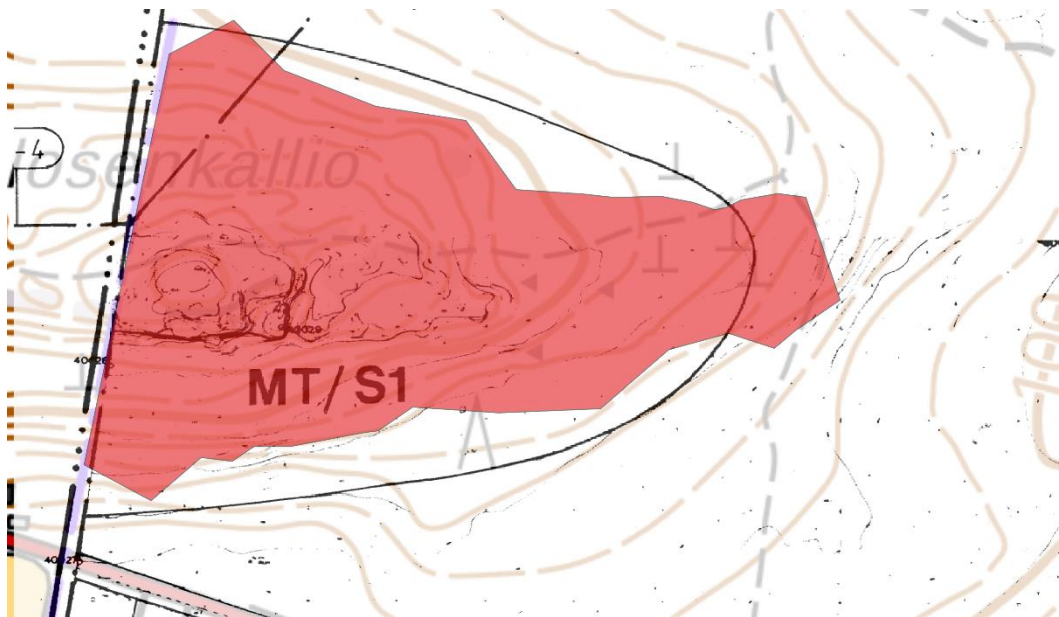
Palosenkallio on metsäinen kallioalue, joka nousee ympäröivästä rakennetusta maisemasta noin 30 metriä, korkeimman kohdan ollessa 130 metriä merenpinnan yläpuolella. Jyrkimmät kohdat kalliojyrkänteineen painottuvat kallioalueen etelärinteelle. Palosenkallion varsinainen kalliometsäinen kallioalue on noin 2 hehtaaria, josta suurin osa noin 1,7 hehtaaria on Hyvinkään puolella. Palosenkallion ympäristöstä löytyy muinaisrannan pallekivikkoja sekä ulkoilureittejä, joista yksi kulkee itä-länsisuunnassa kallioalueen yli Nurmijärven puolelle. Kalliolta, ulkoilureitin varrelta avautuu maisema etelään.

Palosenkalliota ympäröivät metsät ovat kaikki talousmetsiä. Kallioaluetta lähimmät metsät ovat noin 30-vuotiasta männikköä. Itse kallioalue ja jyrkänteiden eteläpuoleiset alusmetsät ovat metsäsuunnitelmassa merkitty 22-vuotiaaksi, mutta kalliometsän puustosta osa on tätä vanhempaa. Kalliometsä onkin mitä luultavimmin säilynyt voimakkaimpien metsätaloustoimien ulkopuolella (Kuva 12). Kallioalueen itäpuolella oleva metsä, joka on otettu rajaukseen mukaan, on reilu 100-vuotiasta männikköä, jonka seassa myös kuusia. Tällä alueella muinaisranta on hienosti näkyvissä. Palosenkallion rajauksen itä- ja kaakkoispuolella on tuore avohakkuu ja pohjoispuolella yli 100-vuotias männikkö, josta puustoa on reilusti poistettu.

Kuva 12. Palosenkallion ulkoilureitti kulkee kalliometsässä.

Palosenkalliolla esiintyy lehtoja avokallioiden välissä sekä jyrkänteiden juurella. Varisnaisella kallioalueella on myös iäkkäämpää puustoa ja sen seassa monimuotoinen pensaskerros (Taulukko 5). Kasvillisuudessa on lehtolajeja ja jalopuista tammea. Kallioalueen paahdeympäristöstä löytyy kangasajuruohoa.

Kuva 13. Nopon osayleiskaava Palosenkallion rajauksen alueella.

Palosenkallio kuuluu Nopon osayleiskaavan alueeseen. Palosenkallion rajattu alue on pääosin kaavamääräyksellä MT/s1, joka tarkoittaa maa- ja metsätalousaluetta, jolla on luonnonsuojellisia arvoja (Kuva 13). Tätä kaavamääräystä ympäröi kaavoituksessa maa- ja metsätalousalue, MT. Pieni osa kohteen rajauksen itäpäästä on tämän kaavamääräyksen MT alaista. Lännessä kohde rajautuu Nurmijärven kaupungin rajaan.

Taulukko 5. Palosenkallion rajauksen alueelta havaittavat METSO-kriteerien mukaiset elinympäristöjen ominaispiirteet.

Luokka I	Luokka II
Havupuuvaltaiset ja sekapuustoiset yli 100-vuotiaat lehdot.	Puustoltaan luokassa I lueteltuja lehtoja nuoremmat lehdot, joissa kasvaa jaloja lehtipuita.
Lehtipuuvaltaiset yli 70-vuotiaat lehdot.	
Puustoltaan yli 100-vuotiaat jyrkkien rinteiden luonnontilaisen kaltaiset metsät ja jyrkänteet alusmetsineen.	

KOHDE: Palosenkallio

SIJAINTI: Noppo

Kiinteistö: Margareteberg
106-403-21-52

Kuvio(t): 885, 886, 887,918

GPS (WGS84): Lat 60.571 N
Lon 24.779 E

Pinta-ala: 6 ha

Puusto: Mäntyvaltainen, paikoin myös kuusia.
Lisäksi haapa, pihlaja raita, koivu sekä kataja ja tammi.

Kohteen ydinalueen puuston ikä on yli 100-vuotiaista, osa ympäröivistä metsistä paikoin noin 30-vuotiaista.

Kohdekuvaus

Hieno metsäinen kallioalue, jossa pienialaisia lehtomaisia metsälaikkuja kalliopainanteissa ja jyrkänteiden juurella. Kallioalueella on järeän ja iäkkään puuston seassa moninainen pensaskerros. Havupuista esiintyy mänty, kuusi ja kataja. Lehtipuista muun muassa koivu, haapa, pihlaja ja raita sekä tammi.

Kasvillisuudessa kuivien lehtojen lajeja: valko- ja sinivuokko, kevätlinnunherne, kielo ja kalliokielo sekä taikinamarja ja metsäruusu.

Kalliolta, kalliojyrkänten päältä avautuu hieno maisema etelään.

Kalliometsän alueelta löytyy kookkaita pysty- ja maalahopuita. Talousmetsän puolelta niukemmin.

Kohteen kallioalueella kasvaa muun muassa kangasajuruohoa. Muita mainittavia lajeja ovat valko- ja sinivuokko, kevätlinnunherne, kielo, kalliokielo ja kartioakankaali sekä maariankämmekä. Kohteella on aikoinaan havaittu myös mätäsrikköä, mutta siitä ei ole havaintoja vuoden 1999 jälkeen.

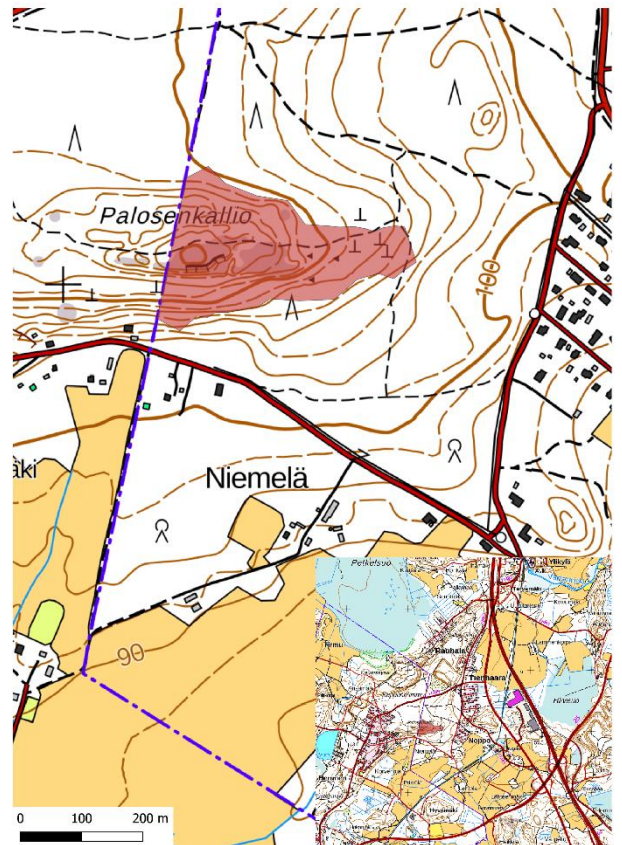
Palosenkalliota ympärillä on muinaisrannan pallekivikkoa (mukaille korkeuskäyrää 120), joka on selvemmin näkyvissä alueen itäpäässä.

Luontotyypit ja tila

Kallioalueella esiintyy kalliometsää (NT), karua poronjäkälä-sammalkalliota (NT) sekä valoisaa kalliojyrkännettä ja jyrkäntenaluslohkareikkoa (LC). Kalliopainanteissa esiintyy muun muassa kuivaa keskiravinteista lehtoa (NT) ja kuivaa runsasravinteista lehtoa (VU), mm. nuokkuhelmikkä-linnunhernelehtoa (MeLaT).

Kallioalueita ympäröivät metsät ovat kuivan tai tuoreen kankaan metsiä (VU) sekä kallionaluslehtoja.

Kallio ja kalliometsä sekä lehdot luonnontilaisen kaltaisia, joissa paikoin ulkoilun jättämiä jälkiä. Ympäröivät kangasmetsät ovat metsätalouden piirissä.

Kunnostus- ja hoitotoimenpiteet sekä alueen käyttö

Alueen läpi kulkee käytössä oleva ulkoilureitti ja ulkoilureittiä tullaan pitämään kunnossa.

Lehto- ja kallioalueille suoritetaan tarvittavat hoito- ja kunnostustoimenpiteet.

Lehtoalueilla toimenpiteet ovat muun muassa kuusettumisen rajoittaminen.

Kallioalueiden hoito- ja kunnostustoimenpiteet painottuvat kulumisen ja rehevöitymisen estämiseen. Kulumisen torjuntaan auttaa ulkoilureitin selkeä opastus ja kunnossapito.

Muut tarvittavat hoito- ja kunnostustoimenpiteet ovat sallittuja.

Elinympäristön tilaa tarkkaillaan muun muassa Kangasajuruohon (ja mätäsrikon) esiintymillä. Näille elinympäristöille suoritetaan vaadittavat toimenpiteet, joita voivat olla esimerkiksi umpeenkasvun estäminen.

Lehtojen kunnossapito poistamalla kuusta ja edesauttamalla lehtipuiden, erityisesti tammen, menestymistä.

Pienalaisten kuivien niittymäisten ja ketomaisten paahdeympäristöt pidettävä avoimena.

Alueelle voidaan tarvittaessa laatia erilliset hoito-, kunnostus- ja käyttösuunnitelmat, jos toimenpiteet luonnonympäristön hoitamiseksi, ennallistamiseksi tai alueen luontaisen kehityksen palauttamiseksi ovat tarpeen.

Rauhoitusmääräyksistä poikkeaminen

Alueen käyttö ulkoilu- ja liikuntareittinä on sallittu.

Alueen käytön, hoidon, kunnostamisen ja luontaisen kehityksen turvaamisen kannalta perustellut toimenpiteet ovat alueella sallittuja, jos ne eivät vaaranna alueen perustamistarkoituksena olevia luonto- ja muita arvoja.

Edellä mainittujen toimenpiteiden suorittaminen moottoriajoneuvolla on sallittu, kun suorittaminen ei luo tarpeetonta häirtä ja häiriötä luonnolle eikä alueen perustamistarkoituksena oleville ominaisuuksille.

Hirvisuo

Hirvisuo sijaitsee Helsinki-Tampere moottoritien E12 ja Hangonväylän, tien 25, risteyksen pohjoispuolelle rajoittuen lännessä moottoritiehen ja idässä Hangonväylään. Hirvisuon pohjoispuolella on peltoja ja talousmetsää sekä muutama teollisuus- ja liikekiinteistöön. Hirvisuo on osayleiskaavaan merkitty sekä arvokkaaksi luontokohteeksi että maa- ja metsätalousalueeksi, jolla on erityisiä ympäristöarvoja. Hirvisuo oli myös soidensuojelun täydennysohjelmassa ehdotettu suojeltavaksi alueeksi.

Hirvisuo on kokonaisuudessaan noin 75 hehtaarin laajuinen keidassuo, josta vähintään 50 hehtaaria voidaan katsoa säilyneen luonnontilaisena tai sen kaltaisena (Kuva 13). Suurin osa Hirvisuosta on isovarpurämettä tai rahkarämettä. Suotyypeistä esiintyy muun muassa nevaa, korpea ja korpirämettä (Taulukko 6)). Hirvisuon pohjoisosat ovat pääosin ojitettuja. Täällä suo on muun muassa rämemuuttumaa ja turvekangasta sekä myös ohutturpeista kangasrämettä. Hirvisuon luonnontilaiset suoalueet ovat pääosin Hyvinkään kaupungin omistuksessa.

Hirvisuon rajausalue rajautuu kaupungin omistamien alueiden suhteen pohjoisessa ojitettuun suoalueeseen ja idässä selvärajaiseen kivennäismaahan, joka nousee ensin Hangonväylän tiepengerryksenä ja heti tien toisella puolella Jätinlukon harjuksi. Idässä sekä suo että sen rajaus mukailee oja. Etelä- ja lounaisreunalla muutos kivennäismaalle ei ole niin selvärajainen ja suo muuttuu korpimaisesta lehtomaiseksi kankaaksi. Hirvisuolla on suuri merkitys Hyvinkään keskustajaman eteläpuoleisten ekologisten yhteyksien kannalta.

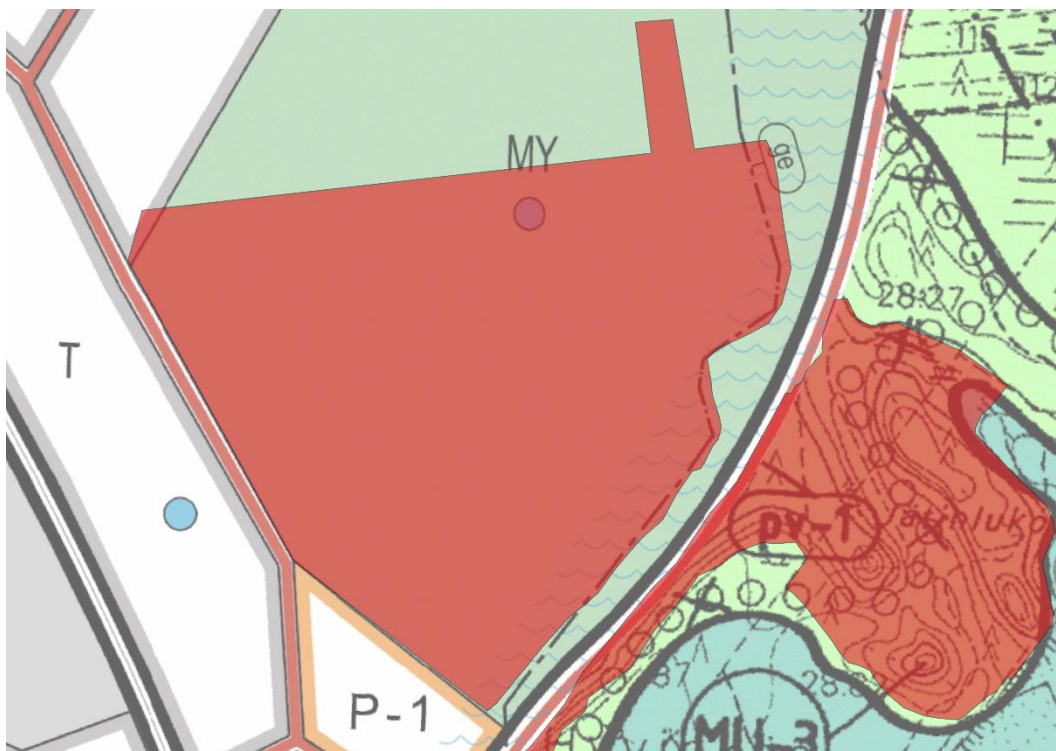
Kuva 13. Hirvisuon neva-alueen vesitalous on pysynyt luonnontilaisena tai sen kaltaisena.

Hirvisuon kohteen rajausta sijaitsee Keskustaajaman osayleiskaavan alueella ja rajausta sijaitsee kokonaisuudessaan MY kaavamääräyksen alueella (Kuva 14). Suoalueen lounaiskulmassa rajauksessa on otettu huomioon alueella voimassa olevan keskustaajaman osayleiskaavan määräykset. Moottoritien ja Hirvisuon väliselle alueelle, osin kivennäismaalla ja osin suon puolella, osayleiskaavaan on merkitty sekä teollisuus- ja varastoalue (T) että palvelujen alue (P-1). Näiden ja suoalueen väliin on kaavoitettu tie. Nämä alueet on rajattu kohteen ulkopuolelle (Kuva 14). Osayleiskaava ottaa kuitenkin huomioon varastoalueeksi kaavoitetulle alueelle jäävän osan suota arvokkaaksi luontokohteeksi, jolloin asemakaavaa tai muita toimenpiteitä suunniteltaessa tulee selvittää luontokohteen rajausta sekä ratkaista kohteen suojelun toteutumistavat siten, että luontoarvojen säilyminen turvataan. Myös Hirvisuon kohdalla on kaavamerkintä arvokkaasta luontokohteesta.

Taulukko 6. Hirvisuon rajauksen alueelta havaittavat METSO-kriteerien mukaiset elinympäristöjen ominaispiirteet.

Luokka I	Luokka II
Vesitaloudeltaan luonnontilaiset tai sen kaltaiset ravinteiset rämeet.	
Kaikki vesitaloudeltaan luonnontilaiset tai sen kaltaiset korvet.	

Kuva 14. Hirvisuon alueen kaavamääräykset Keskustaajaman osayleiskaavassa. Sininen ympyrä on arvokkaan luontokohteen osayleiskaavamerkintä. Oikeanpuoleinen rajausta on erillinen Jätinlukon rajausta, eikä kuulu Hirvisuon rajaukseen.

KOHDE: Hirvisuo

SIJAINTI: Noppo - Suomes

Kiinteistö: Loppu Länsitalo I

106-403-28-87

Kuvio(t): 938-940, 945-947, 949, 950, 954, 957,

958, 961-963, 966, 969, 970, 975

GPS (WGS84): Lat 60.575 N

Lon 24.821 E

Pinta-ala: 46,4 ha

Puusto: Puusto on pääosin noin 50-vuotista mäntyä. Suon keskellä männyt ovat yli 80-vuotiaita. Korpien puusto noin 70-vuotista kuusta ja koivua.

Kohdekuvaus

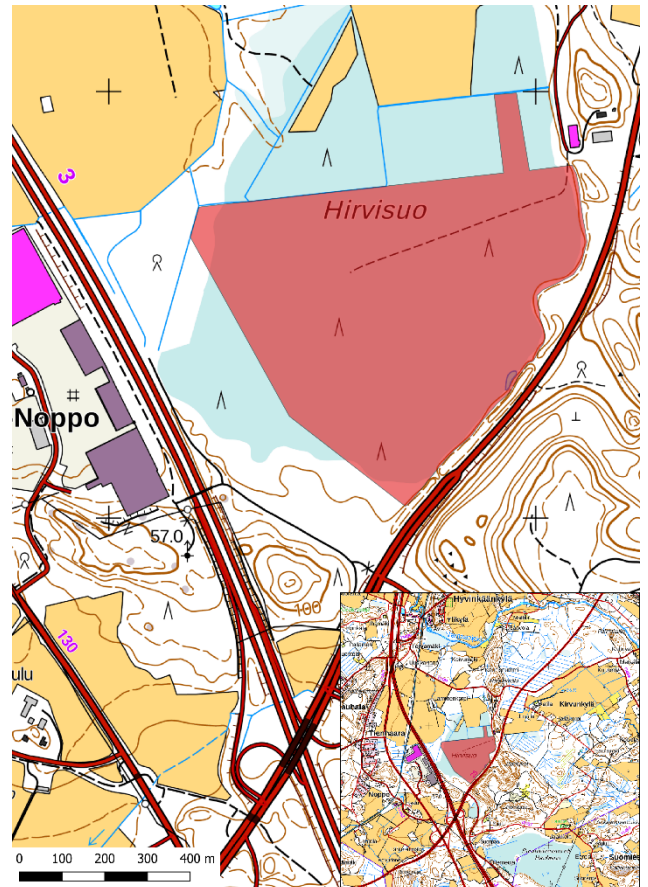
Hirvisuo on suurelta osin luonnontilaisena säilynyt keidassuo, jossa kasvaa pääosin 50–60-vuotista mäntyä. Suurin osa suosta on isovarpurämettä ja rahkarämettä. Lännessä on pienialainen lyhytkorsineva ja suon reunalla esiintyy korpea ja korpirämettä.

Itäreunaltaan suo rajautuu melko selvärajaisesti kivennäismaahan. Osa kivennäismaareunasta on tien 25 pengerrystä. Paikoin eteläreunalla raja suon ja kivennäismaan välillä ei ole niin selvä. Lännessä alue rajautuu osin 3-tiehen ja osin muun muassa vanhoihin peltoihin. Kohde rajautuu pohjoisessa ojitettuun osaan Hirvisuota, joka on yksityisessä omistuksessa.

Luontotyypit ja tila

Hirvisuo on pääosin luonnontilainen metsäkeidas (VU), jossa esiintyy isovarpurämettä (VU), rahkarämettä (LC), varpukorpea (EN), sarakorpea (EN) ja korpirämettä (EN) sekä minerotrofista lyhytkorsinevaa (VU).

Luonnontilaisuudesta poikkeavaa suota on pääosin pohjoisosassa, jossa ojitusten läheisyydessä esiintyy rämemuuttumaa ja turvekankaita.

Kunnostus- ja hoitotoimenpiteet

Alueella tehdään tarvittavat hoito- ja kunnostustoimenpiteet siltä osin, kun ne ovat perustamistarkoituksen mukaisia.

Alueelle voidaan tarvittaessa laatia erilliset hoito-, kunnostus- ja käyttösuunnitelmat, jos toimenpiteet luonnonympäristön hoitamiseksi, ennallistamiseksi tai alueen luontaisen kehityksen palauttamiseksi ovat tarpeen.

Rauhoitusmääräyksistä poikkeaminen

Alueen käytön, hoidon, kunnostamisen ja luontaisen kehityksen turvaamisen kannalta perustellut toimenpiteet ovat alueella sallittuja, jos ne eivät vaaranna alueen perustamistarkoituksena olevia luonto- ja muita arvoja.

Edellä mainittujen toimenpiteiden suorittaminen moottoriajoneuvolla on sallittu, kun suorittaminen ei luo tarpeetonta häiriötä luonnolle eikä alueen perustamistarkoituksena oleville ominaisuuksille.

Jätinlukot

Jätinlukot ovat Salpausselän eteläpuoleiselle harjujen päätydeltalle sijoittuva suppa-alue. Suurin osa varsinaisesta Jätinlukkojen harjualueesta on ollut soranottoalueena vuosikymmenien ajan. Soranoton ulkopuolelle ovat jääneet vain nykyiset Jätinlukon suppa-alueet sekä kapeat kaistat harjun lounais- ja luoteisrinteitä. Soranoton loputtua vuonna 2014, aluetta on ennallistettu muun muassa paahdeympäristöiksi ja alueelle on rakennettu luontopolku. Tässä tarkastellaan vain soranoton ulkopuolelle jääneitä metsäalueita. Kohde sijoittuu soranottoalueen pohjois- ja länsipuolelle. Pohjoispäässä sijaitsee Jätinlukot (Kuva 15). Jätinlukot ovat suppia, joista syvimmät supparinteet ovat yli 20 metriä.

Alue rajautuu kaakkoispuolelle Hangonväylään (tie 25). Heti tien toisella puolella luoteessa sijaitsee Hirvisuo, joka on omana rajauksenaan mukana tässä selvityksessä. Sekä luoteis- että lounasreunaltaan harjurinne nousee jyrkästi noin 25 metriä ympäröivästä maastosta. Lounaisrinteellä sijaitseva kuusikko on yli 100-vuotiaista ja Jätinlukon suppa-alueen metsät ovat yli 110-vuotiaita. Muuten kohteen metsät ovat nuorehkoa 30–40-vuotiaista talousmetsää, sijoittuen suurimmalta osin Hangonväylän varteen. Lounaisrinteen 100-vuotiaassa kuusikossa on muinaisrannan kivikkoa. Kohteen rajauksen kaakkoisreunat, eli soranottoalueen puoleisen reunat, ovat aivan harjun laen ja soranottokuopan reunalla. Harju yhdessä puuston kanssa vaimentavat hyvin tiemelun soranottoalueen pohjalla kulkevalle luontopolulle.

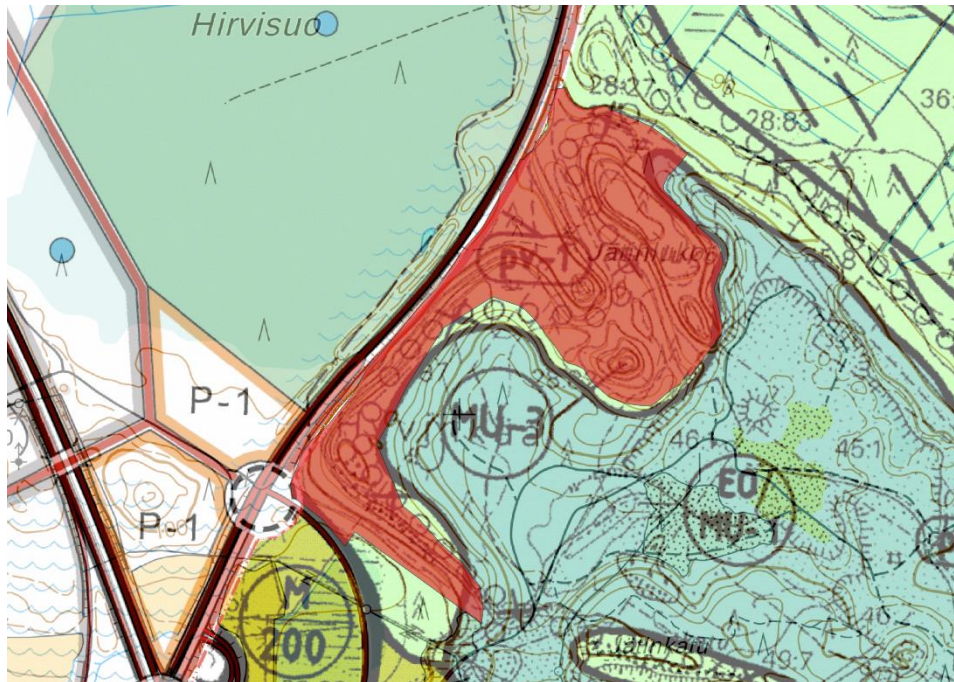
Kuva 15. Jätinlukon suppametsää ja supan pohjalle syntynyttä vanhaa lahoppuustoa.

Sekä Jätinlukon suppa-alueet että lounaisreunan muinaisrannan jyrkän rinteen metsät ovat kehittyneet osin luonnontilaisen kaltaisesti (Taulukko 7). Alueen puusto onkin iäkästä (yli 100- ja 110- vuotiaita) ja lahoppuuta, josta osa järeää, esiintyy paikoin runsaasti. Lahoppuun kuutiomäärät yltävät 10 kuutiometriin. Myös eri-ikäistä puustoa on seassa. Näiden alueiden yhdistäminen harjurinteen nuoremmilla metsillä muodostaa luonnonsuojelullisesti järkevän kokonaisuuden, varsinkin kun ottaa huomioon heti Hangonväylän toisella puolella olevan arvokkaan Hirvisuon suoalueen.

Taulukko 7. Jätinlukon rajauksen alueelta havaittavat METSO-kriteerien mukaiset elinympäristöjen ominaispiirteet.

Luokka I	Luokka II
Lehtomaisen ja tuoreen kankaan varttuneet ja uudistuskypsät metsät, joissa on lahoppuuta yli 10 m ³ /ha.	Lehtomaisen tai tuoreen kankaan varttuneet ja uudistuskypsät metsät, joissa on eri laholuokkiin kuuluvaa lahoppuuta 5–10 m ³ /ha.
Paahderinteet tai hiekkaiset harjukankaat, joiden puusto on harvaa ja aukkoista.	Varttuneet ja uudistuskypsät kuivahkon ja kuivan kankaan metsiköt, joissa on lahoppuuta 5–10 m ³ hehtaarilla ja joiden puusto on uudistunut luontaisesti ja on erirakenteista.

Jätinlukon rajausta sijaitsee Palopuron-Ridasjärven osayleiskaavan alueella ja kokonaisuudessaan rajausta on kaavamääräykseltään maa- ja metsätalouden harjoittamiseen tarkoitettua MU-3-aluea. MU-3-alue on maa- ja metsätalousaluetta, jolla on ulkoilunohjaamistarvetta ja luonnonsuojelullisia arvoja. Jätinlukkojen alue on myös kaavassa merkitty tärkeäksi pohjavesialueeksi (kaavamääräys pv-1) (kuva 16).

Kuva 16. Jätinlukon alueen kaavamääräykset Palopuron-Ridasjärven osayleiskaavassa. Pohjoispuolinen rajausta on Hirvisuon rajausta, eikä kuulu Jätinlukon rajaukseen.

KOHDE: Jätinlukot

SIJAINTI: Suomies

Kiinteistö: Jätinlukot, Kotikontu,

Loppu Länsitalo I

106-403-28-82, 106-403-28-27,

106-403-28-87

Kuvio(t): 959, 960, 968, 972, 976, 984, 987

GPS (WGS84): Lat 60.574 N

Lon 24.833 E

Pinta-ala: 28,8 ha

Puusto: Puusto pääosin 102–112-vuotiasta kuusta. Tien varren männikkö 30-vuotista ja pohjoisosassa 27-vuotista koivikkoa. Kuusikon seassa myös kookkaita haapoja ja koivuja. Pensaissa muun muassa pihlajaa, koivu, haapaa ja tuomea.

Kohdekuvaus

Kohde on Salpausselän eteläpuoleisten harjujen päätydeltalle sijoittuva entinen soranottoalue. Kohde sijoittuu soranottoalueen pohjois- ja länsipuolen, jossa sijaitsee Jätinlukot. Jätinlukot ovat suppia, joista syvimät supparinteet ovat yli 20 metriä.

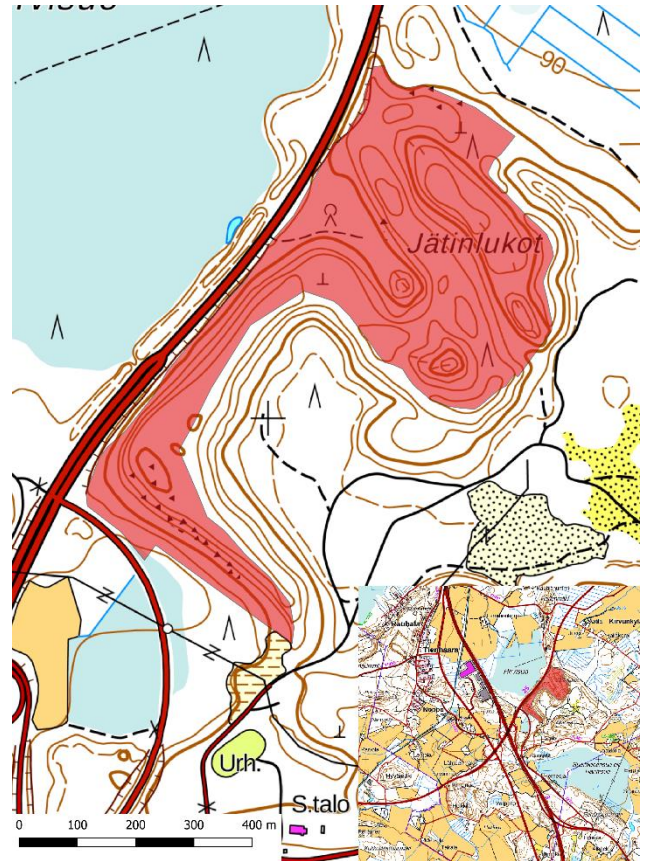
Jätinlukon supprien ja lähiympäristön puusto on yli 110-vuotiasta ja alueella on paljon lahoppuuta.

Kohderajauksen lounaispäässä sijaitsee jyrkkä rinne, jossa on Yoldiameren aikaista muinaisrannan kivikkoa. Rinteen puusto on yli 100-vuotiasta ja rinteessä on runsaasti myös lahoppuuta.

Lounaisrinteen ja Jätinlukkojen väliin jää varjoisa, luoteeseen laskeva rinne, joka rajautuu tiehen 25.

Jätinlukon alueen metsillä on merkitystä Hyvinkään keskustaajaman eteläpuolisten ekologisten yhteyksien ylläpitoon.

Alueen yhteydessä, entisen soranottoalueen yhteydessä, on paahdealueiden ennallistamisalueita. Alueella kulkee myös luontopolku.

Luontotyypit ja tila

Suppa-alueen sekä lounaskulman rinteiden metsät ovat luonnontilaisen kaltaisia. Varsinkin jyrkkien ja vaikeasti kuljettavien kohtien osalta puusto on saanut olla melko rauhassa. Näillä alueilla on havaittavissa varttunutta havupuuvältaista tuoretta kangasta (VU) ja lehtomaista kangasta (NT). Osa suppametsistä ja rinteistä ovat luonteeltaan harjumetsien valorinteitä (EN). Näiden yhteydessä on myös varttunutta kuivahkoa kangasta (EN).

Lounaisrinteen ja koillisen suppa-alueen väliin jäävä rinnemetsä on talousmetsää, jolla on kuitenkin ekologisesta merkitystä muille alueille.

Kunnostus- ja hoitotoimenpiteet

Alueella sijaitsee ulkoilureittejä, joita tullaan pitämään kunnossa.

Alueella tehdään tarvittavat hoito- ja kunnostustoimenpiteet siltä osin, kun ne ovat perustamistarkoituksen mukaisia.

Alueelle voidaan tarvittaessa laatia erilliset hoito-, kunnostus- ja käyttösuunnitelmat, jos toimenpiteet luonnonympäristön hoitamiseksi, ennallistamiseksi tai alueen luontaisen kehityksen palauttamiseksi ovat tarpeen.

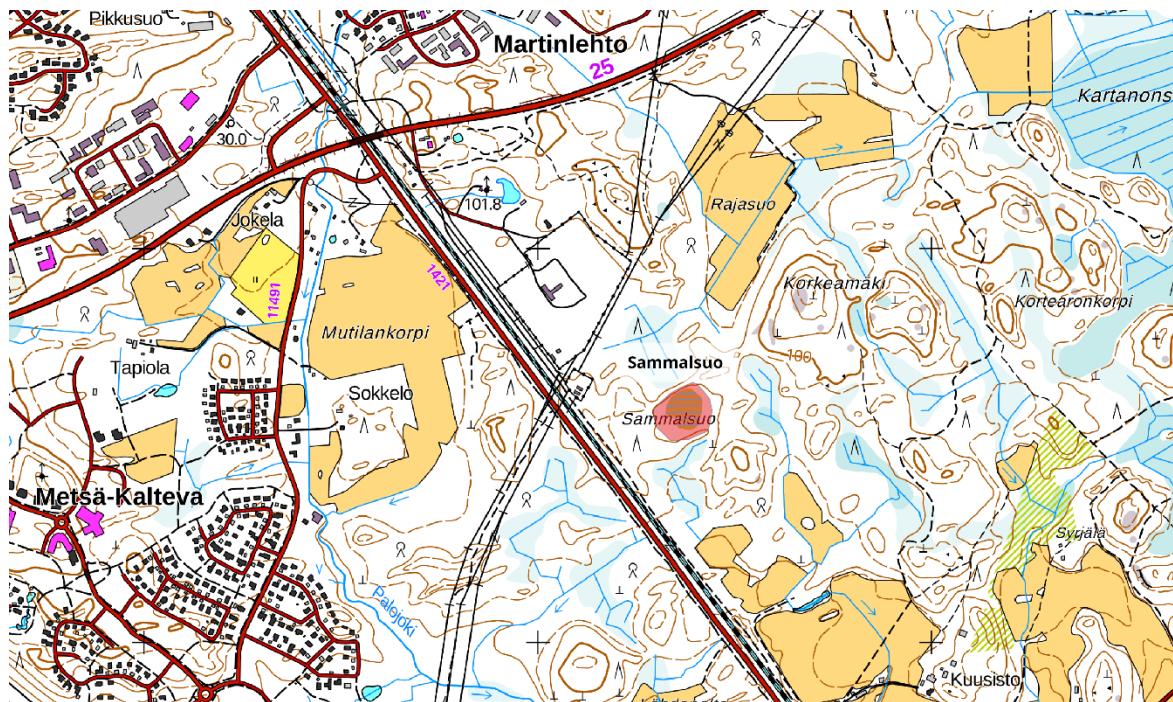
Rauhoitusmääräyksistä poikkeaminen

Alueen käytön, hoidon, kunnostamisen ja luontaisen kehityksen turvaamisen kannalta perustellut toimenpiteet ovat alueella sallittuja, jos ne eivät vaaranna alueen perustamistarkoituksena olevia luonto- ja muita arvoja.

Edellä mainittujen toimenpiteiden suorittaminen moottoriajoneuvolla on sallittu, kun suorittaminen ei luo tarpeetonta häiriötä ja häiriötä luonnolle eikä alueen perustamistarkoituksena oleville ominaisuuksille.

Palopuro

Palopuron alueella hyvinkään kaupungin omistamien metsien osuus on vähäinen, joten luonnonsuojeluselvitykseen mukaan päätyneitä kohteitakin on vähän. Alueen luontoarvoiltaan merkittävin kohde on myös muissakin selvityksissä esiin nostettu Sammalsuo (Kuva 17). Palopuron alueella on erityisesti itä-länsisuuntaisen ekologisen kytkeytyneisyyden kannalta suuri merkitys. Alue on kuitenkin laajemmin kaavoitettu varastoalueeksi. Tulevien toimien tulee ottaa huomioon olemassa olevat luonto- ja virkistysalueet tällä alueella.

Kuva 17. Palopuron alueella sijaitsevan Sammalsuon rajaus.

Sammalsuo

Sammalsuo sijaitsee Hyvinkään keskustaajaman kaakkoispuolella, lähellä Jokelantien ja junaradan sekä voimalinjan risteymäkohtaa. Sammalsuo on pienialainen, noin hehtaarin kokoinen luonnontilainen tai sen kaltainen neva (Kuva 18). Sammalsuon nevaa ympärillä esiintyy rämettä ja korpea. Ympäröivän metsän ikä, ml. korvet, on noin 70-vuotta. Suoalue rajoittuu kivennäismaahan melko selvärajaisesti ainakin pohjois- ja itäpuolelta. Suolta lähtee luoteeseen yksi oja, jossa oleva virtaus on kuitenkin melko pieni. Korvet esiintyvät pääasiassa sammalsuon nevan etelä- ja lounaispuolella, jossa raja kivennäismaahan on epäselvempi. Suon luonnontilaisuus, ojasta huolimatta, on merkittävää ja luonnonsuojelukohteena Sammalsuo on hieno ja melko suojaisa kohde (Taulukko 8).

Kuva 18. Luonnontilaisen Sammalsuon rimpipintaa.

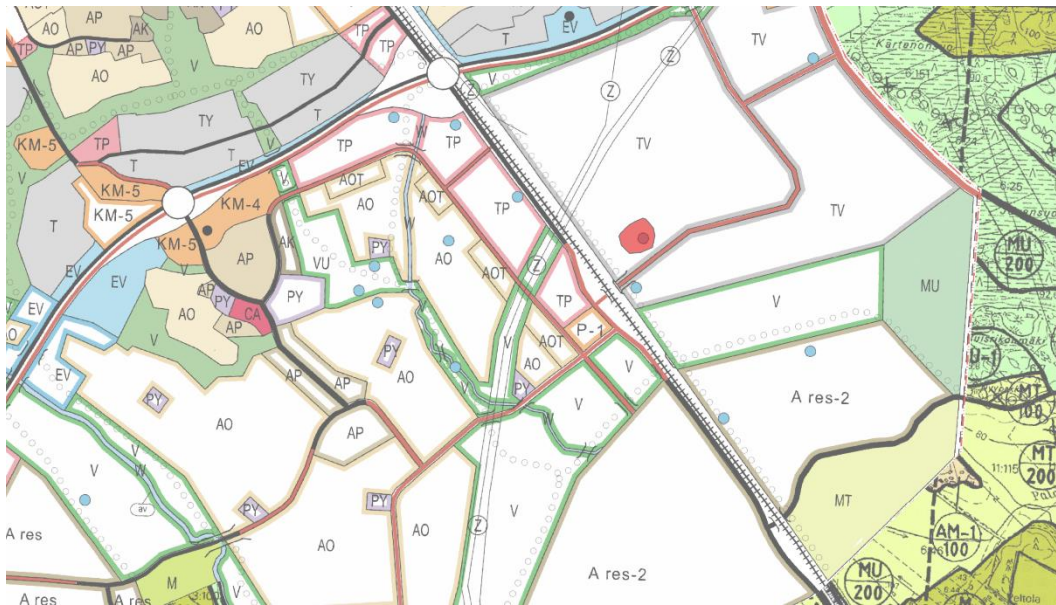
Taulukko 8. Sammalsuon rajauksen alueelta havaittavat METSO-kriteerien mukaiset elinympäristöjen ominaispiirteet.

Luokka I	Luokka II
Kaikki vesitaloudeltaan luonnontilaiset tai sen kaltaiset korvet.	
Vesitaloudeltaan luonnontilaiset tai sen kaltaiset ravinteiset rämeet.	

Sammalsuon alue kuuluu keskustaajaman osayleiskaavaan ja alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi. Laajemmin koko alueelle on kaavoitettu uudeksi varastoalueeksi, jonne on kaavassa varattu varastotoimintaa ja siihen liittyviä rakennuksia (Kuva 19). Osayleiskaavassa on Sammalsuon kohdalla kaavamerkintänä arvokas luontokohde, jolloin asemakaavaa tai muita toimenpiteitä suunnitellessa tulee selvittää luontokohteen rajausta sekä ratkaista kohteen suojelun toteutumistavat siten, että luontoarvojen säilyminen turvataan. Palopuro kaupunginosana sijaitsee etelämpänä ja on kaavoitettu omalla Palopuron-Ridasjärven osayleiskaavalla.

Sammalsuosta etelään ja kaakkoon on kaavassa suunniteltu virkistysalue, mutta se ei yllä sammalsuolle saakka. Virkistysalue on jatkumoa länteen, radan toisella puolella kaavoitettuun Kaltevan alueen virkistysalueen käytävään. Näiden alueiden luoma itä-länsisuuntainen ekologinen kytkeytyneisyys on alueellisesti tärkeä.

Sammalsuon alueen sekä keskustaajan osayleiskaavan eteläisten osien luonto- ja virkistysalueiden luomien viher- ja ekologisten käytävien luontoarvot ovat tärkeä saada säilytettyä. Näiden tueksi on kuitenkin luontoarvoja otettava tehokkaasti huomioon muiden alueiden rakentamisen yhteydessä. Sammalsuo lähimetsineen on yksi tällainen luontoarvokohde.

Kuva 19. Sammalsuon rajaus Keskitaajaman osayleiskaavan alueella.

KOHDE: Sammalsuo

SIJAINTI: Palopuro

Kiinteistö: Vortumi

106-403-103-5

Kuvio(t): 1147, 1143

GPS (WGS84): Lat 60.605 N

Lon 24.906 E

Pinta-ala: 1,6 ha

Puusto: Reuna-alueilla kuusi, mänty ja koivu.

Ympäröivä kuusikko noin 70-vuotiasta.

Kohdekuvaus

Sammalsuo on noin yhden hehtaarin kokoinen, vesitaloudeltaan luonnontilainen tai luonnontilaisen kaltainen saraneva.

Sammalsuota reuna-alueet ovat mustikkakorpea ja sara- ja tupasvillarämettä.

Paikoin pienalaisena esiintyy myös isovarpurämettä. Sammalsuolla esiintyy ruoppa- ja rimpipintaa sekä myös rimpinevamaista kasvillisuutta.

Kasvillisuus on saranevamaisesti tupasvillaa ja jouhisaraa sekä muun muassa pullo-,

riippasaraa, ja rimpipintojen tuntumassa mutasaraa. Rämemäisillä alueilla esiintyy suopursua ja juolukkaa ja nevamaisilla alueilla esimerkiksi suokukka ja karpalo.

Sammalsuolla on merkitystä suolintujen elinympäristönä sen luonnontilaisuuden ja suojaisuuden myötä.

Ympäröivillä alueilla paikoin lahoppua, mutta määrät ovat pieniä.

Sammalsuon itä- ja pohjoispuoli ja osittain eteläpuolella muutos kivennäismaaksi on selkeärajainen.

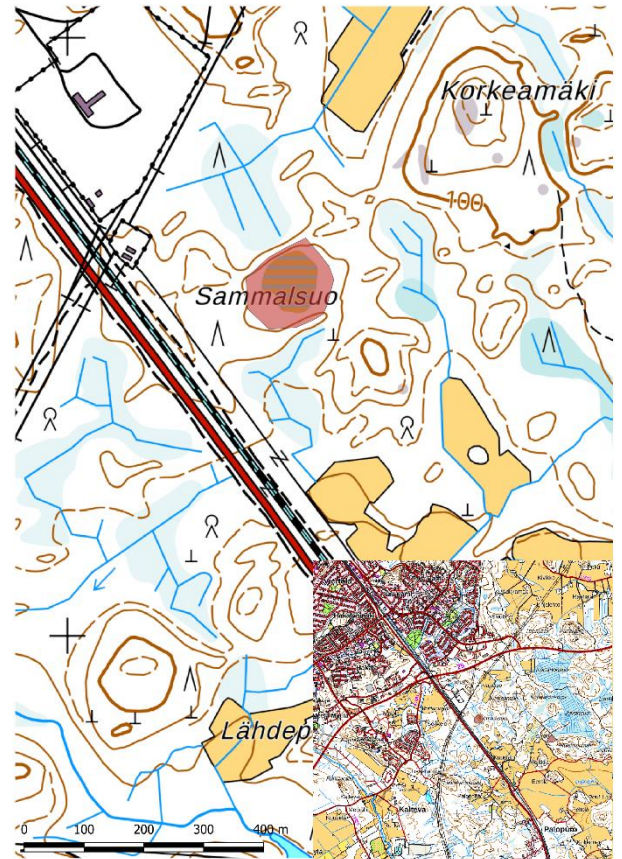
Sammalsuon luoteisreunassa kivennäismaaharjanteen läpi on kaivettu oja, jossa lievä veden virtaus. Tämän ojan vaikutus suon vesitalouteen on vähäinen ja on helposti ennallistettavissa.

Luontotyypit ja tila

Sammalsuo on keskiosiltaan saranevaa (VU). Reuna-alueilta löytyy mustikkakorpea (EN), sara- ja tupasvillarämettä (EN ja VU) sekä isovarpurämettä (VU).

Suon tila on luonnontilainen tai sen kaltainen.

Suolta lähtee yksi oja, jonka vaikutus näyttää olevan vähäinen, vaikkakin siinä on veden virtaus. Virtaus on voimakkaampaa keväällä ja alkukesästä, kun taas loppukesää kohden virtaus vähenee.

Kunnostus- ja hoitotoimenpiteet sekä alueen käyttö

Suon ympäröivät metsät ovat metsätalouksikäytössä ja paikoin ojitettu. Suon vesitalouden kunnostustyöt ovat helposti hoidettavissa. Vaikka ojan vaikutus vesitalouteen näyttäisi olevan vähäinen on kunnostustoimilla suon vesitaloudelle positiivinen vaikutus.

Ympäröivien metsien hoito- ja metsätaloustoimenpiteet vaikuttavat sekä vesitalouteen että suojaisuuteen. Suon perustamistarkoituksen mukaista on saada ympäröivistä metsistä suojaavaa vyöhykettä, jossa toimenpiteet ovat rajatut.

Alueelle voidaan tarvittaessa laatia erilliset hoito-, kunnostus- ja käyttösuunnitelmat, jos toimenpiteet luonnonympäristön hoitamiseksi, ennallistamiseksi tai alueen luontaisen kehityksen palauttamiseksi ovat tarpeen.

Rauhoitusmääräyksistä poikkeaminen

Alueen kunnostamisen ja luontaisen kehityksen turvaamisen kannalta perustellut toimenpiteet ovat alueella sallittuja, jos ne eivät vaaranna alueen perustamistarkoituksena olevia luonto- ja muita arvoja.

Myllykylä

Läntisen Hyvinkään alueella kaupungin omistamien metsien osuus on vähäisempi, vaikkakin alue on pääasiallisesti maa- ja metsätalousaluetta. Osa läntisistä kaupungin omistamista metsistä sijaitsee Myllykylän alueella, josta kohteeksi valikoitu yksi merkittävä lehtokohde Keravanjoen varrelta (Kuva 20).

Kuva 20. Niinikosken rajausta sijaitsee Myllykylän ja on ainoa rajausta Hyvinkään keskustaajaman länsipuolella.

Niinikoski

Molemmilla puolin Keravanjokea sijoittuva lehtokohde Hyvinkään Myllykylän Niinikoskella. Kohteen kohdalla joessa koskien välinen suvantokohta, jossa Joen varressa sijaitsee Myllykylän uimapaikka.

Joenselän puolen lehtometsä on yli 80-vuotiaasta kuusta ja järeitä haapoja (Kuva 21).

Jokitorlässä pensaskerros on tiheää, kasvaen muun muassa tuomea, raitaa ja taikinanmarjaa. Itäpuolelta löytyy muutamia kolopuita ja alue on liito-oravan esiintymisaluetta. Joenselän rannalla ja kuvion eteläpuolella esiintyy joenselän rantaniittyä (ks. taulukko 9).

Joen länsiranta on ylempänä lehtomaista ja rannan tuntumasta rantapensaikkaa. Länsipuolen kuvio on puustoltaan nuorempaa, vaikkakin iäkkäämpiäkin puita esiintyy. Joen keskellä sijaitsee pieni hiekkasärkkä, johon on rakennettu joen ylittävä silta sekä kulku veteen.

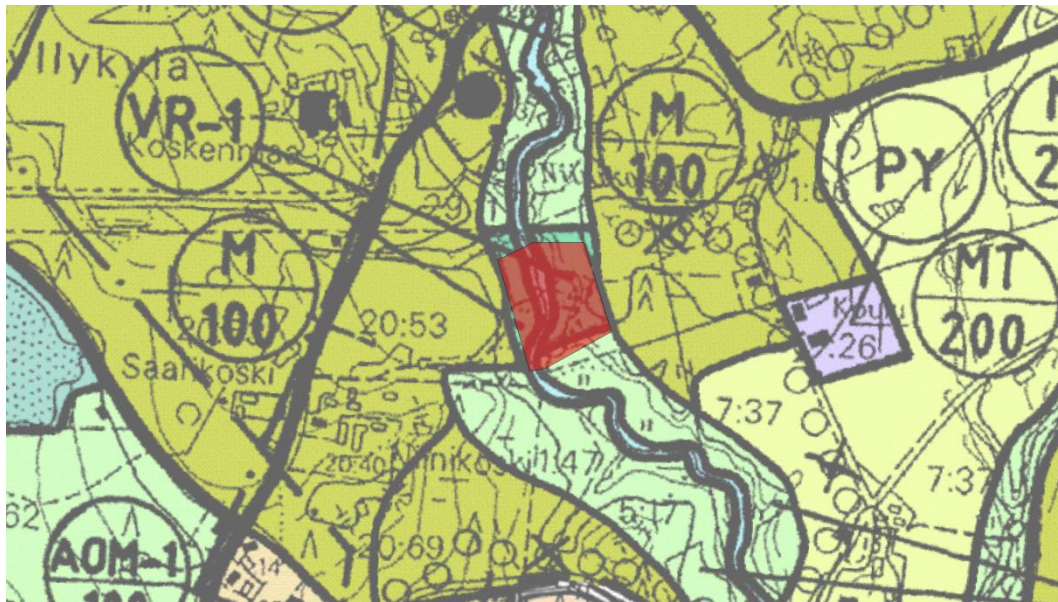
Kuva 21. Niinikosken kohde Keravajoen varrella. Kuvattu pohjoiseen.

Taulukko 9. Niinikosken rajauksen alueelta havaittavat METSO-kriteerien mukaiset elinympäristöjen ominaispiirteet.

Luokka I	Luokka II
Lehtipuuvaltaiset yli 70-vuotiaat lehdot.	Puustoltaan luokassa I lueteltuja lehtoja nuoremmat lehdot, joissa on lehdolle tyypillistä lajistollista monipuolisuutta
Lehtomaisen ja tuoreen kankaan lehtipuuvaltaiset yli 80-vuotiaat metsät.	Lehtomaisen ja tuoreen kankaan puuston rakennepiirteiltään monipuoliset metsiköt, joissa on kookkaita yksittäisiä haapoja tai haaparyhmiä.

Niinikosken kohde sijaitsee Palopuron-Ridasjärven osayleiskaavan alueen kaakkoispäässä. Niinikosken rajaus sijoittuu osayleiskaavalla retkeily- ja ulkoilualueeksi määrättyllä alueella VR-1, jota ympäröi maa- ja metsätalousalueet (Kuva 22). Myllykylän alue onkin pääosin kaavamääräykseltään maa- ja metsätalousaluetta.

Kuva 22. Niinikosken rajaus Palopuron-Ridasjärven osayleiskaavan alueella.

KOHDE: Niinikoski

SIJAINTI: Myllykylä

Kiinteistö: Uimaranta

106-408-42-2

Kuvio(t):1159, 1160

GPS (WGS84): Lat 60.605 N

Lon 25.029 E

Pinta-ala: 1,9 ha (ilman jokea, noin 1,7 ha)

Puusto: Haapa, harmaaleppä, koivu ja kuusi.

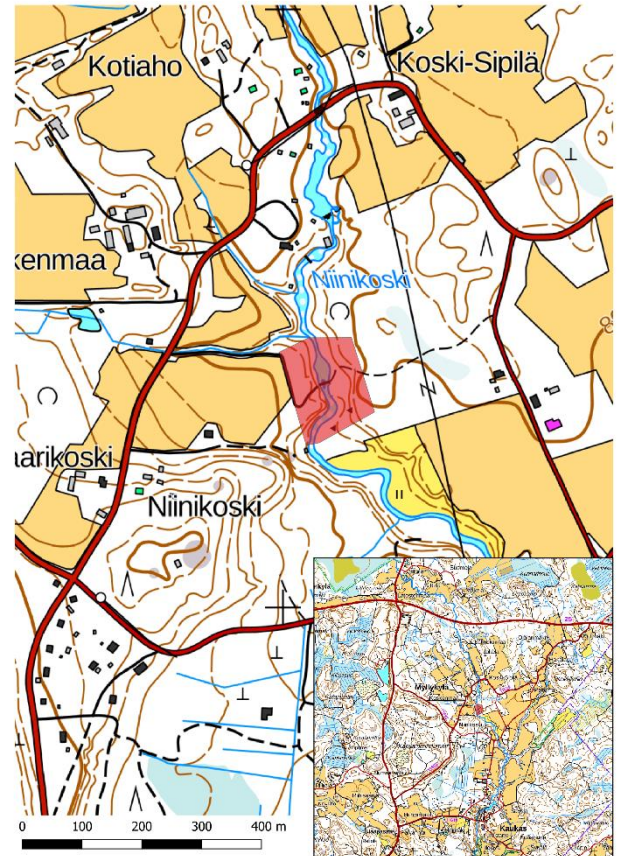
Haapa 82-vuotiasta, lepät 32-vuotiasta. Kuuset järeitä, yli 80-vuotiaita Pensaissa mm. tuomi ja pihlaja sekä pajuja. Lehtopensaia.

Kohdekuvaus

Hieno kahden kosken (Saunakoski ja Niinikoski) väliin sijoittuva joen suvanto, jossa molemmin puolin lehtoa. Puusto osin erittäin kookasta haapaa ja kuusta.

Alueella Myllykylän asukkaiden ylläpitämä uimapaikka, jossa pukukopit ja nuotiopaikka. Järeistä haavoista osa kolopuita. Liito-oravan elinalue.

Nuotiopaikantakana pienalainen suursaraniitty.

Luontotyypit ja tila

Kohteella esiintyy lehdoista keskiravinteisesta kosteasta runsasravinteiseen tuoreeseen lehtoon (NT, EN) ja lisäksi pienalaisena joenrantaniittyä (suursaraniitty, CR).

Lehdot ovat osin luonnontilaisen kaltaisia ja vähäisellä metsätalousvaikutuksella.

Varsinkin lähempänä joen penkkaa.

Alueella olevan uimarannan vaikutus paikoin näkyvissä kasvillisuudessa.

Kunnostus- ja hoitotoimenpiteet

Alueella tehdään tarvittavat hoito- ja kunnostustoimenpiteet siltä osin, kun ne ovat perustamistarkoituksen mukaisia.

Alueelle voidaan tarvittaessa laatia erilliset hoito-, kunnostus- ja käyttösuunnitelmat, jos toimenpiteet luonnonympäristön hoitamiseksi, ennallistamiseksi tai alueen luontaisen kehityksen palauttamiseksi ovat tarpeen.

Rauhoitusmääräyksistä poikkeaminen

Alueen käytön, hoidon, kunnostamisen ja luontaisen kehityksen turvaamisen kannalta perustellut toimenpiteet ovat alueella sallittuja, jos ne eivät vaaranna alueen perustamistarkoituksena olevia luonto- ja muita arvoja.

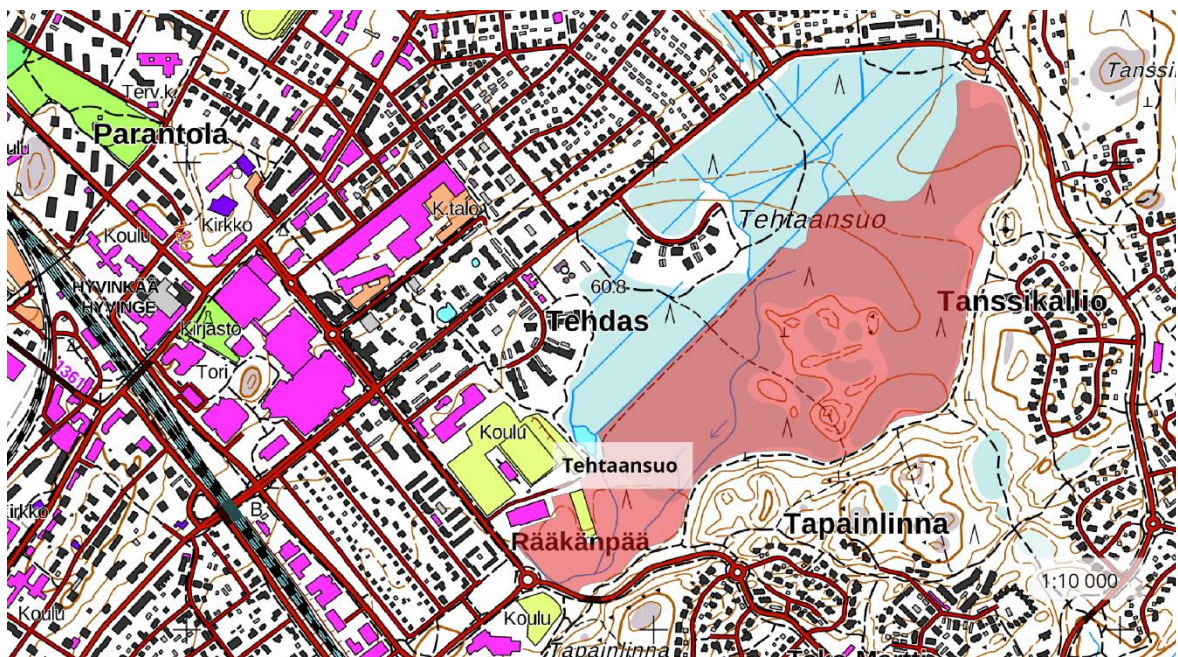
Edellä mainittujen toimenpiteiden suorittaminen moottoriajoneuvolla on sallittu, kun suorittaminen ei luo tarpeetonta häiriötä luonnolle eikä alueen perustamistarkoituksena oleville ominaisuuksille.

Keskustaajama

Tehtaansuo

Tehtaansuo muodostaa Hyvinkään kaupungin keskustaajaman yhden merkittävistä ulkoilualueista. Alue rajautuu itä-eteläreunastaan Rääkänpään, Tapainlinnan ja Tanssikallion moreeni- ja luoteisreunastaan Tehtaansuon vanhaan ojitetuun rämealueeseen, josta osa on rakennettu tai rakenteilla (Kuva 23). Tehtaansuon ulkoilualueella sijaitsee Hyvinkään kaupungin Terveysmetsän ulkoilureitti. Kohteen lounaisreunassa, Rääkänpään alueella sijaitsee liito-oravan elinympäristö, jossa puuston ikä on yli 90-vuotiaista. Tälle laskee myös Tehtaansuon laskupuro, joka on paikoin säilynyt melko luonnontilaisen kaltaisena (Kuva 24). Puroon liittyy alueelta muutamia pienempiä puroja ja noroja. Varsinainen Tehtaansuon suoalue on osittain ojitettua rämettä ja korpea. Osa Tehtaansuosta on säilynyt vesitaloudeltaan luonnontilaisen kaltaisena (Taulukko 10).

Kuva 23. Tehtaansuon rajaus Hyvinkään keskustan alueella.

Suoalueen keskellä sijaitsee kivennäismaan metsäsaarekkeitä, lisäten alueen monipuolisuutta ja monimuotoisuutta. Kivennäissaarekkeilta on muun muassa kaiheorvokin esiintymisalue. Osa kivennäismaasaarekkeiden metsistä ovat kuusien osalta yli 90-vuotiasta, mäntyjen ollessa vajaa 90-vuotiaita. Osa saarekkeiden puustosta on vain noin 40-vuotiasta.

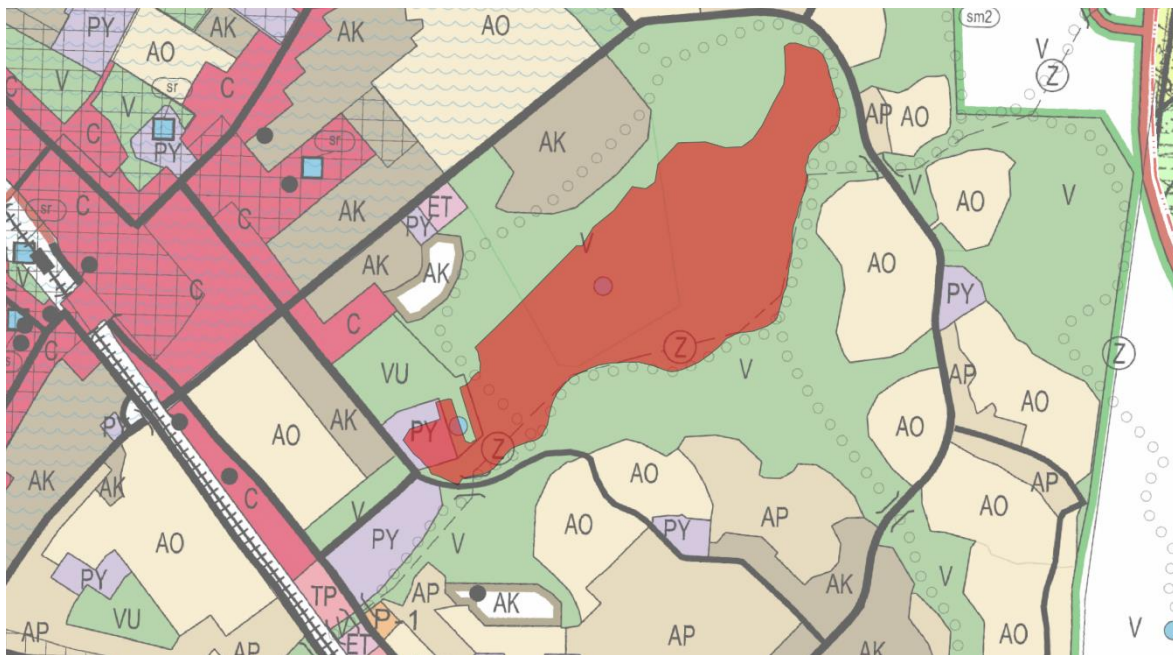

Kuva 24. Tehtaansuon puro ja puron varren lehtoa.

Tehtaansuon alue sijaitsee Hyvinkään kaupungin keskustaajaman osayleiskaavan asemakaavoitetulle alueelle. Suurin osa Tehtaansuon rajatusta alueesta sijaitsee virkistysalueeksi kaavamäärätyllä alueella ja joka on varattu ulkoilu- ja virkistyskäyttöön. Osa Tehtaansuon lounaiskulman rajauksesta Rääkänpään alueella sijoittuu osayleiskaavassa urheilu- ja virkistyspalveluiden sekä julkisten palvelujen ja hallinnon alueille (Kuva 25). Osayleiskaavassa Tehtaansuon kohdalla on kaavamerkintänä arvokas luontokohde, jolloin asemakaavaa tai muita toimenpiteitä suunnitellessa tulee selvittää luontokohteen rajaus sekä ratkaista kohteen suojelun toteutumistavat siten, että luontoarvojen säilyminen turvataan

Taulukko 10. Tehtaansuon rajauksen alueelta havaittavat METSO-kriteerien mukaiset elinympäristöjen ominaispiirteet.

Luokka I	Luokka II
Kaikki vesitaloudeltaan luonnontilaiset tai sen kaltaiset korvet.	Lehtomaisen ja tuoreen kankaan puuston rakennepiirteiltään monipuoliset metsiköt, joissa on kookkaita yksittäisiä haapoja.
Korvet, joiden puusto on vanhaa (yli 80 vuotta) ja rakennepiirteiltään edustavaa.	
Vesitaloudeltaan luonnontilaisten tai sen kaltaisten vesistöjen ja norojen lähimetsät, joissa on monimuotoisuudelle merkittäviä puuston rakennepiirteitä.	
Vesitaloudeltaan luonnontilaiset tai sen kaltaiset ravinteiset rämeet.	

Kuva 25. Tehtaansuon rajaus Hyvinkään keskustaajaman osayleiskaavan alueella.

KOHDE: Tehtaansuo

SIJAINTI: Hyvinkään keskusta

Kiinteistö: Tehtaan puistoalueet, Tapainlinnan puistoalueet ja Tanssikallion puistoalueet
106-5-9903-0, 106-33-9903-0 ja 106-31-9903-0

Kuvio(t): 509, 511, 518, 520, 523, 524, 527, 529, 530, 533, 534, 540, 541, 543, 546, 547, 550

GPS (WGS84): Lat 60.632 N
Lon 24.885 E

Pinta-ala: 35,32 ha

Puusto: Kivennäismaasaarekkeilla sekä korvessa puusto on 72–97-vuotista kuusikkoa. Räm- ja kuivemmillä kivennäismaa-alueilla puut ovat 77–87-vuotista mäntyä. Seassa esiintyy eri ikäistä koivua, haapaa ja pihlajaa.

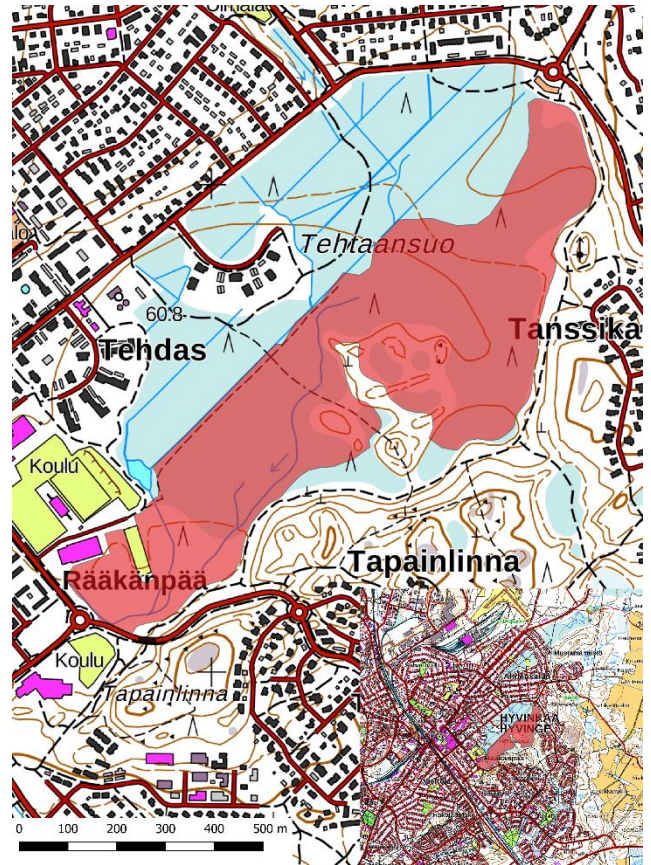
Kohdekuvaus

Tehtaansuo alueineen muodostaa merkittävän ulkoilualan Hyvinkään kaupungin keskustataajaman alueella. Alueen ulkoilureiteistä yksi on terveysmetsä.

Alue rajautuu lounaiskulmastaan Rääkänpään ja etelässä Tapainlinnaan. Rääkänpään puusto on 93-vuotista kuusikkoa ja siellä esiintyy liito-orava. Lounaiskulmasta tehtaansuolle päin on Tehtaansuon laskupuro ja siihen liittyviä pienempiä noroja. Varsinainen Tehtaansuon alue muodostuu osittain ojittamattomista korvista ja rämeistä, joiden keskellä on kuivahkon ja tuoreen kankaan kivennäismaasaarekkeita. Metsäsaarekkeiden puusto on 92–97-vuotista kuusikkoa ja 87-vuotiasta männikköä. Osissa kivennäismaasaarekkeita puusto on noin 40-vuotiasta. Tehtaansuon kasvillisuudessa on varjoisten puronvarsilehtojen lajistoa ja alueella on paikoin runsaasti lahoppuustoa. Ainakin osa Tehtaansuosta on vesitaloudeltaan luonnontilaista tai luonnontilaisen kaltaista korpea ja rämettä.

Luontotyypit ja tila

Korvet ovat mustikka- ja metsäkortekorpea sekä paikoin ruoho- ja lehtokorpea (EN). Räm- on pääosin isovarpurämettä (VU). Alueen keskellä sijaitsevien kivennäismaasaarekkeiden ympäristössä olevat korvet ja rämet ovat monilta osin luonnontilaisia. Luoteisreunalla olevan ojan läheisyydessä soiden luonnontilaisuus on kärsinyt. Luonnontilaisen kaltaisia ja Kangasmetsissä osa on lehtomaista kangasta (VU) ja osa kuivahkon ja tuoreen kankaan metsiä (VU, EN). Kangasmetsissä metsätalouden vaikutuksia.

Kunnostus- ja hoitotoimenpiteet

Alueella sijaitsee ulkoilureittejä, joita tullaan pitämään kunnossa. Ulkoilun ja virkistyskäytön kannalta haitalliset puut tulee poistaa.

Alueella tehdään tarvittavat hoito- ja kunnostustoimenpiteet siltä osin, kun ne ovat perustamistarkoituksen mukaisia.

Alueelle voidaan tarvittaessa laatia erilliset hoito-, kunnostus- ja käyttösuunnitelmat, jos toimenpiteet luonnonympäristön hoitamiseksi, ennallistamiseksi tai alueen luontaisen kehityksen palauttamiseksi ovat tarpeen.

Rauhoitusmääräyksistä poikkeaminen

Alue on ulkoilu- ja virkistyskäytössä.

Alueen käytön, hoidon, kunnostamisen ja luontaisen kehityksen turvaamisen kannalta perustellut toimenpiteet ovat alueella sallittuja, jos ne eivät vaaranna alueen perustamistarkoituksena olevia luonto- ja muita arvoja.

Tehtaansuon keskuspuiston yleissuunnitelman mukaiset olemassa olevien ja suunniteltujen puistokäytävien ja latu-urien rakentaminen, kunnostaminen ja ylläpito on sallittu rajatun alueen sisäpuolella, jos ne eivät luo tarpeettomasti haittaa ja häiriötä luonnolle eikä muuta alueen perustamistarkoituksena olevia ominaisuuksia.

Edellä mainittujen toimenpiteiden suorittaminen siihen tarkoitetuilla koneilla ja välineillä on sallittu, kun suorittaminen ei luo tarpeetonta haittaa ja häiriötä luonnolle eikä alueen perustamistarkoituksena oleville ominaisuuksille.

Omaehtoinen luonto- ja käyttöarvojen turvaaminen

Vaikkakin Hyvinkään kaupungin omistamien metsien ikärakenne on painottunut nuoriin ja keski-ikäisiin metsiin, on metsissä kohteita, joiden rauhoittaminen aktiivisen metsätaloustoiminnan ulkopuolelle on sekä luonnonsuojelullisesti että virkistyskäytön kannalta perusteltua. Osa metsäkohteista ovat kuitenkin sellaisia, joiden suojele ei tule onnistumaan kansallisten suojeleohjelmien kautta (esimerkiksi METSO-ohjelma) tai muun säädännön ohjauksen kautta (esimerkiksi metsä- ja luonnonsuojelulaki). Tämänkaltaisten kohteiden luonto- ja virkistyskäyttöarvojen turvaaminen voidaan harkita suoritettavan omaehtoisuuden kautta. Tämänkaltaisen omaehtoisen kohteiden luontoarvojen turvaamisen tueksi on saatavilla rahoitusta esimerkiksi Helmi-elinympäristöohjelman kautta. Helmi-ohjelman kautta voidaan hakea tukea esimerkiksi kohteiden elinympäristöjen suojeletoimiin, hoitoon ja kunnostamiseen.

Omaehtoisesti turvattujen luonto- ja käyttöarvojen kohteet ovat pääasiallisesti pienalaisia ja usein myös metsätaloudellisesti kannattamattomia jouto- ja kitumaita. Näillä kohteilla on kuitenkin jokin luonnonarvoihin tai virkistyskäyttöön liittyviä arvoja, joiden säilyttäminen niin kaupunkilaisten kuin ympäristön kannalta on toivottavaa. Kullekin omaehtoisen turvaamisen kohteelle laaditaan tavoite ja hoitosuunnitelma, joiden mukaan kohteen luonto- ja käyttöarvoja tullaan pitämään yllä. Näitä suunnitelmia voidaan tarvittaessa päivittää.

KESTÄVÄ KEHITYS

- » Rakennamme tulevaisuuden Hyvinkäätä turvaamalla asuinalueemme hyvän ilmanlaadun, pohja- ja pintavesien puhtauden sekä luonnon monimuotoisuuden.
- » Uutta rakennettua ympäristöä suunnitellessamme ja rakentaessamme teemme päätöksiä ja toimenpiteitä, jotka tukevat ympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta. Näin mahdollistamme Hyvinkään luonnonvarojen säilymisen myös tulevien hyvinkääläisten ja Hyvinkäällä vierailevien iloksi.
- » Pidämme tärkeänä ympäristökasvatusta ja kuntalaisten yleisen ympäristötietoisuuden lisääntymistä. Teemme laaja-alaista yhteistyötä tämän tavoitteen saavuttamiseksi ja tiedostamme vastuumme ilmaston suojelemiseksi. Edistämme toimillamme hiilidioksidipäästöjen vähentymistä.
- » Edistämme kestävästä liikkumisesta mahdollisuuksia koko kaupunkimme alueella.
- » Ympäristönäkökulmien lisäksi toimintamme rakentuu kestäväälle pohjalle myös sosiaalisesti ja taloudellisesti. Toimimme tavalla, joka on ekologisesti kestävä, sosiaalisesti oikeudenmukainen ja taloudellisesti vastuullinen.

Kuva 26. Hyvinkään kaupungin kaupunkistrategian, Pelikirjan, yhtenä tukipilarina on kestävä kehitys.

Hyvinkään kaupungin kaupunkistrategian yhtenä tukipilarina on kestävä kehitys. Kestävän kehityksen -tukipilarin osa-alueina ovat muun muassa luonnon monimuotoisuuden turvaaminen, luontoarvojen säilyminen ja ekologisesti kestävä toiminta (Kuva 26). Omaehtoinen luontoarvojen turvaaminen on tämän kaupunkistrategian tukipilarin tehokasta vahvistamista.

Luontoarvoiltaan omaehtoisesti suojeltavat kohteet

Hyvinkään kaupungin omaehtoisesti suojeltavien kohteiden pääpaino on keskustaajamassa tai sen läheisyydessä (Kuva 27). Aivan keskustaajaman alueella esiintyy kolme edustavaa sekä luonto- ja virkistyskäyttöarvoltaan merkittävää kallioaluetta: Hakalanmäki, Tanssikallio ja Rakovalkea. Näiden lisäksi on Kruununpuiston alueella esiintyvä pienialainen vähäpuustoinen suo. Hyvinkään keskustaajaman länsi- ja eteläpuolisen Vantaanjoen rannat aina Kaltevesta Vanhanmyllyn siirtolapuutarhaan saakka sekä Hyvinkäänjärven tulvaniityt luovat merkittävän viherkaistaleen, joilla on merkitystä sekä luonnon ja lajiston että virkistyskäytön suhteen. Jokivarsien kasvillisuuden säilyminen vaikuttaa myös merkittävästi Vantaanjoen vedenlaatuun.

Puustoltaan iäkstä ja lahoppuustoltaan runsas metsä löytyy Hirvijärven Nokanmaasta. Nokanmaalla on luontoarvojen lisäksi merkitystä myös virkistyskäytön kannalta alueella sijaitsevien uimarannan, nuotiopaikan ja venepaikkojen myötä. Metsä-Kaltevan alueella esiintyvien varttuneen metsän ja haavikon yhteydessä esiintyy luontoarvoista muun muassa liito-oravan elinympäristöt sekä iäkstä puustoa. Metsä-Kaltevan alueella esiintyy myös omaehtoisesti suojeltavaa Palojoen jokivartta. Suojeltavaa jokivartta löytyy myös Ridasjärveltä Aulinjoen jokivartta sekä pienialaisesti Usmissa Paalijoen varrelta (Kuva 28).

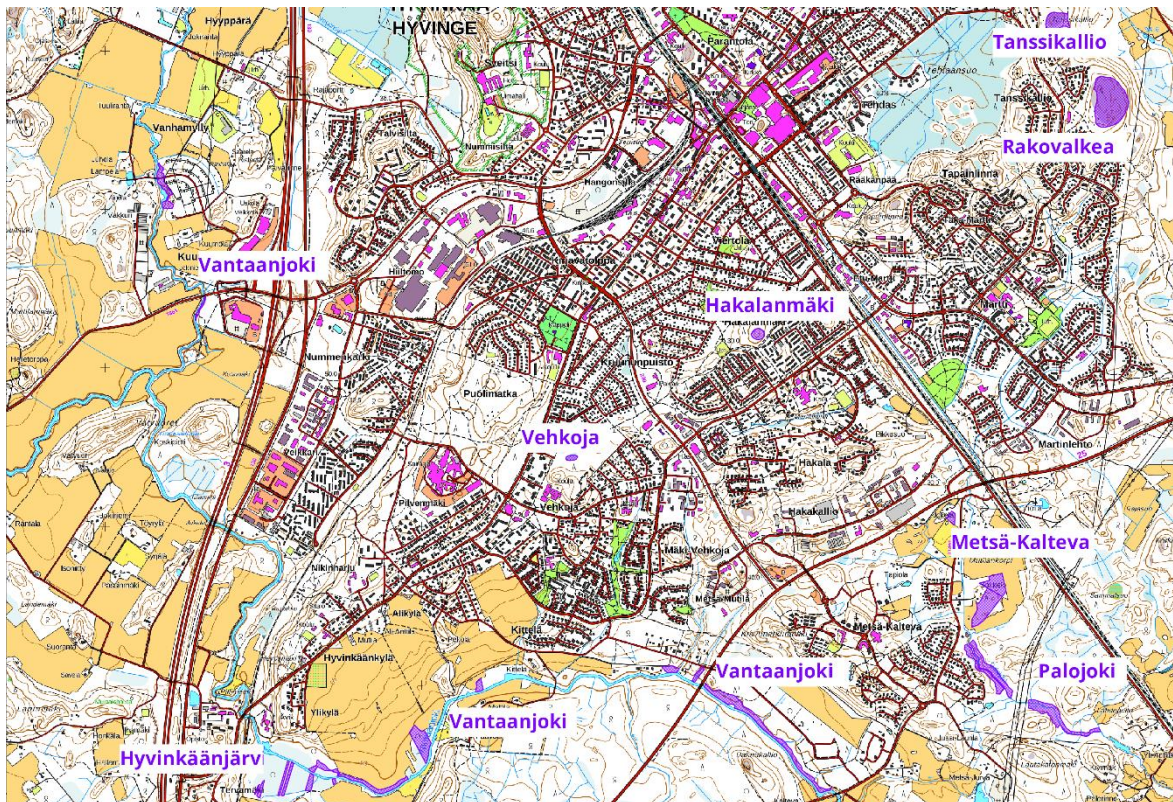
Hyvinkään keskustaajaman kaakkoispuolella, Palopuron alueella oleva ulkoilureitti kulkee Juvansuon rämeen poikki, josta pienialainen kaistale suota Ruisrikonmäen juurella on säilynyt melko luonnontilaisen kaltaisena.

Hausjärven puolelta löytyy Hyvinkään omistamista maista hieno luontokohte: Hikiän Pässinlukkojen supat (Kuva 29). Puusto supissa on iäkstä ja lahoppuusto on runsasta. Toisen supan suppalammi on kasvanut umpeen, muodostaen hienon ja luonnontilaisen suppasuon, reunoiltaan avovetisen ja keskeltä puuttoman nevan. Toisen supan pohjalle noussut pohjavesi on tappanut nuoren metsikön pystyyn, luoden näin uudenlaisen ja arvokkaan lahoppuustoisien luontokohteen. Alueella esiintyy myös laaja muinaisrannan kivikko.

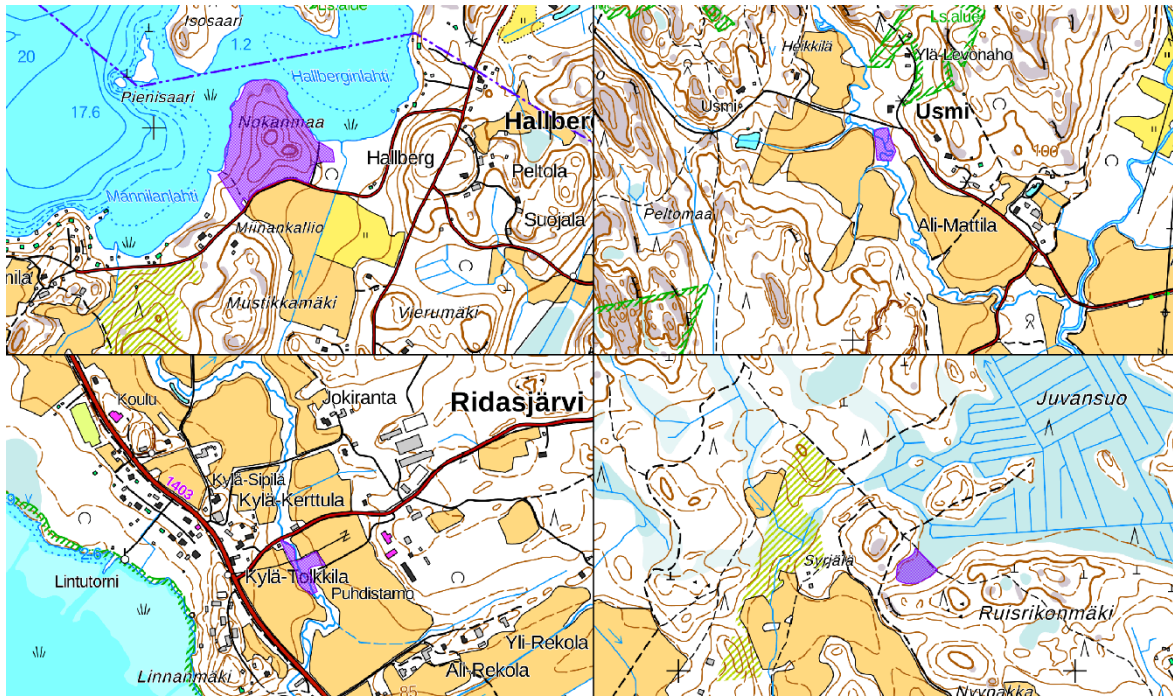
Kohteet Hyvinkään kaupungin omaehtoiseen luonto- ja käyttöarvojen turvaamiseksi:

- h Jokien rantaelin ympäristöt Vantaanjoella ja sen sivuhaaran Paalijoen varressa sekä rannat Palojoella ja Ridasjärven Aulinjoella
- h Hyvinkäänjärven tulvaniityt ja rantametsiköt.
- h Keskustaajaman kalliot (Hakalanmäki, Tanssikallio ja Rakovalkea).
- h Kruununpuiston puuton suo.
- h Metsä-Kaltevan varttuneet metsät (Sokkelo ja Jokela).
- h Juvansuon luonnontilaisen kaltainen räme Ruisrikonmäen juurella.
- h Hirvijärven Nokanmaan metsä.
- h Hikiän Pässinlukon suppasuot

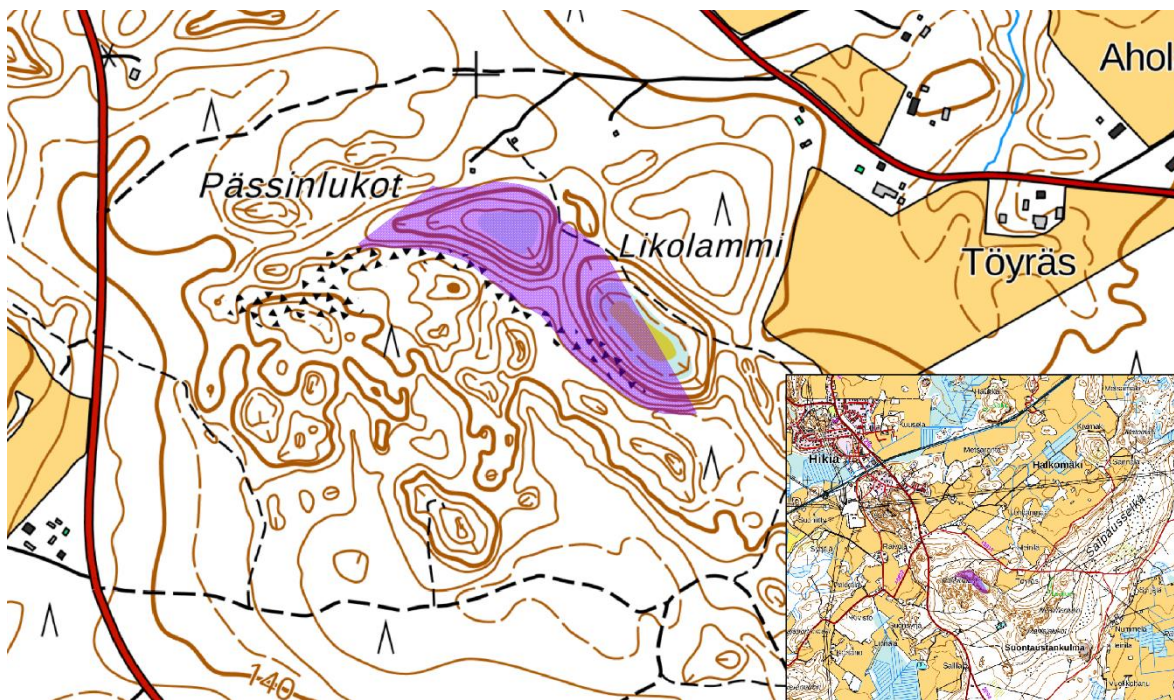

Kuva 27. Keskustaajamassa ja sen tuntumassa sijaitsevat omaehtoisesti turvattavat luontokohteet.

Kuva 28. Keskustaajaman ulkopuolella sijaitsevat omaehtoisesti turvattavat luontokohteet: Hirvijärven Nokanmaa, Usmin Paalijoen rantametsikkö, Ridasjärven Aulinjoen rannat sekä Juvansuon räme.

Kuva 29. Hausjärven puolella sijaitsevalla Hikiän Pässinlukkojen alueella sijaitsevat hienot supat ja niiden suppa metsät ja -suot.

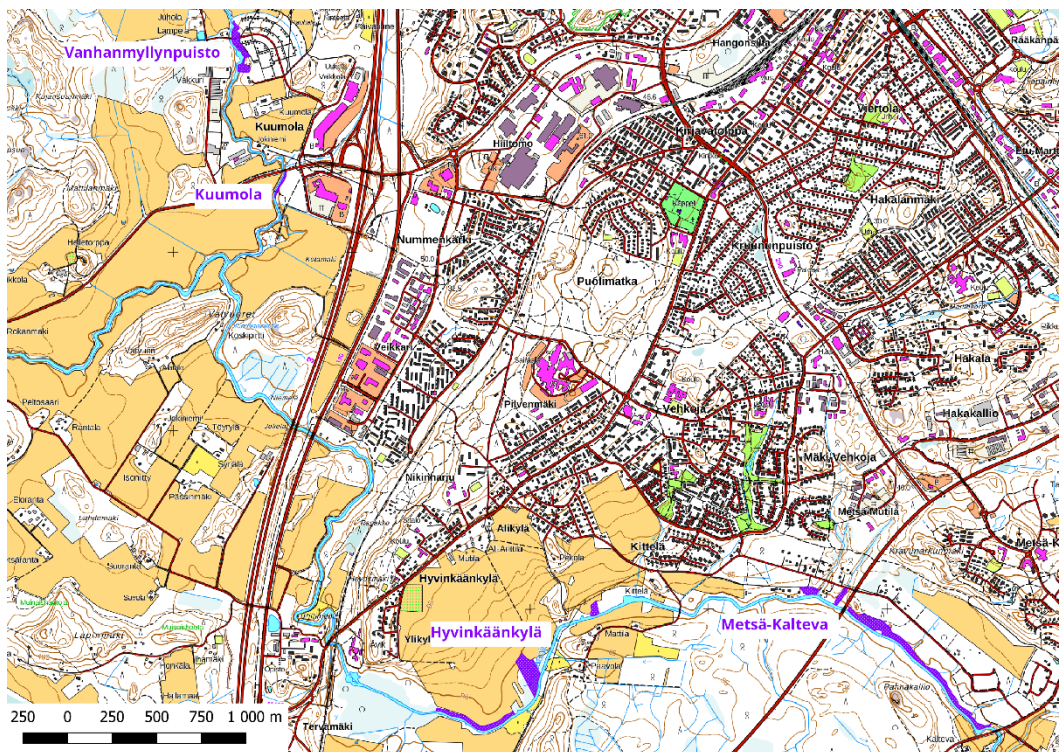

Vantaanjoki

Vantaanjoki jokia saa alkunsa Hyvinkään pohjoispuolelta, Hausjärven Erkylänjärvestä. Hausjärveltä Vantaanjoki virtaa Hyvinkään alueelle kiertäen ensin Riihimäen kautta ja tullen Hyvinkäälle Kapulasillan Hähäänkosken kohdalla. Vantaanjoki kulkee Hyvinkään keskustaajaman tuntumassa kiertäen ensin keskustaajaman länsipuolelta ja kaartaa sitten sen eteläpuolelle. Keskustaajaman eteläpuolelta Vantaanjoki kaartaa etelään laskien Kaltevan kautta Nurmijärven puolelle. Juuri Vantaanjoen läheisyys lisää sen ulkoilu- ja virkistyskäyttöarvoa keskustaajama-alueelle.

Vantaanjoki ympäristöineen mahdollistaa monenlaisen virkistyskäyttöön, joista merkittävimmät lienevät kalastus ja melonta sekä monenlainen ulkoilu ja luontoharrastus. Maisemalliset tekijät, kuten esimerkiksi kulttuurimaisema, ovat tärkeä osa Vantaanjokea ja sen luomaa lähiympäristöä. Hyvinkään kaupungin omistamat maat Vantaanjoen varrella vaihtelevat joenrantaaniityistä vehreisiin lehtomaisiin rantametsiin. Näiden rantojen virkistyskäyttöarvon lisäksi alueet ovat myös luontoarvoltaan merkittäviä.

Tässä selvityksessä Vantaanjoen rantakohteet ovat jaettu omiksi erilliskohteiksi sijainnin mukaan. Lännessä sijaitsevat Vanhanmyllynpuiston ja Kuumolan rantametsät. Etelässä rantametsäkuviot ovat jaettu Hyvinkäänkylän ja Metsä-Kaltevan kohteiksi (Kuva 30).

Kuva 30. Vantaanjoen erilliskohteiden sijainnit: Vanhanmyllynpuisto, Kuumola, Hyvinkäänkylä ja Metsä-Kalvea.

Vanhanmyllynpuisto

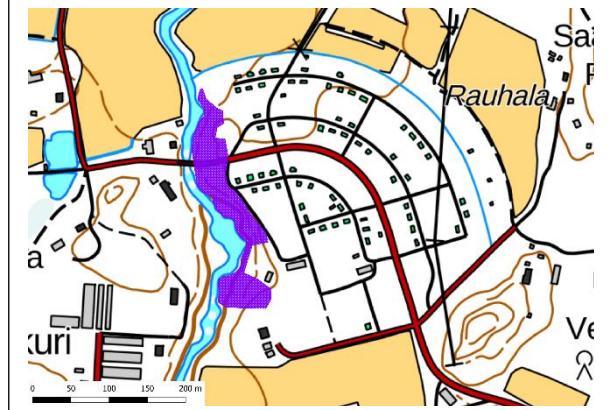
Hyvinkään Vanhanmyllyn siirtolapuutarhan kohdalla olevan Vanhanmyllynkosken itärannan lehtomainen joenvarsi, jossa kasvaa kookkaita lehtipuita sekä lehtopensaita. Joen koskikohdat sijaitsevat sekä alueen etelä- että pohjoispäässä. Alueen eteläpäässä on pienialainen luhtainen joenvarsikosteikko, joka on joen mutkan vanhaa täyttömaa-alueita. Joenvarsimetsikössä on myös jonkin verran lehtilahopuuta.

Alue on asemakaavoitettu ja kaavoituksessa alue on Vanhanmyllyn siirtolapuutarha-alueen lähivirkistysalue, Vanhanmyllynpuisto. Vanhanmyllynpuiston kohdalla oleva Vanhanmyllynkoski on yksi Hyvinkään virkistyskalastusalueista.

Alueen hoitotoimenpiteet painottuvat olemassa olevan puuston seurantaan, niin ettei niistä tule olemaan vaaraa läheisille rakennuksille. Muita hoitotoimenpiteitä ovat kuusettumisen estäminen ja virkistyskäytön kannalta tarvittava avoimuuden säilyttäminen. Lahopuusto säilytetään kohteella, mutta jokeen kaatuneet rungot poistetaan.

Mahdollisten vieraslajien leviäminen alueelle tulee estää. Jo levinneet vieraslajit tulee poistaa kohteelta.

KOHDE: Vantaanjoki, Vanhanmyllynpuisto
SIJAINTI: Vanhamyllyn siirtolapuutarha
Kiinteistö: Myllyranta
106-403-19-140
Kuvio(t): 215
GPS (WGS84): Lat 60.626 N
Lon 24.795 E
Pinta-ala: 0,98 ha
Puusto: Hieskoivu, 72 vuotta
Luontotyyppi: Lehtomainen kangas (VU),
joenrantapensaikko (LC), joenrantaniitty (CR),

Kuumolan rantapuisto

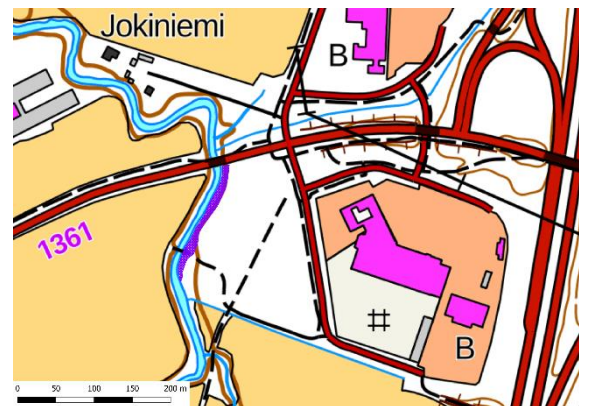
Kuumolassa, Kytäjätien Vantaanjoen ylittävän kohdan eteläpuolella, joen itärannalla oleva kapea rantahaavikko. Metsikkö on haapavaltainen, jossa lehtomaisuutta ja joka on muun muassa linnustolle merkittävä ympäristö. Kohteen puusto yli 50-vuotista haapaa ja harmaaleppää.

Kohde on asemakaavoitettu lähivirkistysalueeksi, joka rajoittuu lännessä liikerakennustenkortteliin.

Kohteen puuston annetaan kehittyä luontaisesti, eikä puustoa tai pensaita tule harventaa. Tiheä puu- ja pensaskasvillisuus on kohteen linnustolle eduksi. Joen päälle kaatuneet puut tulee poistaa uoman päältä, mutta rungot jätetään kohteelle.

Mahdollisten vieraslajien leviäminen alueelle tulee estää. Jo levinneet vieraslajit tulee poistaa kohteelta.

KOHDE: Vantaanjoki, Kuumolan rantapuisto
SIJAINTI: Kuumola
Kiinteistö: Viljamaa,
106-403-8-179
Kuvio(t): 220
GPS (WGS84): Lat 60.619 N
Lon 24.800 E
Pinta-ala: 0,14 ha
Puusto: Haapa, 52 vuotta
Luontotyyppi: Lehtomainen kangas (VU),
joenrantapensaikko (LC), jokien savirannat (DD).

Hyvinkäänkylä

Hyvinkäänkylän kohteet sisältävät Vantaanjoen Hyvinkäänjärven jälkeiset jokirannat. Kohde muodostuu kolmesta kuviosta. Jokirannat tällä alueella ovat pajuvaltaista rantapensaikkaa, jossa paikoin esiintyy myös muita puu- ja pensaslajeja.

Alueen rantatörmät ovat pääosin tulvaniittymäistä elinympäristöä, joissa esiintyy pajukkoa. Kookkaampaa ja tiheämpää puustoa on etäämmällä rannasta. Rantakaistaleet toimivat myös suojavaikkeenä viereiselle peltoalueelle, suojaten Vantaanjoen vesistöä.

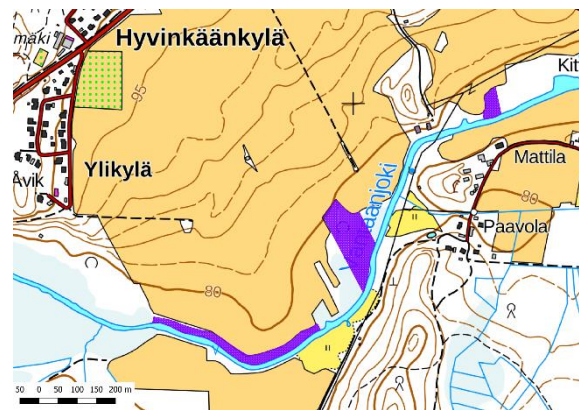
Kohteen niittymäiset rannat ovat monelle lajille elinympäristö. Pajukot ja puusto luovat suojaosan elinympäristön muun muassa linnuille ja nisäkkäille. Rannoilla on myös korkea virkistyskäyttöarvo.

Hyvinkäänkylän Vantaanjoen ranta-alueet ovat Hyvinkään keskustaajaman osayleiskaava-aluetta. Kaavassa alue on merkitty maisemallisesti arvokkaaksi peltoalueeksi, jonka kaavamääräyksessä kirjataan alueen pidettävän avoimena eikä sitä saa metsittää. Alue on myös osaksi kaupunki- ja kyläkuvallisesti arvokasta aluetta.

Hyvinkäänkylän kohteiden hoitotoimenpiteet painottuvat niiden puiden poistoon, josta on haittaa alueen käytölle sekä jokiuomalle. Muutoin kohteen puusto ja pensaikko annetaan kehittyä luontaisesti.

Mahdollisten vieraslajien leviäminen alueelle tulee estää. Jo levinneet vieraslajit tulee poistaa kohteelta.

KOHDE: Vantaanjoki, Hyvinkäänkylä
SIJAINTI: Hyvinkäänkylä
Kiinteistöt: Rinnepelto, Pumppula, Peltola
106-403-3-126, 106-403-1-428,
106-403-8-184
Kuvio(t): 285, 280, 277
GPS (WGS84): Lat 60.595 N
Lon 24.827 E
Pinta-ala: 3,2 ha (1,4+1,5+0,3)
Puusto: Paju, 42 vuotta
Luontotyyppi: Jokien rantapensaikat (LC), jokien savirannat (DD), lehtomainen kangas (VU), joenrantaniityt (CR).

Metsä-Kalteva

Vantaanjoen joenrantakohteet Metsä-Kaltevan alueella rajautuvat pääasiassa Hangonväylän ja Kaltevantien väliin. Kaksi pienempää kohdetta sijaitsee Hangonväylän luoteispuolelle, joista idempi on Vantaanjokeen laskevan puron puronvarsilehto. Pääasiassa kohteet ovat varttunutta kuusivaltaista joenvarsimetsää. Puronvarsilehto on pääosin noin 30-vuotista raitaa.

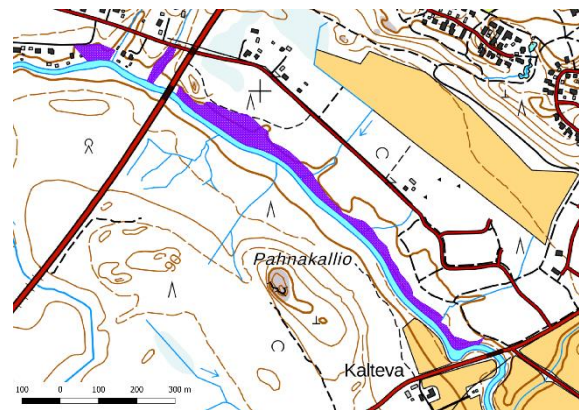
Joenvarsimetsät ovat pääosin lehtomaista kangasta, jossa kuusen seassa kasvaa hiukan mäntyä ja koivua. Paikoin esiintyy myös lehtoa niissä kohdissa, jossa on muun muassa purojen ja ojien syvät uomat. Puuston seassa vaihteleva pensaskerros. Paikoin rantametsät pensaskerroksineen ovat tiheät. Muutamassa kohtaa joenrantaa esiintyy myös pienalaisesti tulvaniittyjä.

Alue kuuluu Hyvinkään keskustaajaman osayleiskaavan piiriin, jossa joenrannat ovat pääasiassa virkistysalueen kaavamerkinnällä. Suuremman rantametsäkuvion keksikohdat ja kaakkoispää on asemakaavoitettu Kravunlaakson lähivirkistysalueeksi, Kravunlaaksonpuistoksi. Hangonväylän molemmin puolin, jossa luoteispuolella sijaitsee pienialainen lehto sekä suuremman kuvion luoteispää, ovat alueet suojaviheralueen kaavamerkinnällä. Suojaviheralueen pääasiallisena perustamistarkoituksena on liikenneväylän meluhaittojen torjunta. Tiheän puuston sekä pensaskerroksen kasvaminen antaa parhaimman suojan melua vastaan sekä suojaisaa elinympäristöä muun muassa linnuille.

Alueen kohteiden hoitotoimenpiteet painottuvat niiden puiden poistoon, josta on haittaa alueen virkistyskäytölle sekä jokiuomalle. Lehdon elinympäristöjen kuusettumista voidaan torjua muiden alueen hoitotoimenpiteiden yhteydessä. Hangonväylän molemmin puolin oleva suojaviheralueen puusto ja pensaikko annetaan kehittyä luontaisesti.

Mahdollisten vieraslajien leviäminen alueelle tulee estää. Jo levinneet vieraslajit tulee poistaa kohteelta.

KOHDE:	Vantaanjoki, Metsä-Kalteva
SIJAINTI:	Metsä-Kalteva
Kiinteistöt:	Jokivarsi 106-403-5-41
Kuvio(t):	360, 362, 706
GPS (WGS84):	Lat 60.598 N Lon 24.862 E
Pinta-ala:	3,5 ha (0,3+0,2+3,0)
Puusto:	Kuusi, 102 vuotta
Luontotyyppi:	Tuore lehto (VU), jokien savirannat (DD), lehtomainen kangas (VU).

Paalijoki, Usmi

Vantaanjoen sivuhaaran, Paalijoen varrella oleva pienialainen lehtomainen joenrantakoivikko. Kohde sijaitsee Usmin pohjoisosien ulkoilualueille johtavan Usmintien varressa. Paalijoki kulkee alueella tien ja peltojen välissä.

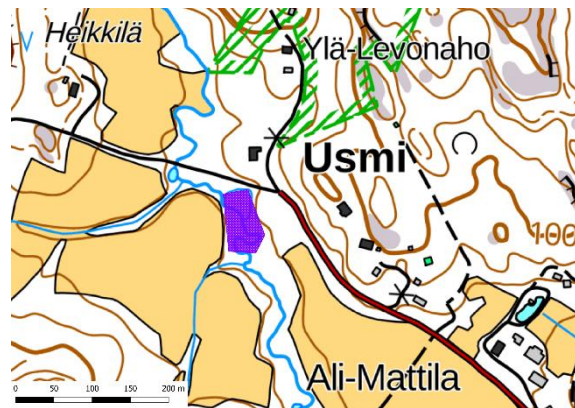
Kohteen kohdalla Paalijoessa on kaksi uomaa, joiden väliin jää metsäsaareke. Puusto on kohteella yli 40-vuotiasta koivua ja haapaa. Paikoin puusto ja pensaskerros on tiheä. Kasvillisuus tyypillistä joenrannan ja lehtipuumetsikön kasvillisuutta.

Kohde on Kytäjän osayleiskaavan alueella ja merkitty kaavaan maa- ja metsävaltaiseksi alueeksi, jolla on ulkoilun ohjaamistarvetta ja muita luontoarvoja.

Kohteen hoitotoimenpiteet painottuvat Pääosin niiden puiden poistoon, josta on haittaa ympäröivien alueiden käytölle sekä jokiuomalle. Puusto ja pensaikko annetaan kehittyä luontaisesti.

Mahdollisten vieraslajien leviäminen alueelle tulee estää. Jo levinneet vieraslajit tulee poistaa kohteelta.

KOHDE: Paalijoki, Usmi
SIJAINTI: Usmi
Kiinteistöt: Paavola
106-401-4-91
Kuvio(t): 781
GPS (WGS84): Lat 60.647 N
Lon 24.789 E
Pinta-ala: 0,33 ha
Puusto: Koivu ja haapa, 42 vuotta
Luontotyyppi: Lehtomainen kangas (VU).

Palojoki

Palojoki sekä sen kohteet sijaitsevat Metsä-Kaltevan itäpuolella. Palojoen joenrantakohteita on kaksi, joiden välistä Palojoen ylittään kulkee pohjois-eteläsuunnassa voimalinja (Nurmijärvi – Hikiä).

Kohteen kuviot ovat pääasiassa molemmin puolin Palojokea. Maanomistuksesta johtuen, aivan itäisin kohta kuviota, vajaan 300 metrin matkalta, sijaitsee ainoastaan joen pohjoispuolelle.

Kohteen länsiosat ovat yli 90-vuotista kuusivaltaista lehtomaista kangasta. Kohteilla esiintyy runsaasti lahoppua. Määrät ovat paikoin jopa 20-30 kuutiota maa- ja pystylahoppua. Kuusen seassa esiintyy myös 90-vuotiasta koivua ja haapaa. Kohteen itäosat ovat nuorempaa kuusikkoa.

Alueet ovat liito-oravan elinympäristöä, josta on tehty myös pesintähavaintoja.

Kohteen rantametsät pensaskerroksineen ovat paikoin hyvinkin tiheät. Paikoittain aivan joenrannat ovat puuttomia ja niittymäisiä. Kohteen kuvioita ympäröivät metsät ovat talousmetsiä, joille on hakkuut suoritettu viimeisten 10-30 vuoden aikana.

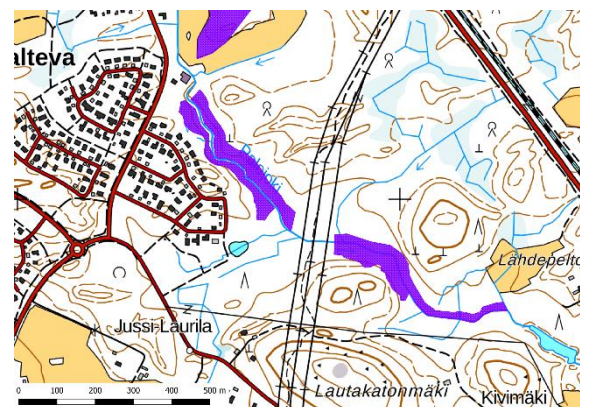
Kohde kuuluu keskustaajaman osayleiskaavan alueelle. Yleiskaavaan Palojoen rantametsät ovat merkitty virkistysalueiksi. Kohteen länsiosat ovat asemakaavoitettuja. Palojoen varren asemakaavassa kohteen länsiosien kaavamerkintänä on lähivirkistysalue, Palojoenpuisto. Kohteita ympäröivät alueet ovat kaavoitettu rakennettavaksi pääasiassa pientaloalueeksi. Kohteen läntisten osien länsipuolella on jo Palojoen varren asuinalue.

Alueen kohteiden hoitotoimenpiteet painottuvat niiden puiden poistoon, josta on haittaa alueen virkistyskäytölle ja rakennuksille sekä jokiuomalle.

Mahdollisten vieraslajien leviäminen alueelle tulee estää. Jo levinneet vieraslajit tulee poistaa kohteelta.

Lähellä Palojoenkiertoa ja rakennettua hulevesiallasta on jättipalsamin esiintymä. Tämän vieraslajin esiintymä uhkaa laajeta jokea pitkin alajuoksun ranta-alueille.

KOHDE:	Palojoki
SIJAINTI:	Metsä-Kalteva
Kiinteistöt:	Sokkelo, Jurvanpala, Palojoki, Kiila 106-403-6-131, 106-403-4-135, 106-403-4-43, 106-403-12-21
Kuvio(t):	693, 701, 1042
GPS (WGS84):	Lat 60.599 N Lon 24.895 E
Pinta-ala:	4,4 ha
Puusto:	Kuusi, 92 vuotta
Luontotyyppi:	Lehtomainen kangas (VU).

Ridasjärven Aulinjoki

Ridasjärvellä sijaitseva Aulinjoki laskee Sykärin järvestä Ridasjärveen. Joki kulkee aluksi muokattuna ja ojamaisena peltojen keskellä ja vasta Ridasjärvellä se saa luonnonmukaisen uoman. Ridasjärvellä uoma kulkee pääosin peltojen keskellä. Aulinjoen kohde rajautuu pääosin peltoihin. Luoteessa kohde rajautuu Kylä-Katilantiehen.

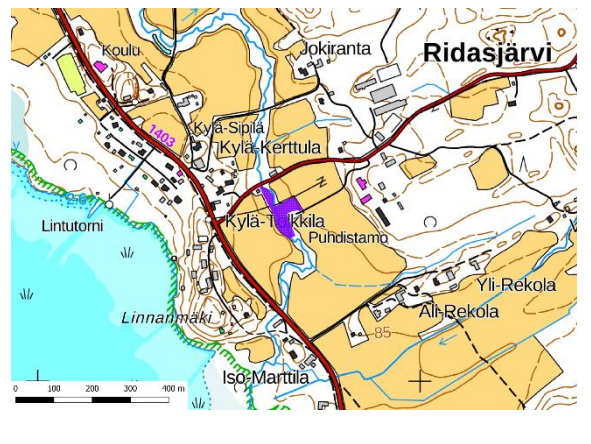
Aulinjoen kohde on pienialainen joenvarsimetsikkö, joka on osin lehtomaista kangasta. Aivan joenvarret ovat korkeaa ja tiheää pajukkoa. Keskikohdat ovat koivuvaltaista, joiden seassa kasvaa myös hiukan haapa. Puuston 52-vuotista.

Aulinjoen kohden on Palopuron-Ridasjärven osayleiskaavan alueella. Kaavoituksessa kohde on merkitty maatalousalueeksi. Kohteen koilliskulmaus on merkitty kaavaan yhdyskuntateknisen huollon alueeksi. Näiden lisäksi alue on maisemansuojelualuetta, joka on kulttuuri- ja luonnonmaisemallisesti merkittävä kokonaisuus.

Ridasjärven Aulinjoen kohteen hoitotoimenpiteet painottuvat niiden puiden poistoon, josta on haittaa ympäröivän alueen käytölle sekä jokiuomalle. Kohteen puuston ja pensaikon voidaan antaa kehittyä luontaisesti.

Mahdollisten vieraslajien leviäminen alueelle tulee estää. Jo levinneet vieraslajit tulee poistaa kohteelta.

KOHDE:	Ridasjärven Aulinjoki
SIJAINTI:	Ridasjärvi
Kiinteistöt:	Kylä-Katila 106-408-2-119
Kuvio(t):	1240
GPS (WGS84):	Lat 60.650 N Lon 25.000 E
Pinta-ala:	0,5 ha
Puusto:	Koivu ja haapa, 52 vuotta
Luontotyyppi:	Lehtomainen kangas (VU).

Hyvinkäänjärven tulvaniityt

Hyvinkäänjärven tulvaniityt sijaitsevat Vantaanjoen varrella, alueella, jossa ennen on sijainnut Hyvinkäänjärvi. Hyvinkäänjärvi oli suvantolampi, joka kuivattiin kahdessa vaiheessa vuosina 1855 ja 1915.

Kohteen kuviot ovat pääosin Vantaanjoen eteläpuolella. Kuviot ovat pääosin pajukko, mutta osassa kuvioita kasvaa myös koivua, haapaa ja harmaaleppää. Pensaskerroksessa pajun lisäksi muun muassa tuomea.

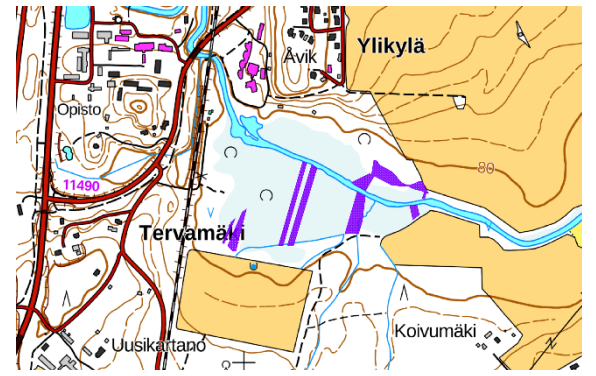
Kohteilla esiintyy luhtaisuutta ja sen kasvillisuutta. Alueen kasvillisuuteen vaikuttaa joen ja sen luoma vesitalous. Alueet ovat luonnontilaisen kaltaisia ja luontoarvoiltaan erittäin arvokkaista. Hyvinkäänjärven tulvaniityillä on suuri merkitys alueen hyönteis- ja lintulajistoon.

Alue kuuluu keskustaajaman osayleiskaavaan. Yleiskaavaan koko Hyvinkään järven tulvaniittyjen alue on merkitty kaavaan SL-alueeksi, eli luonnonsuojelualueeksi. Kaavan mukaan alue on tarkoitettu suojeltavaksi luonnonsuojelulain nojalla. Alueella ei saa toimia niin, että alueen suojeluarvot laskevat. Maanomistukselliset seikat hidastavat suojelualueen perustaista.

Kohteiden hoitotoimenpiteet painottuvat niiden puiden poistoon, josta on haittaa ympäröivän alueen käytölle sekä jokiuomalle. Kohteen puuston ja pensaikon suositellaan kehittyvän pääosin luontaisesti.

Mahdollisten vieraslajien leviäminen alueelle tulee estää. Jo levinneet vieraslajit tulee poistaa kohteelta.

KOHDE: Hyvinkäänjärven tulvaniityt
SIJAINTI: Hyvinkäänkylä
Kiinteistöt: 106-403-28-28, 106-403-21-52, 106-403-18-388, 106-403-18-430, 106-403-13-419, 106-403-12-27, 106-403-3-126
Kuvio(t): 283-289
GPS (WGS84): Lat 60.592 N
Lon 24.810 E
Pinta-ala: 0,5 ha
Puusto: Paju, koivu, haapa, harmaaleppä
16-50 vuotta
Luontotyyppi: joenrantapensaikko (LC), pensaikkoluhdat (LC), avoluhdat (DD), metsäluhdet (DD), joenrantaniitty (CR), lehtomainen kangas (VU)

Keskustaajaman kallioalueet

Keskustaajaman kallioalueisiin kuuluu kolme erillistä kallioaluetta, joista yksi sijaitsee Hakalanmäen Kruununpuiston alueella ja kaksi sijaitsee lähekkäin Tehtaanpuiston itäpuolella, Ahdekallion ja Tanssikallion alueilla. Näistä kahdesta Tanssikallio on pohjoisempi ja Rakovalkeankallio eteläisempi.

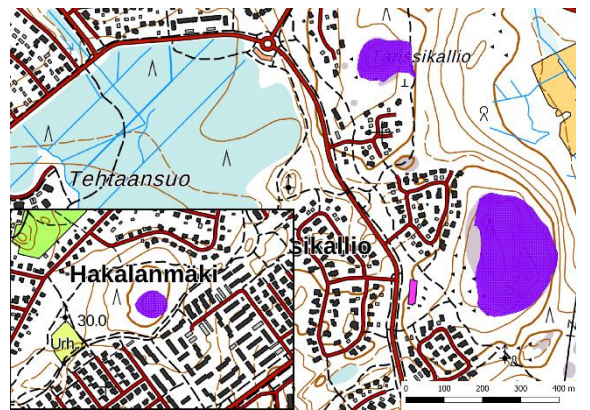
Kallioalueet ovat varttunutta kallio ja kuivakankaan männikköä. Puuston iät ovat 70-80 vuotta. Sekä Hakalanmäellä että Tanssikallion puustot ovat 70- ja 80-vuotiasta männikköä. Rakovalkeankallion puustossa on 100-vuotiaan männikön seassa nuorempaa 30-vuotiasta mäntyä ja haapaa.

Kaikki kolme kallioaluetta ovat osa keskustaajaman osayleiskaavaa ja ovat asemakaavoitetulla alueella. Hakalanmäen kallio kuuluu Kruununpuiston puistoalueisiin virkistysalueina. Tanssikallio ja Rakovalkeankallio ovat molemmat osa Tanssikallionpuistoa lähivirkistysalueina.

Kohteiden hoitotoimenpiteet painottuvat niiden puiden poistoon, josta on haittaa alueen virkistyskäytölle. Kohteilta poistetaan alikasvustosta kuuset. Kohteet pidetään pääsääntöisesti avoimena.

Mahdollisten vieraslajien leviäminen alueelle tulee estää. Jo levinneet vieraslajit tulee poistaa kohteelta.

KOHDE:	Keskustaajaman kallioalueet
SIJAINTI:	Hyvinkään keskusta
Kiinteistöt:	106-16-9903-0, 106-4-9903-0, 106-402-5-144
Kuvio(t):	384, 528, 553
GPS (WGS84):	Lat 60.633 N Lon 24.900 E
Pinta-ala:	7,0 ha (0,4+1,3+5,3)
Puusto:	Mänty, 100 vuotta, haapa, 30 vuotta
Luontotyyppi:	Kalliometsät (NT), kuivat kankaat (EN)

Kruununpuiston pikkulammensuo

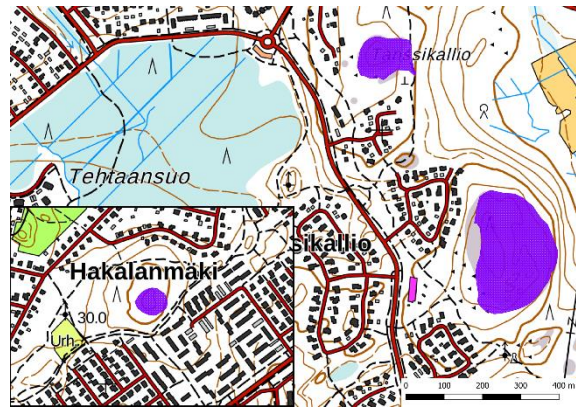
Kruununpuiston alueella sijaitseva pikkulammensuo on pienialainen puuton suo, neva. Suo sijaitsee Sonninmäen luontopolun varrella.

Suon ympärillä kuivahkon kankaan 55-vuotiasta männikköä. Itse kohteen suolla muutamia mäntyjä. Suo on luonnontilaisen kaltainen.

Alue on osa keskustaajaman kruununpuistoa ja asemakaavoitettu lähivirkistysalueeksi. Kohde on merkittävä osa keskustaajaman virkistysalueita ja Sonninmäen luontopolkua. Sijaintinsa vuoksi Pikkulammensuo on tärkeä osa alueen koulujen ympäristökasvatuksessa.

Pikkulammensuon hoitotoimenpiteet painottuvat alueen virkistyskäytön ylläpitoon ja hoitoon.

KOHDE:	Kruununpuiston pikkulammensuo
SIJAINTI:	Hyvinkään keskusta
Kiinteistöt:	106-10-9903-0,
Kuvio(t):	312
GPS (WGS84):	Lat 60.61 N Lon 24.843 E
Pinta-ala:	0,2 ha
Puusto:	Mänty, 30 vuotta
Luontotyyppi:	Vähäpuustoinen suo, neva (VU)

Metsä-Kaltevan metsät

Metsä-Kaltevan kohteen metsät sijaitsevat alueen koillisnurkassa, Hangonväylän ja Kaltevantien välimaastossa. Kohde koostuu kahdesta erillisestä alueesta, joista toinen sijaitsee Sokkelon alueella ja toinen Jokelan alueella.

Sokkelon metsät ovat lehtoja, joiden puusto on varttunut, yli 100-vuotiasta kuusikkoa. Osa Sokkelon metsästä on nuorempaa vajaa 80-vuotiasta lehtoa. Sokkelon metsät ovat rakenteeltaan eri-ikäistä. Kuusen seassa esiintyy eri-ikäistä haapaa, mäntyä ja koivua.

Jokelan metsä on lehtomainen kangas, jossa 67-vuotiasta haapaa. Osa haavoista on huomattavan järeitä. Haavikon seassa kasvaa myös kuusta ja koivua.

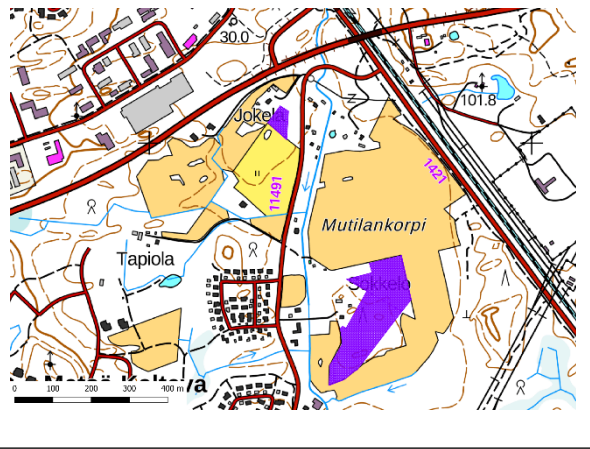
Metsä-Kaltevan kohteilla esiintyy liito-orava. Sokkelon lehtometsät ovat luonnonsuojelullisesti arvokkaita

luontokohteita. Havupuuvaltaiset ja sekapuustoiset yli 100-vuotiaat lehdon omaehtoisen suojelun lisäksi suojeluvaihtoehtoina voi olla muun muassa kansalliset suojeluohjelmat.

Kohteet ovat keskustaaajaman osayleiskaavan alueella ja kaavoitettu pääosin pientalojen alueeksi. Jokelan kohteen sijainti on kaavoitettu työpaikka-alueeksi. Sokkelo on merkitty osayleiskaavassa arvokkaaksi luontokohteeksi, jonka kohdalla tulee ratkaista kohteen rajaus sekä suojelun toteutuminen niin, että luotoarvot säilyvät.

Kohteiden hoitotoimenpiteet painottuvat lehdon ominaispiirteiden turvaamiseen. Tarvittava ympäröiviä alueita vaarantavien puiden poisto on sallittu. Vieraslajien leviäminen alueelle on estettävä ja jo alueella esiintyvät vieraslajit tulee poistaa. Muuten kohteilla ei tule tehdä suuria hoitotoimenpiteitä ja alueet jätetään metsätaloustoimien ulkopuolelle.

KOHDE:	Metsä-Kaltevan metsät
SIJAINTI:	Metsä-Kalteva
Kiinteistöt:	106-403-31-27, 106-403-103-5, 106-403-6-131
Kuvio(t):	1010, 1024, 1026
GPS (WGS84):	Lat 60.605 N Lon 24.892 E
Pinta-ala:	3,6 ha
Puusto:	Kuusi, 100 vuotta Haapa, kovu, mänty
Luontotyyppi:	Tuore lehto (VU), lehtomainen kangas (VU)

Juvansuo

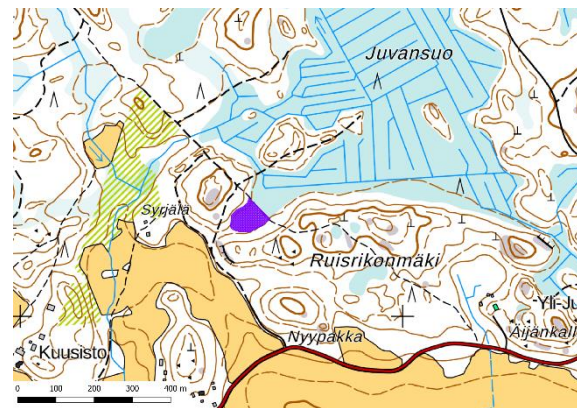
Palojoen pohjoispuolella sijaitsevan Juvansuon lounaiskulman rämeypoukama Ruisrikonmäen kupeessa.

Pienialainen, reilun puolen hehtaarin kokoinen rämealue, joka on säilynyt melko luonnontilaisen kaltaisena Juvansuon voimakkaista ojituksista huolimatta. Suotyypiltään tupasvillärämettä, jota paikoittain reunustaa korpimainen kaistale. Kivennäismaa nousee nopeasti ylös ja suon etelä- ja luoteispuolella maasto nouseekin kahdeksi pieneksi mäeksi. Pohjoispuolella sijaitsee varsinainen Juvansuo. Lounaiskulmassa sijaitsee oja, jossa veden virtaus on melko vähäinen. Suon pohjoispuolella kulkee ulkoilureitti. Ulkoilureitin kohdalta maaperä kuivempaa ja puusto tiheämpää.

Juvansuon kohde on keskustaajaman osayleiskaavan alueella ja merkitty maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi.

Kohteen hoitotoimenpiteinä ensisijainen on luonnontilaisuuden ja vesitalouden turvaaminen tukkimalla lounaiskulman oja. Ympäröivien metsien käsittelyn yhteydessä tulee ottaa huomioon suon reuna-alueiden varjostuksen säilyminen. Alueen vesitalouden muuttamista tulee välttää. Ulkoilureitin kunnossapito sekä ulkoilureitille haitallisten puiden poisto on sallittu kohteen luontoarvoja muuttamatta.

KOHDE: Juvansuo
SIJAINTI: Metsä-Kalteva
Kiinteistöt: 106-403-11-130
Kuvio(t): 1164
GPS (WGS84): Lat 60.602 N
Lon 24.929 E
Pinta-ala: 0,6 ha
Puusto: Mänty, kuusi
Luontotyyppi: Tupasvilläräme (VU)

Nokanmaa

Nokanmaa on Hirvijärven etelärannalla sijaitseva niemi, jonka puusto on yli 110-vuotiasta kangasmetsää. Alueella on runsaasti järeää lahoppuuta. Niemen metsät ovat lehtomaisen ja tuoreen kankaan metsiä, joihin on kehittynyt melko monipuolinen pensaskerros.

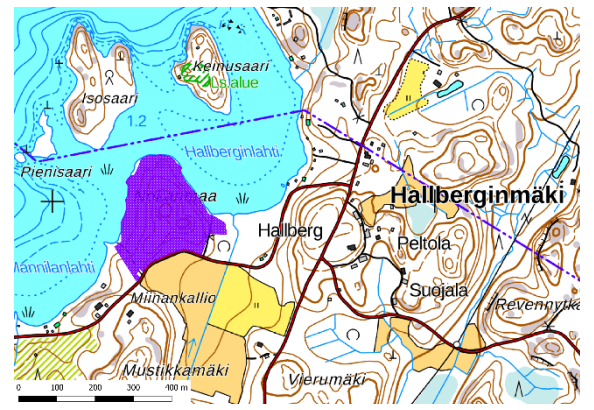
Kohteen puusto on mänty- ja kuusivaltainen, jossa seassa järeää haapaa ja koivua. Puusto 112-vuotiasta ja monikerroksinen ja -ikäinen. Pensaskerroksessa esiintyy muun muassa haapa, pihlaja, raita, tuomi, vaahtera, tammi ja tervaleppää. Lehtopensaista esiintyy taikinanmarja.

Muutamana järeämmän kuusen tuulenkaadot ovat luoneet pienaukkoja. Niemen pohjoiskärjen rannalta löytyy myös tervaleppää. Rantaruovikko jatkuu pohjoispuolella olevaan Isosaareen saakka.

Nokanmaan niemellä luonto- ja virkistysarvoja, joiden turvaaminen on tarpeen. Luontoarvot keskittyvät iäkkään puuston rakenteeseen ja syntyneeseen lahoppuuston sekä lehtomaiseen kasvillisuuteen. Virkistysarvo kohteelle liittyy niemen länsirannalla sijaitseviin ja kaupungin ylläpitämiin uimarantaan ja nuotiopaikkaan sekä itärannalla oleviin venepaikkoihin. Nokanmaa sijoittuu Hirvijärven osayleiskaavaan ja kohde on merkitty retkeily- ja ulkoilualueeksi.

Hoitotoimenpiteet Nokanmaan alueelle ovat olemassa olevien virkistysalueiden hoito sekä niitä uhkaavien puiden poisto. Alueen lehtomaisuutta pidetään yllä poistamalla kuusten aluskasvusto. Alueen avoimuutta voidaan paikoin lisätä, mutta myös osittainen pensaskerroksen lisäys on luontoarvoille eduksi. Avoimuutta voidaan lisätä uimaranna ja nuotiopaikan läheisyydessä sekä venepaikkojen tuntumassa. Sulkeutuneempaa metsää voi suosia kohteen eteläpuoleisen tien läheisyyteen.

KOHDE:	Nokanmaa
SIJAINTI:	Hirvijärvi
Kiinteistö:	106-405-52-91
Kuvio(t):	854, 853
GPS (WGS84):	Lat 60.658 N Lon 24.645 E
Pinta-ala:	5,2 ha
Puusto:	Mänty, kuusi, haapa, koivu
Luontotyyppi:	Lehtomainen kangas (VU), tuore kangas (VU).

Pässinlukot, Hikiä

Hausjärven Hikiällä ja Salpausselän Pässinlukon harju- ja suppa-alueella sijaitsevakohde on erikoinen luontonähtävyys. Kohde koostuu kahdesta supasta ja niiden lounaispuolen muinaisrannasta. Pääosin ympäröivä alue nuorta ja kuivahkoa mäntykangasta, joka on metsätalouskäytössä. Suppien rinteillä puusto kuusivaltaista ja iäkkäämpää. Lahopuumäärät ovat myös supparinteillä merkittävät.

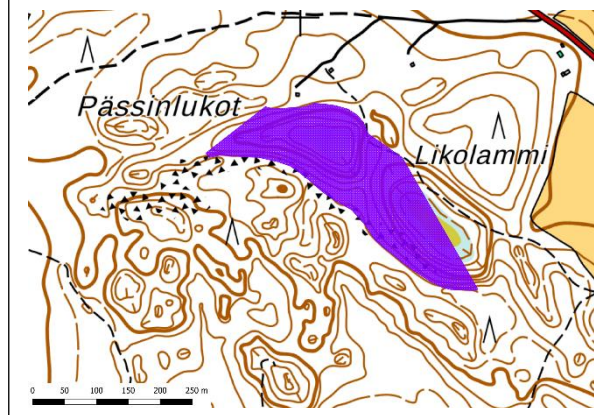
Kohteen luoteispuolen suppa on puustoltaan ylempää mänty- ja koivuvallasta ja alemmaa supparinteillä kuusivaltaista. Puusto iältään pääosin noin 50-vuotiasta, mutta iäkkäämpiäkin puita esiintyy. Supan pohjalla on pohjavesikaivo. Pohjavesi on noussut supan pohjalle ja tappanut pystyyn siellä olleen nuoren kuusikon. Näiden pystyyn kuolleiden puiden lisäksi supparinteillä esiintyy runsaasti lahomaapuuta.

Edellisen supan kaakkoispuolella on erittäin hieno suppakohde, jonka puusto on iäkkäämpää ja luontaisesti kasvanutta. Tämän lisäksi supan pohjalla on hieno ja luonnontilainen suppasuo, joka on keskeltä puutonta nevaa ja reunoiltaan osin rämeinen ja paikoin avovetinen. Supan rinteellä kasvaa yli 90-vuotiasta kuusimetsää ja koko supan alue on saanut muodostua melko rauhassa ja luonnontilainen. Puuston sekaan on syntynyt runsaasti eriasteista ja -tyyppistä lahoppuuta.

Hausjärven Hikiän osayleiskaava-alueeseen Pässinlukkojen alue on merkitty yhdyskuntateknisesti alueeksi. Kaavaan on kuitenkin huomioitu koko Pässinlukon-Nummenlukon alue ja alue on merkitty luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeäksi alueeksi ja paikallisesti arvokkaaksi luontokohteeksi. Myös kohteen supat ovat huomioitu kaavassa tärkeinä elinympäristöinä.

Kohteet eivät tarvitse suurempia hoitotoimenpiteitä. Toisen supan pohjavesikaivolle pääsy on varmistettava. Aivan alueen pohjoispäässä kulkee ulkoilureitti, jonka yhteydessä tulee reitin suhteen tehdä tarvittavat hoitotoimenpiteet.

KOHDE: Pässinlukot
SIJAINTI: Hikiä, Hausjärvi
Kiinteistöt:
Kuvio(t): 854, 853
GPS (WGS84): Lat 60.658 N
Lon 24.645 E
Pinta-ala: 5,2 ha
Puusto: Mänty, kuusi, haapa, koivu
Luontotyyppi: Kuivahko kangas (VU), tuore kangas (VU).

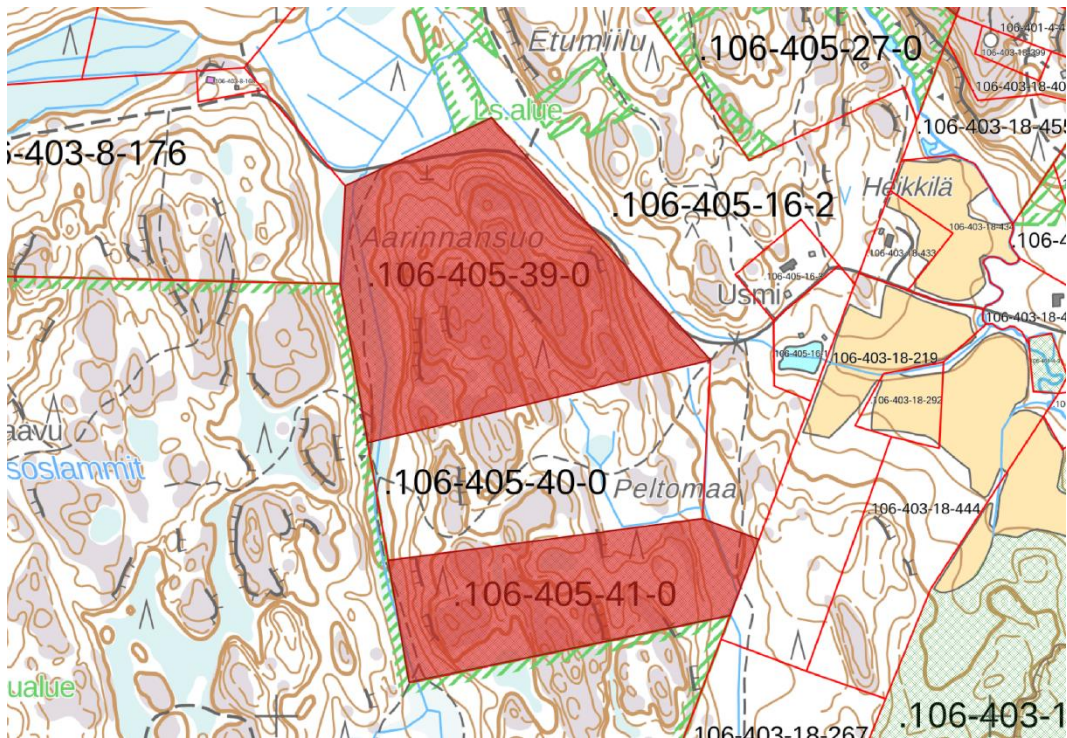

Liitteet

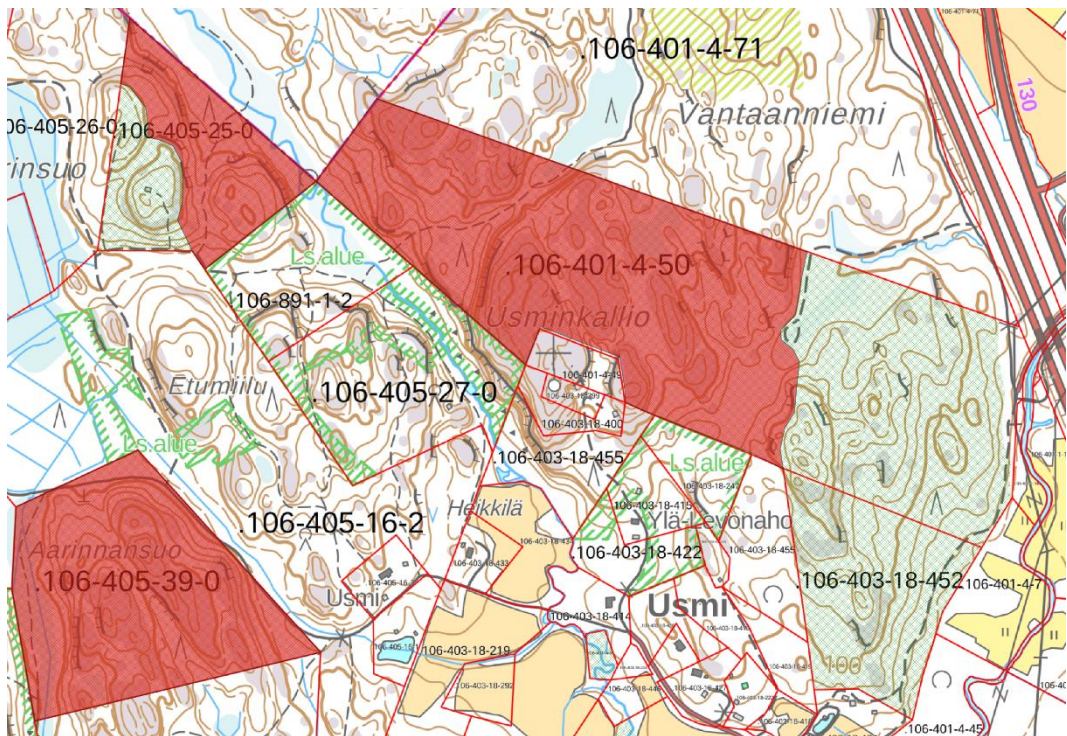
Liite 1: Kartat METSO-rajausten alueella olevista kiinteistörajoista

Liite 1: Kartat METSO-rajauksen kiinteistörajoista

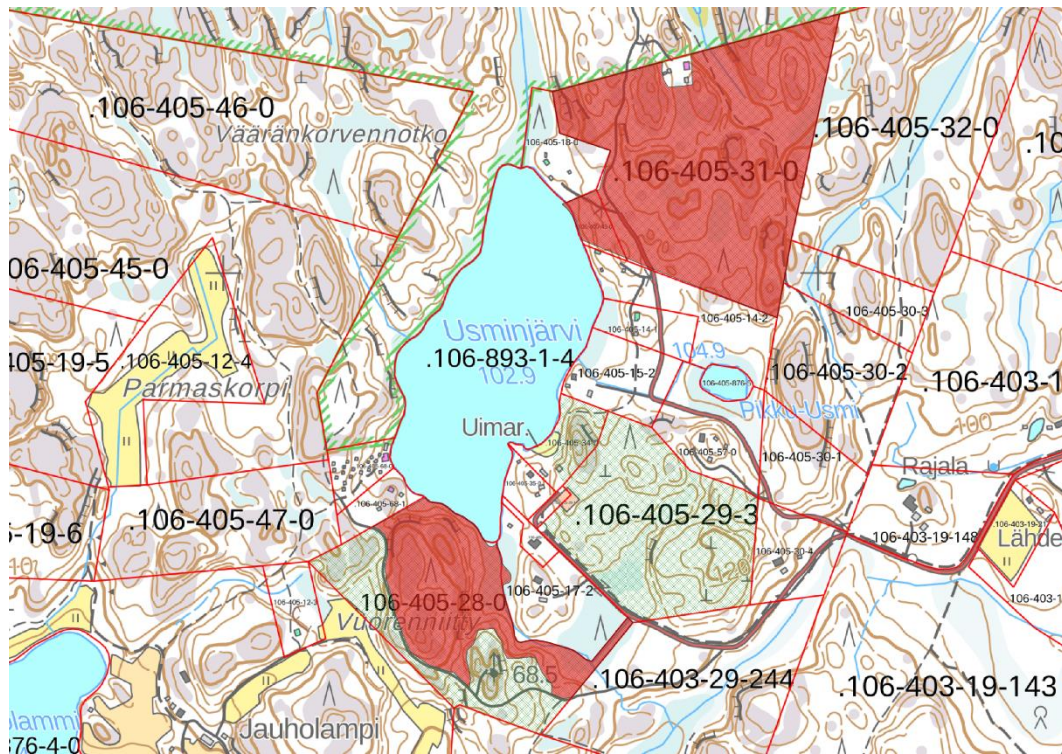
Aarinnansuon rajauksen alueen kiinteistöt. Punainen alue on kohteen rajausehdotus. Vihreällä värjätty kiinteistöt ovat Hyvinkään kaupungin omistamia metsäalueita.

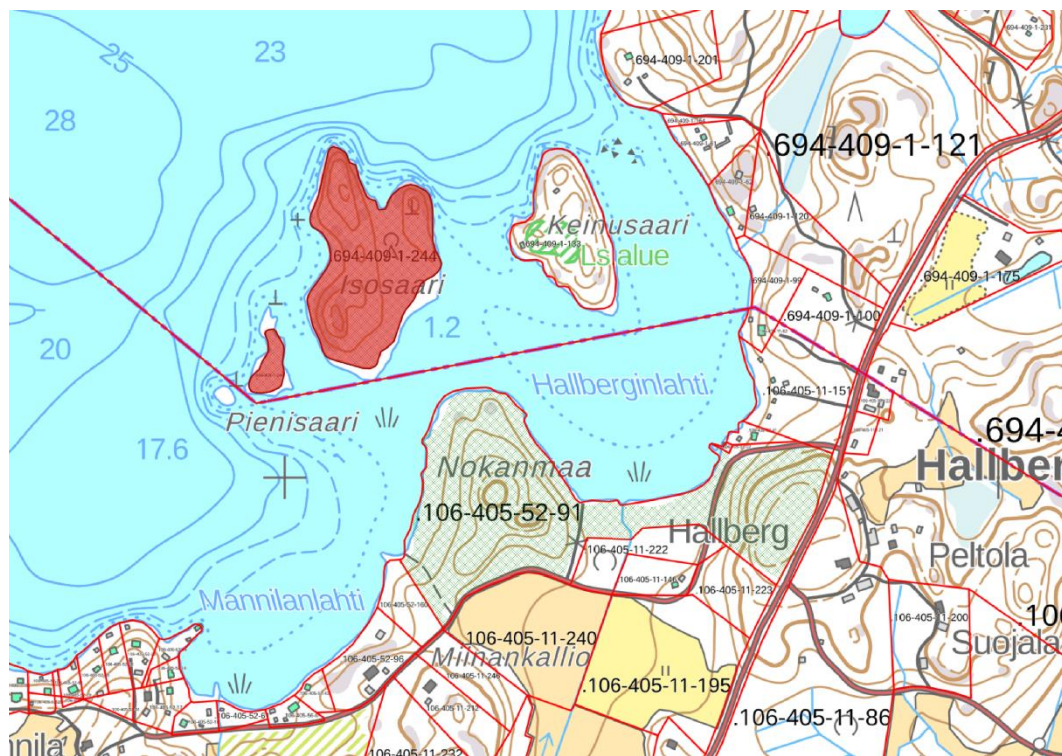
Usminkallion rajauksen alueen kiinteistöt. Punainen alue on kohteen rajausehdotus. Vihreällä värjätty kiinteistöt ovat Hyvinkään kaupungin omistamia metsäalueita.

Liite 1: Kartat METSO-rajausten kiinteistörajoista

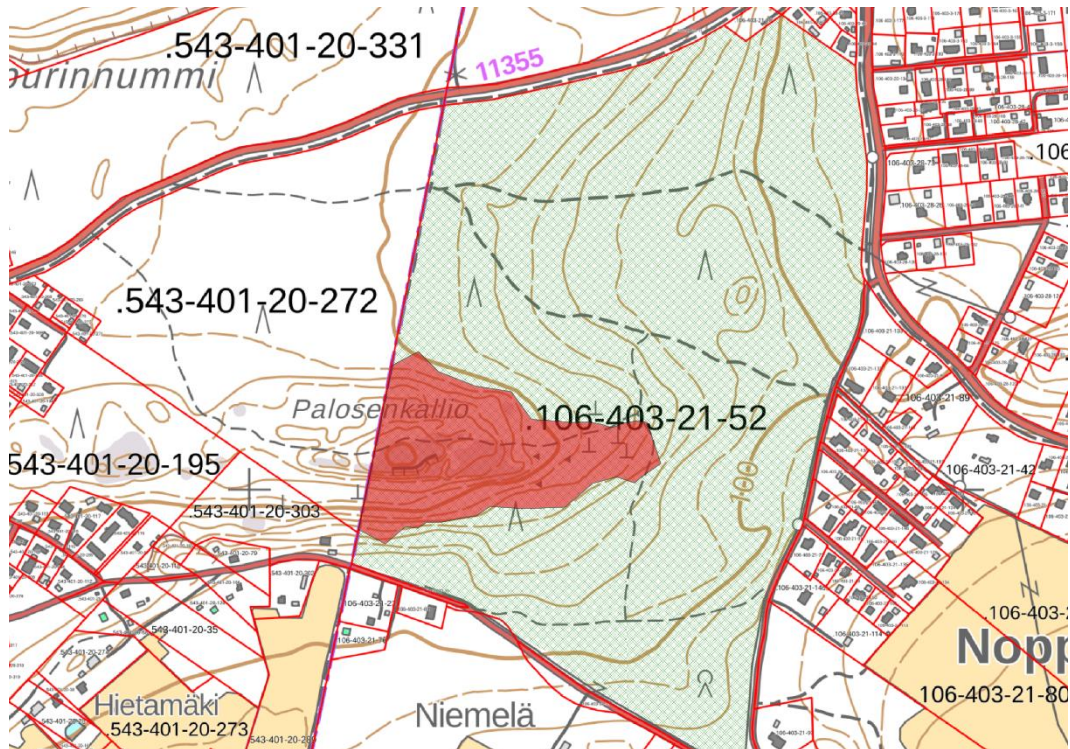
Uusminjärven rajauksen alueen kiinteistöt. Punainen alue on kohteen rajausehdotus. Vihreällä värjätty kiinteistöt ovat Hyvinkään kaupungin omistamia metsäalueita.

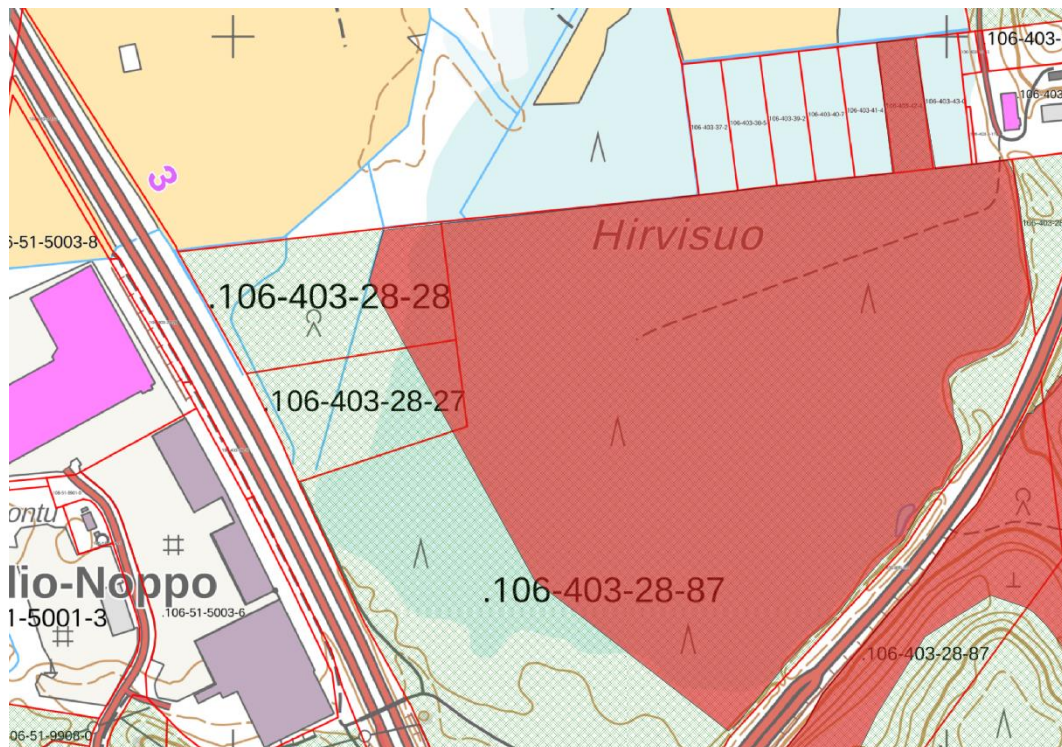
Isosaaren rajauksen alueen kiinteistöt. Punainen alue on kohteen rajausehdotus. Vihreällä värjätty kiinteistöt ovat Hyvinkään kaupungin omistamia metsäalueita.

Liite 1: Kartat METSO-rajausten kiinteistörajoista

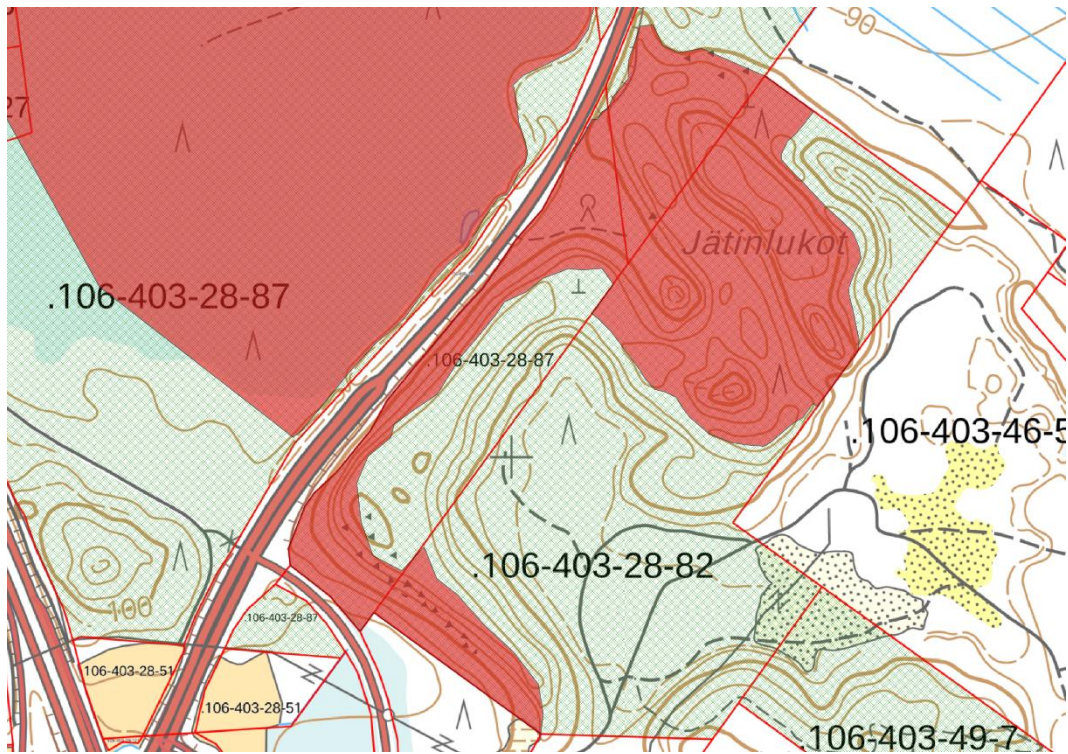
Palosenkallion rajauksen alueen kiinteistöt. Punainen alue on kohteen rajausehdotus. Vihreällä värjätetyt kiinteistöt ovat Hyvinkään kaupungin omistamia metsäalueita.

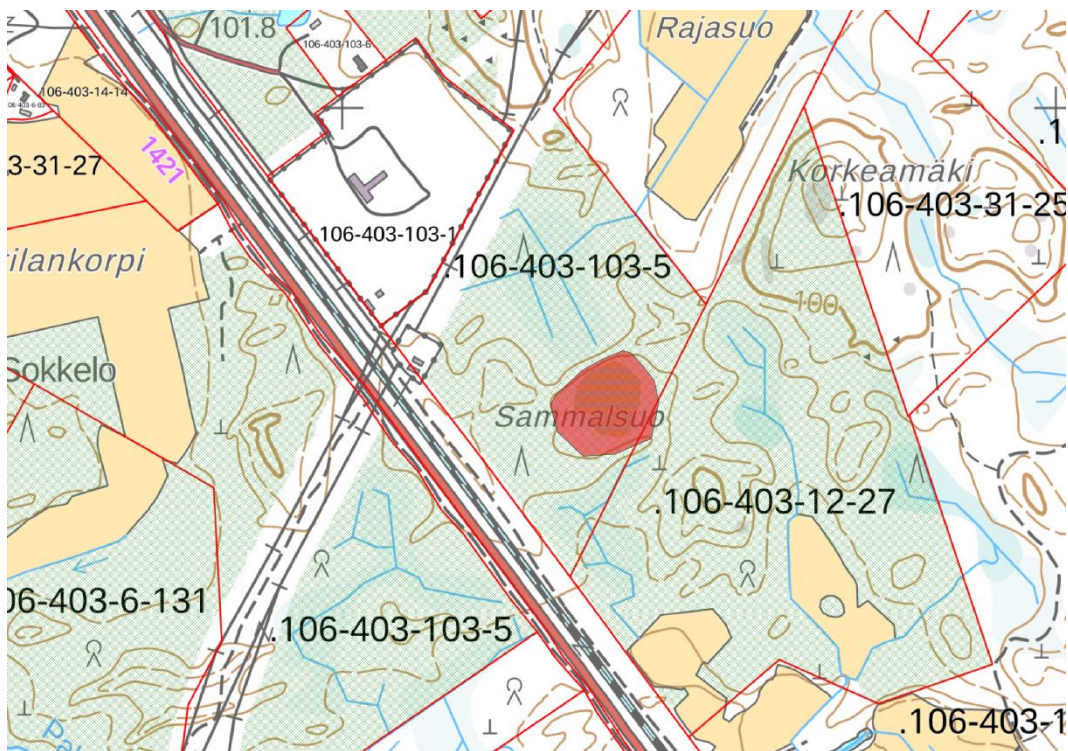
Hirvisuon rajauksen alueen kiinteistöt. Punainen alue on kohteen rajausehdotus. Vihreällä värjätetyt kiinteistöt ovat Hyvinkään kaupungin omistamia metsäalueita.

Liite 1: Kartat METSO-rajauksen kiinteistörajoista

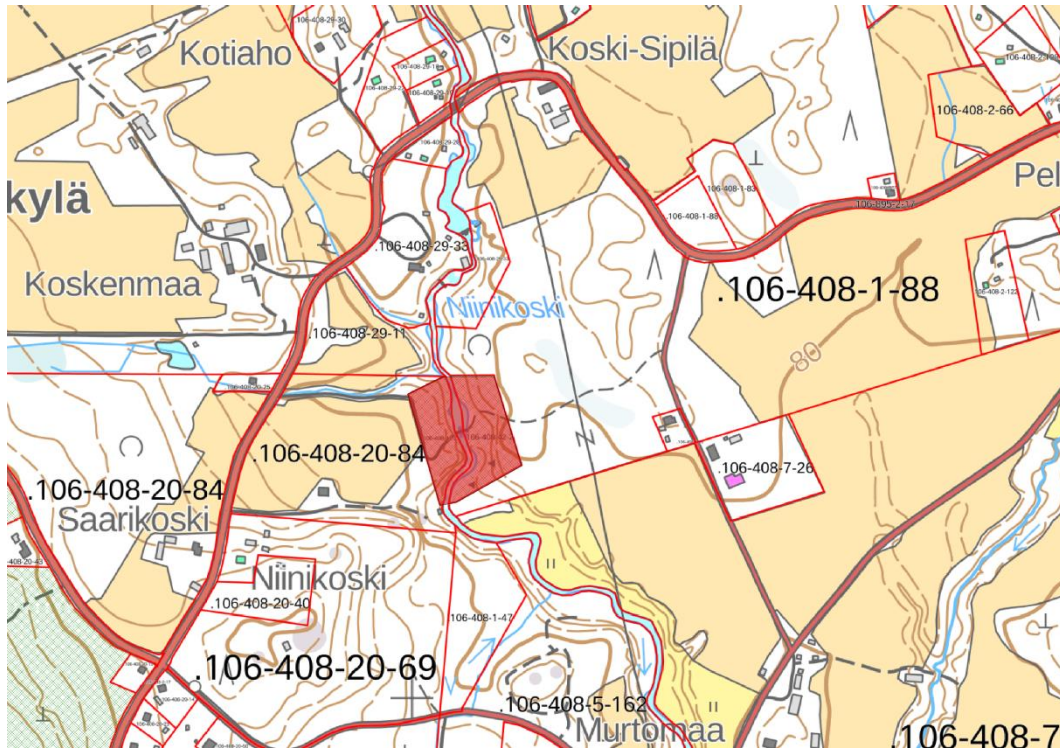
Jätinlukon rajauksen alueen kiinteistöt. Punainen alue on kohteen rajausehdotus. Vihreällä värjättyt kiinteistöt ovat Hyvinkään kaupungin omistamia metsäalueita.

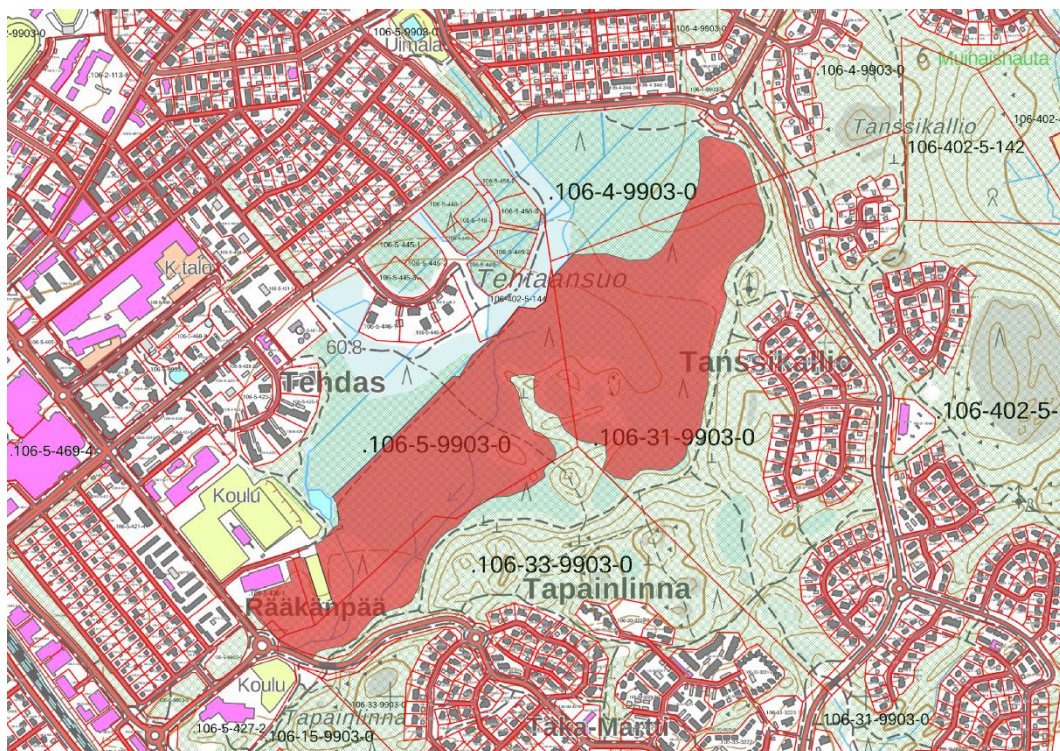
Sammalsuon rajauksen alueen kiinteistöt. Punainen alue on kohteen rajausehdotus. Vihreällä värjättyt kiinteistöt ovat Hyvinkään kaupungin omistamia metsäalueita.

Liite 1: Kartat METSO-rajausten kiinteistörajoista

Niinikosken rajauksen alueen kiinteistöt. Punainen alue on kohteen rajausehdotus. Vihreällä värjätetyt kiinteistöt ovat Hyvinkään kaupungin omistamia metsäalueita.

Tehtaansuon rajauksen alueen kiinteistöt. Punainen alue on kohteen rajausehdotus. Vihreällä värjätetyt kiinteistöt ovat Hyvinkään kaupungin omistamia metsäalueita.

